

Bank Pocztowy

Grupa Kapitałowa
Banku Poczтового S.A.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe
za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku

Spis treści

Spis treści	
Skonsolidowany rachunek zysków i strat	4
Skonsolidowane sprawozdanie z pozostałych całkowitych dochodów	5
Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	6
Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	7
Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym	9
Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym	10
Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	11
1. Informacje ogólne	11
2. Skład Grupy	11
3. Identyfikacja i zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego	12
4. Skład Zarządu jednostki dominującej	12
5. Zasady rachunkowości	13
5 a Podstawa sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz oświadczenie o zgodności skonsolidowanego sprawozdania finansowego ze standardami rachunkowości	13
5 b Zmiany danych porównawczych	19
5 c Profesjonalny osąd	26
5 d Niepewność szacunków	27
5 e Zmiana szacunków	30
5 f Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości	30
6. Sprawozdawczość według segmentów operacyjnych	46
7. Wynik z tytułu odsetek	49
8. Wynik z tytułu prowizji i opłat	50
9. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany	51
10. Wynik zrealizowany z operacji papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży	51
11. Ogólne koszty administracyjne	52
12. Świadczenia pracownicze	52
13. Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości	53
14. Pozostałe przychody operacyjne	54
15. Pozostałe koszty operacyjne	54
16. Podatek dochodowy	55
17. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty	57
18. Zysk na jedną akcję	57
19. Proponowany podział wyniku finansowego	57
20. Kasa i środki w Banku Centralnym	58
21. Należności od innych banków	59
21 a Należności od innych banków (netto)	59
21 b Należności od innych banków wg metody szacunku odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości oraz przesłanki utraty wartości	59
21 c Zmiana stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	59
22. Należności i zobowiązania z tytułu zakupionych/sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	60
23. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	61
24. Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)	63
24 a Kredyty i pożyczki udzielone klientom (według rodzaju)	63
24 b Kredyty i pożyczki udzielone klientom (według terminów zapadalności)	63
24 c Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale wg metody szacunku odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości	64
24 d Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg przesłanki utraty wartości	65
24 e Zmiana stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości	66
25. Inwestycyjne aktywa finansowe	67
26. Rzeczowe aktywa trwałe	69
27. Wartości niematerialne	72
28. Pozostałe aktywa	75
29. Zobowiązania wobec Banku Centralnego	75
30. Zobowiązania wobec innych banków	76
31. Zobowiązania wobec klientów	76
32. Rezerwy	77
33. Pozostałe zobowiązania	80
34. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	81
35. Zobowiązania podporządkowane	83
36. Kapitały własne	85
36 a Kapitał zakładowy	85
36 b Kapitał zapasowy	85
36 c Kapitał z aktualizacji wyceny	85
36 d Pozostałe kapitały rezerwowe	86
37. Wartość godziwa instrumentów finansowych	86
38. Leasing operacyjny	92
39. Leasing finansowy	93
40. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych	93
41. Aktywa warunkowe oraz zobowiązania warunkowe i pozabilansowe	95
42. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań	96
43. Sprzedaż pakietu wierzytelności	97
44. Informacje o podmiotach powiązanych	97
45. Struktura zatrudnienia	101

46.	Zdarzenia następujące po dniu bilansowym	101
47.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Grupie.....	102
47 a	Ryzyko kredytowe	104
47 b	Ryzyko płynności	114
47 c	Ryzyko rynkowe.....	121
47 d	Ryzyko operacyjne.....	134
47 e	Pozostałe ryzyka.....	134
48.	Zarządzanie kapitałem.....	137

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku

	Nota	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
		tys. zł	tys. zł
Działalność kontynuowana*)			
Przychody z tytułu odsetek	7	423 400	450 790
Koszty z tytułu odsetek	7	(179 593)	(223 508)
Wynik z tytułu odsetek		243 807	227 282
Przychody z tytułu prowizji i opłat	8	73 006	68 041
Koszty z tytułu prowizji i opłat	8	(31 378)	(24 977)
Wynik z tytułu prowizji i opłat		41 628	43 064
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz w wyniku z pozycji wymiany	9	2 905	6 678
Wynik z operacji papierami w wartościowymi dostępnymi do sprzedaży	10	5 980	13 231
Ogólne koszty administracyjne	11,12	(212 738)	(218 356)
Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty w wartości	13	(42 398)	(25 099)
Pozostałe przychody operacyjne	14	8 739	7 601
Pozostałe koszty operacyjne	15	(4 663)	(5 736)
Wynik na działalności operacyjnej		43 260	48 665
Zysk brutto		43 260	48 665
Podatek dochodowy	16	(7 233)	(9 716)
Zysk netto		36 027	38 949

*) -W roku zakończonym 31 grudnia 2013 roku oraz w okresie porównawczym w Grupie nie wystąpiła działalność zaniechana.

**) Grupa nie wylicza rozwodnionego zysku na jedną akcję z uwagi na brak w okresie bieżącym i latach poprzednich kategorii kapitałowych powodujących rozwodnienie

Skonsolidowane sprawozdanie z pozostałych całkowitych dochodów

za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku

	Nota	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013 tys. zł	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony) tys. zł
Zysk netto		36 027	38 949
Pozycje, które mogą w przyszłości zostać przeklasyfikowane do skonsolidowanego rachunku zysków i strat			
Zyski/straty z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, w tym:	25.36c	(5 759)	6 343
- podatek odroczony	16	1 351	(1 488)
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane w późniejszych okresach do skonsolidowanego rachunku zysków i strat			
Zyski i straty aktuarialne z wyceny programów określonych świadczeń, w tym:		27	59
- podatek odroczony	16	(7)	(14)
Pozostałe dochody razem		(5 732)	6 402
Dochody całkowite		30 295	45 351

Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

na dzień 31 grudnia 2013 roku

	Nota	Stan na 31 grudnia 2013 tys. zł	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony) tys. zł	Stan na 1 stycznia 2012 (przekształcony) tys. zł
Aktywa				
Kasa, środki w Banku Centralnym	20	327 242	934 743	74 043
Należności od innych banków	21	36 329	29 849	29 161
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	23	1 369	766	10 014
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	24	5 055 712	4 599 545	3 672 869
Inwestycyjne aktywa finansowe	25	1 842 036	1 453 987	1 324 712
- dostępne do sprzedaży	25	1 455 018	1 061 225	921 192
- utrzymywane do terminu zapadalności	25	387 018	392 762	403 520
Rzeczowe aktywa trwałe	26	44 666	44 213	47 703
Wartości niematerialne	27	30 215	27 339	24 801
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	16	98	61	2 937
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	16	18 004	14 871	12 640
Pozostałe aktywa	28	27 074	15 279	11 645
Aktywa razem		7 382 745	7 120 653	5 210 525
Zobowiązania i kapitał własny				
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	29	11	6	10
Zobowiązania wobec innych banków	30	41 762	2 824	1 859
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	22	49 610	0	0
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	23	17	17	307
Zobowiązania wobec klientów	31	6 230 578	6 317 949	4 685 735
Rezerwy	32	3 419	3 995	4 827
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	16	3 138	7 826	0
Pozostałe zobowiązania	33	88 821	77 393	109 471
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	34	431 597	206 282	0
Zobowiązania podporządkowane	35	142 027	142 891	92 197
Zobowiązania razem		6 990 980	6 759 183	4 894 406
Kapitał własny				
Kapitał zakładowy		97 290	97 290	97 290
Kapitał zapasowy		34 068	33 761	33 301
Kapitał z aktualizacji wyceny		(1 351)	4 381	(2 021)
Pozostałe kapitały rezerwowe		242 207	195 070	163 944
Zyski zatrzymane		19 551	30 968	23 605
Kapitał własny ogółem	36	391 765	361 470	316 119
Zobowiązania i kapitał własny razem		7 382 745	7 120 653	5 210 525

Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku

Nota	okres	okres
	od 01.01.2013 do 31.12.2013	od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk netto	36 027	38 949
Korekty razem:	(824 396)	600 913
Amortyzacja	21 939	20 957
Odsetki naliczone	(3 360)	7 053
Odsetki zapłacone	23 034	7 562
Zysk/strata z różnic kursowych	0	1
Zysk/strata z działalności inwestycyjnej	(13)	(83)
Zmiana stanu należności od innych banków	40 (8 623)	109
Zmiana aktywów finansowych przeznaczonych do	(603)	9 248
Zmiana stanu kredytów i pożyczek terminowych	(456 167)	(926 677)
Zmiana wyceny pochodnych instrumentów finansowych	0	0
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów w wartościowych dostępnych do sprzedaży	40 (400 903)	(132 201)
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów w wartościowych utrzymanych do terminu zapadalności	5 744	10 758
Zmiana stanu innych aktywów	40 (11 577)	(3 378)
Zmiana stanu zobowiązań wobec Banku Centralnego	5	(4)
Zmiana stanu zobowiązań wobec innych banków	38 938	965
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu papierów w wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	49 610	0
Zmiana zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	0	(290)
Zmiana stanu zobowiązań wobec klientów	(87 371)	1 632 215
Zmiana stanu rezerw	(576)	(832)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	40 12 011	(31 531)
Zapłacony podatek dochodowy	(13 746)	(2 747)
Obciążenie podatkowe pokazwane w rachunku zysków i strat	7 233	9 716
Inne pozycje	29	72
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	(788 369)	639 862
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wpływy z działalności inwestycyjnej	58	149
Zbycie rzeczowych aktywów trwałych	58	149
Wydatki z działalności inwestycyjnej	25 527	20 330
Nabycie w wartości niematerialnych	12 828	10 961
Nabycie rzeczowych aktywów trwałych	12 699	9 369
Inne wydatki inwestycyjne	0	0
Środki pieniężne netto z działalności inwestycyjnej	(25 469)	(20 181)

Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej

Wpływy z działalności finansowej	227 850	250 000
Wpływy z emisji obligacji podporządkowanych	0	50 000
Wpływy z tytułu zaciągnięcia zobowiązań podporządkowanych	0	0
Emisja dłużnych papierów wartościowych	227 850	200 000
Wydatki z działalności finansowej	23 657	8 185
Splata zobowiązań z tytułu leasingu	623	623
Splata odsetek od wyemitowanych instrumentów finansowych i zaciągniętych zobowiązań podporządkowanych	23 034	7 562
Środki pieniężne netto z działalności finansowej	204 193	241 815
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ich ekwiwalentów	(609 645)	861 496
w tym różnice kursowe netto	(127)	260
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu	941 345	79 849
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu	<u>40</u> 331 700	941 345

Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym

za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku

Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy		Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane		Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy tworzony ustawowo	Z nadwyżki przy emisji akcji			Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Na dzień 1 stycznia 2013 roku	97 290	25 161	8 600	4 185	195 070	(2 568)	45 386	373 124
Korekty dotyczące zmian zasad rachunkowości	0	0	0	196	0	(5 413)	(6 437)	(11 654)
Na dzień 1 stycznia 2013 roku (przekształcony)	97 290	25 161	8 600	4 381	195 070	(7 981)	38 949	361 470
Zysk za okres	0	0	0	0	0	0	36 027	36 027
Pozostałe całkowite dochody	0	0	0	(5 732)	0	0	0	(5 732)
Całkowite dochody	0	0	0	(5 732)	0	0	36 027	30 295
Podział zysku z przeznaczeniem na pozostałe kapitały	0	307	0	0	47 137	(8 495)	(38 949)	0
Na dzień 31 grudnia 2013 roku	97 290	25 468	8 600	(1 351)	242 207	(16 476)	36 027	391 765

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego załączone na stronach od 11 do 138 stanowią jego integralną część.

Skonsolidowane zestawienie zmian w kapitale własnym

za rok zakończony 31 grudnia 2012 roku

Nota	Kapitał zakładowy	Kapitał zapasowy		Kapitał z aktualizacji wyceny	Pozostałe kapitały rezerwowe	Zyski zatrzymane		Kapitał własny ogółem
		Kapitał zapasowy tworzony ustawowo	Z nadwyżki przy emisji akcji			Niepodzielony wynik finansowy	Wynik okresu bieżącego	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Na dzień 1 stycznia 2012 roku	97 290	24 701	8 600	(2 158)	163 944	(537)	29 555	321 395
Korekty dotyczące zmian zasad rachunkowości	0	0	0	137	0	(1 242)	(4 171)	(5 276)
Na dzień 1 stycznia 2012 roku (przekształcony)	97 290	24 701	8 600	(2 021)	163 944	(1 779)	25 384	316 119
Zysk za okres	0	0	0	0	0	0	38 949	38 949
Pozostałe całkowite dochody	0	0	0	6 402	0	0	0	6 402
Całkowite dochody	0	0	0	6 402	0	0	38 949	45 351
Podział zysku z przeznaczeniem na pozostałe kapitały	0	460	0	0	31 126	(6 202)	(25 384)	0
Na dzień 31 grudnia 2012 roku (przekształcony)	97 290	25 161	8 600	4 381	195 070	(7 981)	38 949	361 470

Noty do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

1. Informacje ogólne

Jednostką dominującą w Grupie Kapitałowej Banku Pocztowego S.A. („Grupa”) jest Bank Poczty S.A. („Bank”, „Jednostka dominująca”). Został on utworzony na podstawie decyzji Prezesa Narodowego Banku Polskiego nr 18 z dnia 5 kwietnia 1990 roku w sprawie utworzenia Banku Pocztowego Spółki Akcyjnej w Bydgoszczy.

Bank zarejestrowano pod numerem RHB 1378 w dziale B Rejestru Handlowego w dniu 16 maja 1990 roku przez Wydział Gospodarczy Sądu Rejonowego w Bydgoszczy. Obecnie Bank figuruje pod numerem 0000010821 w Krajowym Rejestrze Sądowym.

Bankowi nadano numer statystyczny REGON: 002482470.

Czas trwania Banku zgodnie ze Statutem Banku nie jest ograniczony.

Akcjonariat Banku na dzień 31 grudnia 2013 roku jest następujący:

Nazwa podmiotu	Ilość akcji	Ilość głosów	Wartość nominalna 1 akcji	Udział w kapitale podstawowym
Poczta Polska S.A.	7 296 770	7 296 770	10	74,9999%
Pow szechna Kasa Oszczędności Bank Polski S.A.	2 432 270	2 432 270	10	25,0001%
	9 729 040	9 729 040		100%

W porównaniu do stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku w strukturze właścicielskiej Banku nie nastąpiły zmiany.

Przedmiotem działalności Banku jest wykonywanie czynności bankowych w obrocie krajowym i zagranicznym oraz w granicach dopuszczonych prawem wszelkich innych czynności powiązanych z czynnościami bankowymi.

Podstawowa działalność Banku według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) została zakwalifikowana do działu pozostałe pośrednictwo pieniężne symbol 6419Z.

Bank działa na podstawie obowiązujących przepisów i Statutu Banku.

2. Skład Grupy

W skład Grupy na dzień 31 grudnia 2013 roku wchodzi Bank oraz następujące spółki zależne, konsolidowane metodą pełną

Jednostka	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Procentowy udział Banku w kapitale	
			31 grudnia 2013	31 grudnia 2012
Centrum Operacyjne Sp. z o.o.	Bydgoszcz	Działalność w spomagająca usługi finansowe	100%	100%
Spółka Dystrybucyjna Banku Poczty Sp. z o.o.	Warszawa	Pośrednictwo finansowe	100%	100%

Na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku udział głosów posiadanych przez Bank w podmiotach zależnych w ogólnej liczbie głosów jest równy udziałowi Banku w kapitałach tych jednostek. Ponadto, Bank posiada większość członków Rady Nadzorczej w każdej ze spółek i tym samym ma prawo mianowania wszystkich członków Zarządu każdej ze spółek.

Centrum Operacyjne Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością zostało utworzone przez Bank w dniu 20 maja 2010 roku. Spółka rozpoczęła działalność z dniem 28 maja 2010 roku.

Spółka powstała w celu świadczenia usług w zakresie procesów administracyjnych dla produktów i usług podmiotów sektora finansowego. Podstawowa działalność Spółki według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) została zakwalifikowana jako pozostała działalność wspomagająca usługi finansowe, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych – symbol 6619Z.

W 2013 roku Centrum Operacyjne Sp. z o.o. kontynuowało świadczenie usług na rzecz Banku, Spółki Dystrybucyjnej Banku Pocztowego Sp. z o.o. oraz Poczтового Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku, podobnie jak na dzień 31 grudnia 2012 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 3 284 tys. zł w tym kwota wniesiona aportem w wysokości 784 tys. zł.

Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością została utworzona przez Bank w dniu 20 maja 2010 roku. Spółka rozpoczęła działalność z dniem 28 maja 2010 roku.

Spółka powstała w celu organizacji i prowadzenia działań w ramach mobilnych struktur sprzedażowych dla produktów i usług finansowych, w tym przede wszystkim dotyczących współpracy z Bankiem. Podstawowa działalność Spółki Dystrybucyjnej Banku Pocztowego Sp. z o.o. według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007) została zakwalifikowana jako pozostałe formy udzielania kredytów – symbol 6492Z.

Spółka Dystrybucyjna Banku Pocztowego Sp. z o.o. w 2013 roku oraz 2012 roku współpracowała głównie z Bankiem w zakresie dystrybucji jego produktów.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku, podobnie jak na dzień 31 grudnia 2012 roku kapitał zakładowy Spółki wynosił 2 680 tys. zł, w tym kwota wniesiona aportem w wysokości 680 tys. zł.

3. Identyfikacja i zatwierdzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego

Bank sporządził skonsolidowane sprawozdanie finansowe za rok zakończony w dniu 31 grudnia 2013 roku, które zostało zatwierdzone przez Zarząd Banku w dniu 19 marca 2014 roku.

4. Skład Zarządu jednostki dominującej

Skład Zarządu Banku według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku przedstawiał się następująco:

- Tomasz Bogus – Prezes Zarządu,
- Szymon Midera – Wiceprezes Zarządu,
- Radosław Sałata – Członek Zarządu,
- Michał Sobiech – Członek Zarządu.

Do dnia 31 grudnia 2013 roku nie miały miejsca zmiany w składzie Zarządu Banku w stosunku do stanu na dzień 31 grudnia 2012 roku.

5. Zasady rachunkowości

5 a Podstawa sporządzania skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz oświadczenie o zgodności skonsolidowanego sprawozdania finansowego ze standardami rachunkowości

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, z wyjątkiem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży oraz aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu, w tym instrumentów pochodnych, które wyceniane są do wartości godziwej.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe jest przedstawione w polskich złotych, a wszystkie wartości, o ile nie wskazano inaczej, podane są w tysiącach (tys. zł).

Oświadczenie o zgodności z MSSF

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej i Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości oraz ich interpretacjami („MSSF”) zatwierdzonymi przez Unię Europejską („UE”), a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami i interpretacjami zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r., poz. 330 z późniejszymi zmianami) („Ustawa o rachunkowości”) i wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe uwzględnia wymogi wszystkich zatwierdzonych przez UE standardów oraz związanych z nimi interpretacji za wyjątkiem wymienionych poniżej standardów i interpretacji, które oczekują na zatwierdzenie przez UE bądź zostały zatwierdzone przez UE, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym. Grupa nie skorzystała w okresie objętym sprawozdaniem z możliwości wcześniejszego zastosowania standardów i interpretacji, które zostały zatwierdzone przez UE, ale weszły lub wejdą w życie dopiero po dniu bilansowym.

Standardy i interpretacje opublikowane i zatwierdzone przez UE, które Grupa zastosowała po raz pierwszy od 1 stycznia 2013 roku

Następujące standardy, zmiany do istniejących standardów oraz interpretacje opublikowane przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (RMSR) oraz zatwierdzone do stosowania w UE wchodzą w życie po raz pierwszy w 2013 roku:

- MSSF 13 „Ustalenie wartości godziwej”, zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

MSSF 13 ustanawia jednolite źródło wytycznych dla wyceny w wartości godziwej i ujawniania informacji na temat wyceny w wartości godziwej. Zakres MSSF 13 jest szeroki: wytyczne dotyczące pomiarów wartości godziwej stosuje się zarówno do pozycji instrumentów finansowych jak i pozycji instrumentów niefinansowych, dla których inne MSSF wymagają lub zezwalają na wycenę w wartości godziwej i ujawniania informacji na temat wyceny w wartości godziwej. Nie dotyczy płatności na bazie akcji, które są w zakresie MSSF 2, transakcji leasingowych, które wchodzą w zakres MSR 17 jak i wycen, które mają pewne podobieństwa do wartości godziwej, ale nie są wartością godziwą (np. cena sprzedaży netto dla celów wyceny zapasów lub wartości użytkowej dla potrzeb oceny utraty wartości).

Grupa dokonała analizy wymogów nowego standardu. Zastosowanie niniejszego standardu nie miało wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – Silna hiperinflacja i usunięcie sztywnych terminów dla stosujących MSSF po raz pierwszy, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Pierwsza zmiana dotyczy zastąpienia sztywnych terminów wskazanych w standardzie „1 stycznia 2004” sformułowaniem „dzień przejścia na MSSF”. W efekcie jednostki stosujące MSSF po raz pierwszy nie będą musiały przekształcać operacji zaprzestania ujmowania przeprowadzonych przed datą przejścia na MSSF.

Druga zmiana wprowadza wytyczne dotyczące powrotu do sporządzania sprawozdań finansowych zgodnie z MSSF po okresie niezdolności do przestrzegania MSSF ze względu na silną hiperinflację waluty funkcjonalnej.

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tym standardzie. Zmiana nie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- Zmiany do MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” – Pożyczki rządowe, zatwierdzone w UE w dniu 4 marca 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Zmiana ta określa, w jaki sposób jednostki stosujące MSSF po raz pierwszy rozliczają pożyczki rządowe z oprocentowaniem poniżej stopy rynkowej na moment przejścia na MSSF. Zmiana ta dodaje również zwolnienie od retrospektywnego stosowania MSSF jednostkom stosującym MSSF po raz pierwszy w taki sam sposób jak w przypadku zwolnień przyznanych jednostkom obecnie sporządzającymi sprawozdanie finansowe według MSSF w momencie, gdy wymóg ten został włączony w 2008 roku do MSR 20 „Dotacje rządowe oraz ujawnianie informacji na temat pomocy rządowej”.

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tym standardzie. Zmiana nie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- Zmiany do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: ujawnianie informacji” – Kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

Zmiany wymagają ujawnienia informacji o wszystkich ujętych instrumentach finansowych, które zostały skompensowane zgodnie z paragrafem 42 MSR 32. Zmiany wymagają również ujawnienia informacji o ujętych instrumentach finansowych, które dają prawo do przeprowadzania kompensat zgodnie z właściwą umową lub podobnymi umowami, nawet jeśli nie zostały one skompensowane zgodnie z MSR 32.

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tym standardzie. Zmiana nie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- Zmiany do MSR 1 „Prezentacja sprawozdań finansowych” - Prezentacja składników pozostałych całkowitych dochodów, zatwierdzone w UE w dniu 5 czerwca 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2012 roku lub po tej dacie).

Zmiany do MSR 1 wprowadzają nową terminologię sprawozdań z całkowitych dochodów oraz rachunku zysków i strat. Zgodnie z tymi zmianami, nazwa „sprawozdanie z całkowitych dochodów” zostaje zmieniona na „rachunek zysków i strat oraz pozostałe całkowite dochody”, a nazwa „sprawozdanie z wyniku finansowego” zostaje zmienione na „rachunek zysków i strat”. Stosowanie nowej terminologii nie jest jednak obowiązkowe. Zmiany do MSR 1 zachowują również możliwość zaprezentowania zysku lub straty oraz pozostałe całkowite dochody w pojedynczym sprawozdaniu lub w dwóch następujących po sobie sprawozdaniach. Przy czym składniki pozostałych całkowitych dochodów dzieli na te, które zgodnie z innymi standardami: (a) nie zostaną przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat oraz (b) mogą zostać przeniesione w późniejszych okresach do rachunku zysków i strat gdy zostaną spełnione określone warunki.

Podatek dochodowy dotyczący składników pozostałych całkowitych dochodów alokuje się na tych samych zasadach – przy czym zmiany nie zmieniają możliwości zaprezentowania pozycji pozostałych całkowitych dochodów przed opodatkowaniem lub po opodatkowaniu. Zmiany zostały zastosowane prospektywnie, zatem prezentacja składników pozostałych całkowitych dochodów została zmodyfikowana w celu odzwierciedlenia tych zmian.

Zastosowanie zmian do MSR 1 nie powoduje innych niż wyżej wymienione prezentacyjne zmiany (tj. nie ma wpływu na wynik w rachunku zysków i strat, pozostałych całkowitych dochodach ani na sumę całkowitych dochodów).

- Zmiany do MSR 12 „Podatek dochodowy” – Podatek odroczony: realizacja wartości aktywów, zatwierdzone w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

MSR 12 wymaga od jednostek wyceny aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego w zależności od tego, czy jednostka planuje realizację aktywów przez jego wykorzystanie czy sprzedaż. Dla aktywów wycenianych zgodnie z MSR 40 „Nieruchomości inwestycyjne” ocena, czy aktywa te zostaną zrealizowane przez ich wykorzystanie czy sprzedaż może być trudna i subiektywna. Zmiany rozwiązują ten problem poprzez wprowadzenie założenia, że wartość składnika aktywów realizuje się zwykle w momencie jego sprzedaży.

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tym standardzie. Zmiana nie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – Poprawki do rachunkowości świadczeń po okresie zatrudnienia, zatwierdzone w UE w dniu 5 czerwca 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 roku lub po tej dacie).

MSR 19 (2011) zmienia sposób ujmowania programów określonych świadczeń oraz świadczeń z tytułu rozwiązania stosunku pracy. Najistotniejsza zmiana dotyczy ujmowania zmian zobowiązań z tytułu określonych świadczeń oraz aktywów programu. Zmiany wymagają ujmowania zmian zobowiązań z tytułu określonych świadczeń i wartości godziwej aktywów programu w momencie ich powstania. Zmiana ta tym samym eliminuje „metodę korytarzową” dopuszczalną przez poprzednią wersję MSR 19 i przyspiesza rozpoznawanie kosztów przeszłego zatrudnienia.

Wszelkie zyski i straty aktuarialne ujmowane są natychmiastowo w pozostałych całkowitych dochodach w celu ujęcia aktywów lub zobowiązań emerytalnych netto w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej aby odzwierciedlić pełną wartość deficytu lub nadwyżki programu. Ponadto, koszty odsetek i przewidywany zwrot z aktywów programu z poprzedniej wersji MSR 19 są w MSR 19 (2011) zastąpione „odsetkami netto”, który są obliczane poprzez zastosowanie stopy dyskontowej do aktywów lub zobowiązań z tytułu określonych świadczeń netto. Zmiany te miały wpływ na wartości ujęte w rachunku zysków i strat oraz pozostałych całkowitych dochodów w latach poprzednich. Ponadto, MSR 19 (2011) wprowadza pewne zmiany w prezentacji kosztów określonych świadczeń oraz wprowadza szersze ujawnienia.

Do pierwszego zastosowania MSR 19 (2011) mają zastosowanie szczególne przepisy przejściowe. Grupa stosuje odpowiednie przepisy przejściowe i retrospektywnie przekształciła dane porównawcze. Wpływ zmiany zasad (polityki) rachunkowości wynikającej ze zmian wprowadzonych do MSR 19 na dane porównawcze został zaprezentowany w nocie 5 b.

- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2009-2011)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSR 1, MSR 16, MSR 32 oraz MSR 34) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa, zatwierdzone w UE w dniu 27 marca 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2013 lub po tej dacie).

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tych standardach. Zmiany nie miały znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Standardy i interpretacje, jakie zostały już opublikowane i zatwierdzone przez UE, ale jeszcze nie weszły w życie

Przygotowując niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupa nie zastosowała następujących standardów, zmian standardów i interpretacji, które zostały opublikowane przez RMSR i zatwierdzone do stosowania w UE, ale które nie weszły jeszcze w życie:

- MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

MSSF 10 zastępuje wytyczne dotyczące konsolidacji zawarte w MSR 27 „Skonsolidowane i jednostkowe sprawozdania finansowe” i SKI-12 „Konsolidacja - jednostki specjalnego przeznaczenia” poprzez wprowadzenie jednolitego modelu konsolidacji dla wszystkich jednostek na podstawie kontroli, niezależnie od charakteru inwestycji (tj. tego, czy jednostka jest kontrolowana poprzez prawa głosu inwestorów czy poprzez inne ustalenia umowne powszechnie stosowane w jednostkach specjalnego przeznaczenia). Zgodnie z MSSF 10, kontrola opiera się na tym, czy inwestor posiada 1) zdolność kontroli nad inwestycją, 2) ekspozycję lub prawo do zmiennych zysków powstałych z jej zaangażowania w inwestycję, oraz 3) możliwość korzystania z jego kontroli nad inwestycją w celu wpłynięcia na wysokość zwrotu z inwestycji.

Grupa dokonała analizy wymogów nowego standardu. Zastosowanie niniejszego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne”, zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

MSSF 11 wprowadza nowe regulacje w odniesieniu do wspólnych ustaleń umownych, zastępując MSR 31 „Udziały we wspólnych przedsięwzięciach”. Możliwość zastosowania metody konsolidacji proporcjonalnej w stosunku do jednostek współkontrolowanych została usunięta. Ponadto, MSSF 11 eliminuje wspólnie kontrolowane aktywa pozostawiając rozróżnienie na wspólne operacje i wspólne przedsięwzięcie. Wspólne operacje są to wspólne ustalenia umowne, w których strony mają wspólną kontrolę nad prawami do aktywów i zobowiązań. Wspólne przedsięwzięcie jest to wspólne ustalenie umowne, w którym strony mają wspólną kontrolę nad prawami do aktywów netto.

Grupa dokonała analizy wymogów nowego standardu. Zastosowanie niniejszego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach”, zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

MSSF 12 będzie wymagał dodatkowych ujawnień zarówno na temat jednostek objętych konsolidacją jak i jednostek nieobjętych konsolidacją, w których jednostka jest zaangażowana. Celem MSSF 12 jest dostarczanie informacji, tak aby użytkownicy sprawozdań finansowych mogli ocenić podstawę kontroli, ograniczenia narzucone na skonsolidowane aktywa i pasywa, ekspozycję na ryzyko wynikające z zaangażowania w strukturalne jednostki

nieobjęte konsolidacją oraz zaangażowanie niekontrolujących posiadaczy udziałów w operacjach skonsolidowanych jednostek.

Grupa dokonała analizy wymogów nowego standardu. Zastosowanie niniejszego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- MSR 27 (znowelizowany w roku 2011) „Jednostkowe sprawozdania finansowe”, zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Wymagania dotyczące jednostkowych sprawozdań finansowych nie uległy zmianie i są zawarte w znowelizowanym MSR 27. Inne części MSR 27 zostały zastąpione przez MSSF 10.

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tym standardzie. Zmiana nie będzie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- MSR 28 (znowelizowany w roku 2011) „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach”, zatwierdzony w UE w dniu 11 grudnia 2012 roku (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

MSR 28 zmieniono w wyniku publikacji MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12.

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tym standardzie. Zmiana nie będzie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 11 „Wspólne ustalenia umowne” oraz MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” – objaśnienia na temat przepisów przejściowych, zatwierdzone w UE w dniu 4 kwietnia 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Zmiany mają na celu dostarczenie dodatkowych objaśnień na temat przepisów przejściowych w MSSF 10, MSSF 11 i MSSF 12 w taki sposób, aby „ograniczyć wymogi przekształcenia danych porównawczych tylko do poprzedzającego okresu porównawczego”. Wprowadzono również zmiany do MSSF 11 i MSSF 12 w celu eliminacji wymogów prezentowania danych porównawczych za okresy wcześniejsze niż bezpośrednio poprzedzający okres.

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tych standardach. Zmiana nie będzie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- Zmiany do MSSF 10 „Skonsolidowane sprawozdania finansowe”, MSSF 12 „Ujawnienie informacji na temat udziałów w innych jednostkach” oraz MSR 27 „Jednostkowe sprawozdania finansowe” – jednostki inwestycyjne, zatwierdzone w UE w dniu 20 listopada 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Zmiany zapewniają zwolnienie z wymogu konsolidacji zgodnie z MSSF 10 oraz wymagają od jednostek inwestycyjnych ujmowania poszczególnych jednostek zależnych w wartości godziwej przez wynik finansowy, zamiast je konsolidować. Zmiany dostarczają również wymagania dotyczące ujawnień dla jednostek inwestycyjnych.

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tych standardach. Zmiana nie będzie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- Zmiany do MSR 32 „Instrumenty finansowe: prezentacja” – kompensowanie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, zatwierdzone w UE w dniu 13 grudnia 2012 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Zmiany doprecyzowują zasady kompensowania i skupiają się na czterech głównych obszarach (a) wyjaśnienie, na czym polega „posiadanie możliwego do wyegzekwowania prawa do przeprowadzania kompensaty”; (b) jednoczesne przeprowadzanie kompensat i rozliczeń; (c) kompensowanie zabezpieczeń; (d) jednostka rozliczeniowa na potrzeby kompensat.

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tym standardzie. Zmiana nie będzie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- Zmiany do MSR 36 „Utrata wartości aktywów” – Ujawnianie wartości odzyskiwalnej aktywów niefinansowych, zatwierdzone w UE w dniu 19 grudnia 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Zmiany do MSR 36 o niewielkim zakresie dotyczą ujawnienia informacji o wartości odzyskiwalnej aktywów, u których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości oraz w sytuacji kiedy wartość odzyskiwalna jest oparta

na wartości godziwej pomniejszona o koszty zbycia. Przy opracowywaniu MSSF 13 „Określanie wartości godziwej”, RMSR postanowiła zmienić MSR 36 w taki sposób aby wprowadzić wymóg ujawnienia informacji o wartości odzyskiwalnej aktywów, u których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości. Aktualne zmiany wyjaśniają pierwotny zamiar RMSR, że zakres tych ujawnień jest ograniczony jedynie do wartości odzyskiwalnej aktywów, u których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości oraz kiedy wartość odzyskiwalna jest oparta na wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tym standardzie. Zmiana nie będzie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- Zmiany do MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” – Nowacja instrumentów pochodnych oraz kontynuacja rachunkowości zabezpieczeń, zatwierdzone w UE w dniu 19 grudnia 2013 roku (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Zmiany dają możliwość dalszego stosowania rachunkowości zabezpieczeń w przypadku nowacji instrumentu pochodnego (wyznaczonego jako instrument zabezpieczający) w taki sposób, że jego stroną staje się kontrahent centralny, pod warunkiem spełnienia określonych warunków.

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tym standardzie. Zmiana nie będzie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Standardy i Interpretacje przyjęte przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE

MSSF w kształcie zatwierdzonym przez UE nie różnią się obecnie w znaczący sposób od regulacji przyjętych przez RMSR, z wyjątkiem poniższych standardów, zmian do standardów i interpretacji, które według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku nie zostały jeszcze przyjęte do stosowania w UE:

- MSSF 9 „Instrumenty finansowe” oraz późniejsze zmiany (nie została określona jeszcze data obowiązującego wejścia w życie).

Dnia 28 października 2010 roku RMSR wydała znowelizowany MSSF 9 wprowadzający nowe wymogi dotyczące rozliczania zobowiązań finansowych i przenoszący wymogi dotyczące zaprzestania ujmowania aktywów i zobowiązań finansowych z MSR 39. Dnia 19 listopada 2013 roku RMSR wydała kolejną serię zmian do rachunkowości instrumentów finansowych. Standard ustala pojedyncze podejście w celu określenia czy aktywa finansowe wyceniane są wg kosztu zamortyzowanego czy według wartości godziwej, zastępując liczne zasady określone w MSR 39. Podejście MSSF 9 oparte jest na ocenie, w jaki sposób jednostka zarządza jej instrumentami finansowymi (tj. oparte na ocenie modelu biznesowego) oraz ocenie charakterystyki umownych przepływów pieniężnych związanych z aktywami finansowymi. Nowy standard wymaga również zastosowania pojedynczej metody oceny utraty wartości, zastępując liczne metody oceny utraty wartości określone przez MSR 39. Nowe wymogi dotyczące rozliczania zobowiązań finansowych dotyczą problemu zmienności wyniku finansowego wynikającego z decyzji emitenta o wycenie własnego zadłużenia w wartości godziwej. RMSR zdecydowała o utrzymaniu obecnej wyceny po koszcie zamortyzowanym w odniesieniu do większości zobowiązań, dokonując zmiany jedynie w regulacjach dotyczących własnego ryzyka kredytowego. W ramach nowych wymogów jednostka, która zdecyduje się wycenić zobowiązania w wartości godziwej, prezentuje zmianę wartości godziwej wynikającą ze zmian własnego ryzyka kredytowego w pozostałych całkowitych dochodach, nie w rachunku zysków i strat. Zmiany z listopada 2013 roku wprowadzą istotne zmiany w rachunkowości zabezpieczeń, pozwalają na zastosowanie ujmowania własnego ryzyka kredytowego bez konieczności zmiany innych zasad rachunkowości instrumentów finansowych oraz usuwają obowiązującą datę wejścia w życie MSSF 9 (określoną wcześniej na 1 stycznia 2015 r.).

Grupa dokonała analizy wymogów nowego standardu. Zastosowanie niniejszego standardu w zakresie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych będzie miało wpływ na prezentację tych instrumentów w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym. Rzeczywisty wpływ zastosowania MSSF 9 będzie możliwy do oszacowania po opublikowaniu ostatecznej, kompletnej wersji standardu.

- Zmiany do MSR 19 „Świadczenia pracownicze” – Programy określonych świadczeń: składki pracownicze (obowiązujący w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 roku lub po tej dacie).

Zmiany dotyczą zakresu zastosowania standardu do składek od pracowników lub osób trzecich płaconych na rzecz programów określonych świadczeń. Celem zmian jest uproszczenie rozliczania składek, które są niezależne od liczby przepracowanych lat pracy (np. składek pracowniczych obliczanych jako stały procent wynagrodzenia).

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tym standardzie. Zmiana nie będzie miała znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2010-2012)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 2, MSSF 3, MSSF 8, MSSF 13, MSR 16, MSR 24 oraz MSR 38) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 lub po tej dacie).

Wprowadzone zmiany doprecyzowały wymagane ujęcie księgowe w sytuacjach, w których poprzednio dopuszczana była dowolność interpretacji. Najważniejsze z nich to nowe lub zmienione wymogi dotyczące: (i) definicji „warunku nabycia uprawnień”; (ii) rozliczania zapłaty warunkowej w połączeniu przedsięwzięć; (iii) agregacji segmentów operacyjnych i uzgodnienia sumy aktywów segmentów sprawozdawczych do aktywów jednostki; (iv) wyceny krótkoterminowych należności i zobowiązań; (v) proporcjonalnego przekształcenia skumulowanego umorzenia w modelu przeszacowania oraz (vi) definicji kluczowych członków kierownictwa.

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tych standardach. Zmiany nie będą miały znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- Zmiany do różnych standardów „Poprawki do MSSF (cykl 2011-2013)” – dokonane zmiany w ramach procedury wprowadzania dorocznych poprawek do MSSF (MSSF 1, MSSF 3, MSSF 13 oraz MSR 40) ukierunkowane głównie na rozwiązywanie niezgodności i uściślenie słownictwa (obowiązujące w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 lipca 2014 lub po tej dacie).

Wprowadzone zmiany doprecyzowały wymagane ujęcie księgowe w sytuacjach, w których poprzednio dopuszczana była dowolność interpretacji. Najważniejsze z nich to nowe lub zmienione wymogi dotyczące: (i) znaczenia obowiązujących MSSF w MSSF 1; (ii) zakresu zwolnień dotyczących wspólnych przedsięwzięć; (iii) zakresu paragrafu 52 MSSF 13 (zwolnienie portfela) oraz (iv) doprecyzowania relacji między MSSF 3 a MSR 40 dotyczącej klasyfikacji nieruchomości jako inwestycyjnych lub użytkowanych we własnym zakresie.

Grupa dokonała analizy zmian wprowadzonych w tych standardach. Zmiany nie będą miały znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

- Interpretacja KIMSF 21 „Opłaty publiczne” (obowiązująca w odniesieniu do okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2014 roku lub po tej dacie).

Interpretacja wyjaśnia, że zdarzeniem skutkującym powstaniem zobowiązania do uiszczenia opłaty publicznej jest działalność podlegająca opłacie publicznej określona w odpowiednich przepisach prawnych.

Grupa dokonała analizy wymogów nowej interpretacji. Zastosowanie niniejszej interpretacji nie będzie miało znaczącego wpływu na skonsolidowane sprawozdanie finansowe.

Okres i zakres skonsolidowanego sprawozdania

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy obejmuje okres od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku i zawiera dane porównawcze:

- dla pozycji skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień 31 grudnia 2012 roku oraz 1 stycznia 2012 roku,
- dla pozycji skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanego sprawozdania z pozostałych całkowitych dochodów, skonsolidowanego zestawienia zmian w kapitale własnym, skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych za okres od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku.

Kontynuacja działalności

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy zostało sporządzone przy założeniu kontynuowania działalności gospodarczej przez jednostki wchodzące w skład Grupy w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym, czyli po dniu 31 grudnia 2013 roku.

Zarząd Banku nie stwierdza, na dzień zatwierdzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego, istnienia faktów i okoliczności, które wskazywałyby na zagrożenia dla możliwości kontynuacji działalności przez jednostki wchodzące w skład Grupy w okresie 12 miesięcy po dniu bilansowym na skutek zamierzonego lub przymusowego zaniechania bądź istotnego ograniczenia dotychczasowej działalności.

Działalność zaniechana

W roku zakończonym dnia 31 grudnia 2013 roku i okresach porównawczych w Grupie nie wystąpiła działalność zaniechana.

Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe Banku oraz sprawozdania finansowe jego jednostek zależnych sporządzone za okres od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku.

Sprawozdania finansowe jednostek zależnych, po uwzględnieniu korekt doprowadzających do zgodności z MSSF, sporządzane są za ten sam okres sprawozdawczy co sprawozdanie jednostki dominującej, przy wykorzystaniu spójnych zasad rachunkowości, w oparciu o jednolite zasady rachunkowości zastosowane dla transakcji i zdarzeń gospodarczych o podobnym charakterze. W celu eliminacji jakichkolwiek rozbieżności w stosowanych zasadach rachunkowości wprowadza się korekty.

Wszystkie znaczące salda i transakcje pomiędzy jednostkami Grupy, w tym przychody i koszty, niezrealizowane zyski oraz zyski i straty wynikające z transakcji w ramach Grupy, zostały w całości wyeliminowane. Niezrealizowane straty są eliminowane, chyba że dowodzą wystąpienia utraty wartości.

Jednostki zależne podlegają pełnej konsolidacji w okresie od dnia objęcia nad nimi kontroli przez jednostkę dominującą do dnia ustania kontroli. Sprawowanie kontroli przez jednostkę dominującą ma miejsce wtedy, gdy posiada ona bezpośrednio lub pośrednio, poprzez swoje jednostki zależne, więcej niż połowę liczby głosów w danej spółce, chyba że możliwe jest do udowodnienia, że taka własność nie stanowi o sprawowaniu kontroli. Sprawowanie kontroli ma miejsce również wtedy, gdy jednostka dominująca ma możliwość kierowania polityką finansową i operacyjną danej jednostki.

5 b Zmiany danych porównawczych

(i) Zmiana sposobu rozpoznawania przychodów z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych (bancassurance) powiązanych z kredytami

W związku z tym, że zakup większości produktów ubezpieczeniowych oferowanych przez Grupę do umów kredytowych jest dobrowolny, w poprzednich okresach sprawozdawczych Grupa traktowała tego typu produkty ubezpieczeniowe oraz produkty kredytowe jako niezależne, a przychody z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych ujmowała jednorazowo jako przychody prowizyjne. W przypadku, gdy produkt ubezpieczeniowy stanowił zabezpieczenie kredytu, traktowany był jako powiązany z kredytem, a Grupa ujmowała część przychodu z tytułu sprzedaży takiego produktu ubezpieczeniowego, oszacowaną jako wartość godziwą usługi pośrednictwa, jednorazowo jako przychód prowizyjny a pozostałą część rozliczała jako element rachunku efektywnej stopy procentowej kredytu w przychodach odsetkowych.

W związku z pismem Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego („UKNF”) z marca 2013 roku, skierowanego do całego sektora bankowego, dotyczącego sposobu ujmowania przychodów z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych (bancassurance), Bank dokonał zmiany sposobu rozpoznawania przychodów z tego tytułu w księgach rachunkowych 2013 roku w zakresie ubezpieczeń, które dotychczas ocenione zostały jako niepowiązane w produktami kredytowymi, polegającego na:

- odroczeniu przychodu w czasie w części odpowiadającej wynagrodzeniu za czas poświęcony przez pracowników Banku na obsługę posprzedażową ubezpieczeń (zgodnie z zasadą szacunku stopnia zaawansowania usługi);
- utworzeniu rezerw na potencjalne zwroty wynagrodzenia przez Bank w związku z przedterminowym zakończeniem polis ubezpieczeniowych;
- adekwatnym rozpoznaniem kosztu sprzedaży ubezpieczenia, w myśl zasady współmierności przychodów i kosztów.

Zmiany wynikające z wprowadzonej metodologii zostały ujęte w księgach rachunkowych na dzień 30 czerwca 2013 roku i objęły okres od stycznia do czerwca 2013 roku. Bank nie korygował bilansu otwarcia 2013 roku ze względu na nie istotny wpływ wprowadzonych zmian na kapitały Banku.

W grudniu 2013 roku Bank, podobnie jak inne banki, otrzymał pismo od UKNF ze szczegółowymi wytycznymi w zakresie księgowego podejścia do ujęcia przychodów z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych (bancassurance), które w szczególności rekomendowało bardziej restrykcyjne, od stosowanych dotychczas przez Grupę, kryteria oceny bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego z kredytem, a także wdrażały model wartości godziwej do podziału wynagrodzenia z tytułu pośrednictwa w sprzedaży ubezpieczeń. Grupa zaimplementowała zmiany do księgowego sposobu ujęcia przychodów z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych zarówno dla sprzedaży prowadzonej w 2013 roku jak i w latach poprzednich. Retrospektywne wprowadzenie zmian w zasadach (polityce) rachunkowości spowodowało przekształcenie danych finansowych w zatwierdzonych sprawozdaniach finansowych za lata ubiegłe tj. bilansu otwarcia na dzień 1 stycznia 2012 roku i w konsekwencji na dzień 1 stycznia 2013 roku oraz wyników finansowych za 2012 rok.

W związku ze zmianą w zasadach (polityce) rachunkowości Grupa w następujący sposób ujmuje przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami:

- kredyty gotówkowe z ubezpieczeniem – od 6% do 11% przychodu z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami gotówkowymi ujmowana jest jednorazowo jako przychód prowizyjny, natomiast pozostała część przychodu rozliczana jest jako przychód odsetkowy metodą efektywnej stopy procentowej przez okres ekonomicznego trwania kredytu;
- kredyty hipoteczne z ubezpieczeniem – od 0% do 15% przychodu z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytami hipotecznymi ujmowana jest jednorazowo jako przychód prowizyjny, natomiast pozostała część przychodu rozliczana jest jako przychód odsetkowy metodą efektywnej stopy procentowej przez okres ekonomicznego trwania kredytu;

Koszty sprzedaży produktów ubezpieczeniowych ujmowane są proporcjonalnie do sposobu ujęcia przychodu z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z kredytem.

(ii) Zmiana sposobu ujmowania zysków i strat aktuarialnych dotyczących wyceny programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia

Zmiana ta wynikała ze znowelizowanego MSR 19, który wprowadził zasadę ujmowania zysków i strat aktuarialnych z wyceny programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia dotyczących zmian w założeniach aktuarialnych w pozostałych całkowitych dochodach, a nie jak dotychczas w rachunku zysków i strat. W 2013 roku Grupa wprowadziła zmianę zasad (polityki) rachunkowości w zakresie prezentacji zysków i strat aktuarialnych dotyczących wyceny rezerw emerytalno-rentowych. Retrospektywnie wprowadzenie zmiany w zasadach (polityce) rachunkowości spowodowały przekształcenie danych finansowych w zatwierdzonych skonsolidowanych sprawozdaniach finansowych za lata ubiegłe tj. bilansu otwarcia na dzień 1 stycznia 2012 roku i w konsekwencji na dzień 1 stycznia 2013 roku oraz skonsolidowanych wyników finansowych za 2012 rok. Korekta nie miała wpływu na łączną wysokość kapitałów własnych na dzień 1 stycznia 2012 roku, 31 grudnia 2012 roku oraz na 31 grudnia 2013 roku.

Wpływ opisanych powyżej zmian w zasadach (polityce) rachunkowości na poszczególne pozycje skonsolidowanego rachunku zysków i strat, skonsolidowanych pozostałych całkowitych dochodów oraz skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej w latach ubiegłych został zaprezentowany w poniższych tabelach.

	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012			okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	
	przed przekształceniem	Korekty wynikające ze zmian zasad rachunkowości		dane przekształcone	
	tys. zł	tys. zł		tys. zł	
Przychody z tytułu odsetek	445 919	4 871 <u>1)</u>	450 790		
Koszty z tytułu odsetek	(223 508)	0	(223 508)		
Wynik z tytułu odsetek	222 411	4 871	227 282		
Przychody z tytułu prowizji i opłat	81 258	(13 217) <u>2)</u>	68 041		
Koszty z tytułu prowizji i opłat	(24 977)	0	(24 977)		
Wynik z tytułu prowizji i opłat	56 281	(13 217)	43 064		
Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w w wartości godziwej przez w ynik finansow y oraz w ynik z pozycji w ymiany	6 678	0	6 678		
Wynik zrealizow any z operacji papierami w artościow ymi dostępnymi do sprzedaży	13 231	0	13 231		
Ogólne koszty administracyjne	(218 283)	(73) <u>3)</u>	(218 356)		
Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty w artości	(25 571)	472 <u>4)</u>	(25 099)		
Pozostałe przychody operacyjne	7 601	0	7 601		
Pozostałe koszty operacyjne	(5 736)	0	(5 736)		
Wynik na działalności operacyjnej	56 612	(7 947)	48 665		
Zysk brutto	56 612	(7 947)	48 665		
Podatek dochodow y	(11 226)	1 510 <u>5)</u>	(9 716)		
Zysk netto	45 386	(6 437)	38 949		

Wpływ na skonsolidowane pozostałe całkowite dochody	okres		okres
	od 01.01.2012 do 31.12.2012		od 01.01.2012 do 31.12.2012
	przed przekształceniem	Korekty wynikające ze zmian zasad rachunkowości	dane przekształcone
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Zysk netto	45 386	(6 437)	38 949
Pozycje, które w późniejszych okresach mogą zostać przeklasyfikowane do skonsolidowanego rachunku zysków i strat			
Zyski/straty z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, w tym:	6 343	0	6 343
- podatek odroczony	(1 488)	0	(1 488)
Pozycje, które nie zostaną przeklasyfikowane w późniejszych okresach do skonsolidowanego rachunku zysków i strat			
Zyski i straty aktuarialne z wyceny programów określonych świadczeń, w tym:	0	59 <u>3)</u>	59
- podatek odroczony	0	(14) <u>5)</u>	(14)
Pozostałe całkowite dochody razem	6 343	59	6 402
Dochody całkowite razem	51 729	(6 378)	45 351

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	Stan na 31 grudnia 2012		Stan na 31 grudnia 2012
	przed przekształceniem	Korekty wynikające ze zmian zasad rachunkowości	dane przekształcone
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa			
Kasa, środki w Banku Centralnym	934 743	0	934 743
Należności od innych banków	29 849	0	29 849
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	766	0	766
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 613 933	(14 388) 6)	4 599 545
Inw estycyjne aktywa finansowe	1 453 987	0	1 453 987
- dostępne do sprzedaży	1 061 225	0	1 061 225
- utrzymane do terminu wymagalności	392 762	0	392 762
Rzeczowe aktywa trwałe	44 213	0	44 213
Wartości niematerialne	27 339	0	27 339
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	61	0	61
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	12 137	2 734 7)	14 871
Pozostałe aktywa	15 279	0	15 279
Aktywa razem	7 132 307	(11 654)	7 120 653
Zobowiązania i kapitał własny			
Zobowiązania w obec Banku Centralnego	6	0	6
Zobowiązania w obec innych banków	2 824	0	2 824
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	17	0	17
Zobowiązania w obec klientów	6 317 949	0	6 317 949
Rezerwy	3 995	0	3 995
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	7 826	0	7 826
Pozostałe zobowiązania	77 393	0	77 393
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	206 282	0	206 282
Zobowiązania podporządkowane	142 891	0	142 891
Zobowiązania razem	6 759 183	0	6 759 183
Kapitał własny			
Kapitał zakładowy	97 290	0	97 290
Kapitał zapasowy	33 761	0	33 761
Kapitał z aktualizacji wyceny	4 185	196 8)	4 381
Pozostałe kapitały rezerwowe	195 070	0	195 070
Zyski zatrzymane	42 818	(11 850) 9)	30 968
Kapitał własny ogółem	373 124	(11 654)	361 470
Zobowiązania i kapitał własny razem	7 132 307	(11 654)	7 120 653

Wpływ na skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	Stan na		Stan na
	1 stycznia 2012		1 stycznia 2012
	przed przekształceniem	Korekty wynikające ze zmian zasad rachunkowości	dane przekształcone
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa			
Kasa, środki w Banku Centralnym	74 043	0	74 043
Należności od innych banków	29 161	0	29 161
Aktyw a finansow e przeznaczone do obrotu	10 014	0	10 014
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	3 679 382	(6 513) 6)	3 672 869
Inw estycyjne aktyw a finansow e	1 324 712	0	1 324 712
- dostępne do sprzedaży	921 192	0	921 192
- utrzymyw ane do terminu w ymagalności	403 520	0	403 520
Rzeczow e aktyw a trw ałe	47 703	0	47 703
Wartości niematerialne	24 801	0	24 801
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodow ego	2 937	0	2 937
Aktyw a lub składniki aktyw ów z tytułu odroczonego podatku dochodow ego netto	11 403	1 237 7)	12 640
Pozostałe aktyw a	11 645	0	11 645
Aktywa razem	5 215 801	(5 276)	5 210 525
Zobowiązania i kapitał własny			
Zobow iązania w obec Banku Centralnego	10	0	10
Zobow iązania w obec innych banków	1 859	0	1 859
Zobow iązania finansow e przeznaczone do obrotu	307	0	307
Zobow iązania w obec klientów	4 685 735	0	4 685 735
Rezerw y	4 827	0	4 827
Pozostałe zobow iązania	109 471	0	109 471
Zobow iązania podporządkow ane	92 197	0	92 197
Zobowiązania razem	4 894 406	0	4 894 406
Kapitał własny			
Kapitał zakładow y	97 290	0	97 290
Kapitał zapasow y	33 301	0	33 301
Kapitał z aktualizacji w yceny	(2 158)	137 8)	(2 021)
Pozostałe kapitały rezerw ow e	163 944	0	163 944
Zyski zatrzymane	29 018	(5 413) 9)	23 605
Kapitał własny ogółem	321 395	(5 276)	316 119
Zobowiązania i kapitał własny razem	5 215 801	(5 276)	5 210 525

**Wpływ na skonsolidowany rachunek
zysków i strat za rok obrotowy**

		okres od 01.01.2013 do 31.12.2013
		tys. zł
Zwiększenie przychodów z tytułu odsetek	1)	9 364
Zmniejszenie przychodów z tytułu opłat i prowizji	2)	(23 408)
Zmniejszenie kosztów z tytułu opłat i prowizji	11)	3 453
Zwiększenie ogólnych kosztów administracyjnych	3)	(34)
Zwiększenie wyniku z tytułu odpisów aktualizujących z tytułu utraty w wartości	4)	598
Zmniejszenie obciążenia podatkowego	5)	1 905
Zmniejszenie skonsolidowanego wyniku finansowego za rok obrotowy		(8 122)

Zmniejszenie skonsolidowanego zysku za rok obrotowy w podziale na:

Akcjonariuszy jednostki dominującej	(8 122)
-------------------------------------	---------

Wpływ na skonsolidowane pozostałe całkowite dochody za rok obrotowy

		okres od 01.01.2013 do 31.12.2013
		tys. zł
Zwiększenie z tytułu wyceny programów określonych świadczeń	3)	34
Zwiększenie podatku dochodowego związanego z pozostałymi całkowitymi dochodami	5)	(7)
Zwiększenie pozostałych całkowitych dochodów za rok obrotowy		27

Zmniejszenie skonsolidowanych całkowitych dochodów za rok obrotowy

(8 095)

Zmniejszenie skonsolidowanych całkowitych dochodów za rok obrotowy w podziale na:

Akcjonariuszy jednostki dominującej	(8 095)
-------------------------------------	---------

Wpływ na skonsolidowane aktywa netto i kapitał własny na 31 grudnia 2013 roku

		Korekty wynikające ze zmian zasad rachunkowości
		tys. zł
Zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny	8)	223
Zmniejszenie zysków zatrzymanych	9)	(19 971)
Łączny wpływ na kapitał własny		(19 748)

Zmniejszenie kredytów i pożyczek udzielonych klientom	6)	(31 217)
Zwiększenie aktywów lub składników aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	7)	4 634
Zmniejszenie pozostałych aktywów	11)	(219)
Zmniejszenie pozostałych zobowiązań	10)	7 054
Łączny wpływ na skonsolidowane aktywa netto		(19 748)

Opis dokonanych korekt wynikających ze zmian w polityce rachunkowości:

- 1) Korekta przychodów z tytułu odsetek w związku ze zmianą zasad ujmowania przychodów i powiązanych kosztów Grupy za sprzedaż ubezpieczeń, wynikająca z ujęcia rozliczenia części przychodu metodą efektywnej stopy procentowej;
- 2) Korekta przychodów z tytułu opłat i prowizji w związku ze zmianą zasad ujmowania przychodów Banku za sprzedaż ubezpieczeń, wynikająca z ujęcia rozliczenia części przychodu metodą efektywnej stopy procentowej;
- 3) Korekta ogólnych kosztów administracyjnych dotycząca przeniesienia do pozostałych całkowitych dochodów zysków (strat) aktuarialnych z wyceny programów określonych świadczeń;
- 4) Korekta wyniku na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom w związku ze zmianą zasad ujmowania przychodów Grupy za sprzedaż ubezpieczeń, wynikającą z odroczenia

- rozpoznania części przychodu i ujęcia jego rozliczenia jako integralnego elementu efektywnej stopy procentowej kredytów i pożyczek;
- 5) Ujęcie podatku dochodowego z tytułu powyższych korekt, dotyczących zmiany zasad ujmowania przychodów Grupy za sprzedaż ubezpieczeń i zmiany sposobu ujmowania zysków (strat) aktuarialnych z wyceny programów określonych świadczeń;
 - 6) Korekta kredytów i pożyczek udzielonych klientom dotycząca zmiany zasad ujmowania przychodów Grupy za sprzedaż ubezpieczeń, wynikająca z ujęcia odroczonej części przychodu rozliczanego metodą efektywnej stopy procentowej;
 - 7) Ujęcie aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczącego części przychodów Grupy za sprzedaż ubezpieczeń, które rozliczane jest w czasie;
 - 8) Korekta kapitału z aktualizacji wyceny dotycząca zmiany sposobu ujmowania zysków (strat) aktuarialnych z wyceny programów określonych świadczeń;
 - 9) Korekta niepodzielonego wyniku z lat ubiegłych dotycząca zmiany zasad ujmowania przychodów Grupy za sprzedaż ubezpieczeń i zmiany sposobu ujmowania zysków (strat) aktuarialnych z wyceny programów określonych świadczeń, dotycząca retrospektywnego wpływu tych zmian na wyniki finansowe poprzednich okresów.
 - 10) Korekta pozostałych zobowiązań z tytułu zmiany sposobu ujmowania rezerwy na ryzyko potencjalnych zwrotów wynagrodzenia Grupy za sprzedaż ubezpieczeń.
 - 11) Korekta z tytułu zmiany sposobu ujmowania kosztów z tytułu sprzedaży ubezpieczeń.

Wpływ zmian w zasadach (polityce) rachunkowości na zysk przypadający na akcję

Poniższa tabela przedstawia zestawienie skutków oddziaływania zmian w zasadach rachunkowości na zysk podstawowy i rozwodniony na akcję:

	Zwiększenie (zmniejszenie) wyniku przypisanego właścicielom jednostki		Zwiększenie (zmniejszenie) podstawowego zysku na akcję	
	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012
	(przekształcony)		(przekształcony)	
Zmiany zasad rachunkowości dotyczące:				
rozliczania przychodów z tytułu sprzedaży ubezpieczeń	(19 748)	(6 378)	(2,03)	(0,66)
zysków /strat aktuarialnych z wyceny programów określonych świadczeń	(27)	(59)	0	(0,01)
	(19 775)	(6 437)	(2,03)	(0,67)

5 c Profesjonalny osąd

W procesie stosowania zasad (polityki) rachunkowości wobec zagadnień podanych poniżej, największe znaczenie, oprócz szacunków księgowych, miał profesjonalny osąd kierownictwa.

Utrata wartości aktywów finansowych

Grupa ocenia, czy wystąpiły obiektywne przesłanki wskazujące na utratę wartości składnika grupy aktywów finansowych. Poprzez przesłanki utraty wartości rozumie się zdarzenia lub grupy zdarzeń, które miały miejsce po dacie początkowego ujęcia składnika/grupy aktywów, a które wskazują, iż mogło nastąpić obniżenie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub grupy aktywów. W momencie rozpoznania przesłanek utraty wartości dokonuje się oszacowania odpisów z tytułu utraty wartości.

Więcej informacji na temat utraty wartości aktywów finansowych zostało zaprezentowanych w notach 5 f (7), 13, 21 i 24.

Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego

Grupa rozpoznaje składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego bazując na założeniu, że w przyszłości zostanie osiągnięty zysk podatkowy pozwalający na jego wykorzystanie. Pogorszenie uzyskiwanych wyników podatkowych w przyszłości mogłoby spowodować, że założenie to stałoby się nieuzasadnione.

Więcej informacji na temat aktywów z tytułu podatku odroczonego przedstawiono w nocie 16.

Klasyfikacja umów leasingowych

Grupa dokonuje klasyfikacji leasingu jako operacyjnego lub finansowego w oparciu o ocenę, w jakim zakresie ryzyko i pożytki z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy. Ocena ta opiera się na treści ekonomicznej każdej transakcji. Szczegółowe informacje na temat umów leasingowych zawarto w notach 38 i 39.

5 d Niepewność szacunków

Poniżej omówiono podstawowe założenia dotyczące przyszłości i inne kluczowe źródła niepewności występujące na dzień bilansowy, z którymi związane jest istotne ryzyko znaczącej korekty wartości bilansowych aktywów i zobowiązań w następnym roku finansowym.

Dokonywane przez Grupę szacunki oraz założenia są poddawane bieżącym przeglądom. Korekty szacunków są rozpoznawane w tym okresie, w którym dokonano zmiany szacunków, jeżeli korekty dotyczą tylko tego okresu. Natomiast, jeżeli korekty wpływają zarówno na okres, w którym dokonano zmiany, jak i na przyszłe okresy są one rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany oraz w okresach przyszłych.

Wartość godziwa instrumentów finansowych

W przypadku aktywów i zobowiązań finansowych ujmowanych w bilansie w wartości godziwej, dla których nie identyfikuje się aktywnego rynku, wycenę przeprowadza się w oparciu o powszechnie stosowane techniki wyceny w maksymalnym stopniu bazując na obserwowalnych w otoczeniu rynkowym danych wejściowych i profesjonalnym osądzie. Stosowane techniki wyceny i dane wejściowe podlegają regularnej weryfikacji.

Sposób ustalenia wartości godziwej poszczególnych instrumentów finansowych i ich wartości bilansowe zostały przedstawione w nocie 37

	Stan na 31 grudnia 2013		Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	
Wpływ rynkowych stóp procentowych na zmianę w wartości godziwej instrumentów finansowych ujmowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej dla:	-1 p.b.	+1 p.b.	-1 p.b.	+1 p.b.
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Inwestycyjnych aktywów finansowych	(91)	91	(60)	60
Aktywów finansowych i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu	(7)	7	(7)	7

Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia czy wystąpiły obiektywne przesłanki wskazujące na utratę wartości składnika grupy aktywów finansowych. Poprzez przesłanki utraty wartości rozumie się zdarzenia lub grupy zdarzeń, które miały miejsce po dacie początkowego ujęcia składnika/grupy aktywów, a które wskazują, iż mogło nastąpić obniżenie przyszłych oczekiwanych przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub grupy aktywów. W momencie rozpoznania przesłanek utraty wartości dokonuje się oszacowania odpisów z tytułu utraty wartości.

	Stan na 31 grudnia 2013		Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	
	scenariusz +10 %	scenariusz -10 %	scenariusz +10 %	scenariusz -10 %
Zmiana w wartości bieżącej szacowanych przepływów pieniężnych dla kredytów i pożyczek analizowanych indywidualnie				
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Szacunkowa zmiana odpisów	(3 080)	4 408	(3 075)	3 642

Wartość godziwa zabezpieczeń udzielonych kredytów

Wartość godziwą zabezpieczeń do udzielonych kredytów ustala się w oparciu o techniki wyceny oraz analizę rynku nieruchomości. Lista przyjmowanych przez Grupę zabezpieczeń oraz ich wartość godziwa zostały przedstawione w nocie 47 a niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

W Grupie przyjmuje się następujące podstawowe zasady dokonywania wyceny wartości dla najczęściej stosowanych rodzajów zabezpieczeń:

Lp.	Rodzaj zabezpieczenia	Ogólne zasady dokonywania wyceny wartości
1	hipoteka na nieruchomości	wycena nieruchomości dokonana przez uprawnionego rzeczoznawcę, sporządzona dla celów związanych z zabezpieczeniem lub dokument potwierdzający nabycie nieruchomości lub przedwstępna umowa sprzedaży, w przypadku finansowania celów mieszkaniowych dla osób fizycznych
2	przełączenie, zastaw rejestrowy, zastaw zwykły na rzeczy ruchomej stanowiącej środek trwały	wycena ruchomości dokonana przez uprawnionego rzeczoznawcę, sporządzona dla celów związanych z zabezpieczeniem lub polisa ubezpieczeniowa - w przypadkach, gdy rzeczy ruchome występują w powszechnym obrocie rynkowym cena zakupu - w przypadkach, gdy rzeczy ruchome są nowe, zakupione na rynku, charakteryzuje je płynność rynku a
3	przełączenie, zastaw rejestrowy, zastaw zwykły na rzeczy ruchomej stanowiącej majątek obrotowy	cena zakupu, po jej zweryfikowaniu z cenami giełdowymi /rynkowymi /komisowymi lub polisa ubezpieczeniowa, po jej zweryfikowaniu z cenami giełdowymi/rynkowymi/komisowymi lub udokumentowana cena giełdowa/rynkowa/komisowa rzeczy
4	poręczenia lub poręczenia w ekslocie	dochody poręczyciela muszą kształtować się na poziomie zbliżonym do dochodów wnioskodawcy lub jeżeli poręczyciel nie spełnia wymogów określonych powyżej do ustalenia wartości zabezpieczenia przyjmuje się taką kwotę, jaką przy uwzględnieniu sytuacji majątkowej poręczyciela mógłby on uzyskać w Banku jako kredytobiorca lub w przypadku poręczenia podmiotu jako zabezpieczenie przyjmowane jest wylącznie w przypadku, gdy łączna kwota poręczenia udzielonego przez poręczyciela jednemu dłużnikowi i nie przekroczy 15% aktywów netto poręczyciela, pomniejszonych o należne, lecz nie wniesione wkłady na poczet kapitałów (funduszy) podstawowych spółek akcyjnych i spółdzielni
5	przelew wierzycielski z umowy	wartość netto towarów lub usług, bez podatku VAT, uwzględniając indywidualnie warunki umowy/kontraktu, w tym terminy płatności, tryb zgłaszania i załatwiania reklamacji, zabezpieczenie realizacji umowy

Okresy użytkowania rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych

Szacując długość okresu użytkowania poszczególnych rodzajów rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych uwzględniane są m.in.:

- dotychczasowe przeciętne okresy użytkowania odzwierciedlające tempo zużycia fizycznego, intensywności wykorzystania, itp.,
- utrata przydatności z przyczyn technologicznych,
- okres sprawowania kontroli nad składnikiem aktywów oraz prawne i inne ograniczenia okresu użytkowania,
- zależność okresu użytkowania składników aktywów od okresu użytkowania innych aktywów,
- inne okoliczności mające wpływ na okres użytkowania tego rodzaju aktywów.

W przypadku, gdy okres korzystania ze składnika aktywów wynika z tytułów umownych, okres użytkowania odpowiada okresowi wynikającemu z tych tytułów umownych, bądź też w sytuacji, kiedy szacowany okres użytkowania jest krótszy, przyjmuje się szacowany okres użytkowania.

Grupa corocznie dokonuje weryfikacji przyjętych okresów użyteczności na podstawie bieżących szacunków.

Szczegółowe informacje dotyczące okresów użytkowania aktywów trwałych i wartości niematerialnych i prawnych została zawarte w nocie 5 f (9-10).

W przypadku zmiany długości okresu użytkowania o +/- 5 lat dla dwóch największych wartościowo grup rzeczowych aktywów trwałych podlegających amortyzacji, spowodowałoby to następujący wpływ na wyniki finansowe Grupy:

Szacunkowa zmiana rezerwy	Stan na 31 grudnia 2013		Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	
	scenariusz + 5 lat	scenariusz - 5 lat	scenariusz + 5 lat	scenariusz - 5 lat
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Budynki i budowle	(85)	135	(71)	106
Urządzenia i maszyny	(2 514)	16 686	(2 208)	14 295

Rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe (programy określonych świadczeń)

Rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe wyliczana jest przez aktuarium metodą aktuarialną jako wartość obecna przyszłych zobowiązań Grupy wobec pracowników według stanu zatrudnienia i płac na dzień aktualizacji. Wyliczenie rezerw jest oparte na szeregu założeń co do stóp dyskontowych, prognozowanych podwyżek wynagrodzenia, rotacji pracowników, wskaźnika umieralności i innych. Wszystkie założenia są weryfikowane na każdy dzień bilansowy. Przy ustalaniu odpowiedniej stopy dyskontowej bierze się pod uwagę stopę zwrotu z bezpiecznych, nieobciążonych ryzykiem kredytowym instrumentów finansowych o terminach zapadalności zgodnych średnio z terminami zapadalności obliczanych zobowiązań.

Wielkości bilansowe utworzonych rezerw przedstawiono w nocie 32.

Wpływ zmiany stopy dyskonta na zmiany wartości rezerwy na odprawy emerytalno-rentowe został przedstawiony w poniższej tabeli:

Szacunkowa zmiana rezerwy	Stan na 31 grudnia 2013		Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	
	scenariusz +0,5 p.p.	scenariusz -0,5 p.p.	scenariusz +0,5 p.p.	scenariusz -0,5 p.p.
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Rezerwa na odprawy emerytalne i rento	(52)	59	(49)	64

5 e Zmiana szacunków

Od dnia 1 kwietnia 2013 roku Grupa dokonała zmiany szacunku okresów użytkowania aktywów podlegających amortyzacji (rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych). Skutkowało to spadkiem kosztów amortyzacji w 2013 roku o 717 tys. zł.

W bieżącym okresie sprawozdawczym i okresach porównawczych Grupa nie zmieniała innych poza wskazanymi powyżej wielkości szacunkowych, które mogłyby mieć istotny wpływ na okres bieżący lub na okresy przyszłe.

5 f Podsumowanie istotnych zasad rachunkowości

(1) Początkowe ujęcie aktywów i zobowiązań finansowych

Grupa ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej, wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu.

Grupa decyduje o klasyfikacji aktywa finansowego w momencie jego początkowego ujęcia.

Aktywa i zobowiązania finansowe objęte zakresem MSR 39 klasyfikuje się do następujących kategorii:

- aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy (do tej kategorii zalicza się aktywa lub zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu, w tym instrumenty pochodne, a także aktywa i zobowiązania finansowe wyznaczone przy początkowym ujęciu jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy),
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży,
- pożyczki i należności,
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności
- pozostałe zobowiązania finansowe.

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wycenia się według wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego niekwalifikowanych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego.

Wszystkie standaryzowane transakcje kupna lub sprzedaży składnika aktywów finansowych ujmuje się pozabilansowo na dzień zawarcia transakcji tj. na dzień, w którym Grupa zobowiązuje się zakupić składnik aktywów finansowych, natomiast w dniu realizacji transakcji składnik aktywów finansowych wprowadza się do ewidencji bilansowej. Standaryzowana transakcja kupna lub sprzedaży polega na kupnie lub sprzedaży składnika aktywów finansowych zgodnie z umową, której warunki wymagają dostarczenia składnika aktywów w okresie wynikającym ze zwykle obowiązujących regulacji lub konwencji przyjętych na danym rynku.

(2) Późniejsza wycena aktywów i zobowiązań finansowych

(i) Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

a) Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe ujmowane są w wartości godziwej. Instrumenty pochodne posiadające na dzień wyceny dodatnią wartość godziwą wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa, zaś instrumenty posiadające ujemną wartość z wyceny – jako zobowiązania. Zmiany wartości godziwej pochodnych instrumentów finansowych przeznaczonych do obrotu, które nie zostały wyznaczone dla celów rachunkowości zabezpieczeń, wykazywane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany”.

b) Pozostałe aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu obejmują instrumenty finansowe nabyte w celu odsprzedaży w krótkim czasie lub są częścią portfela określonych instrumentów finansowych zarządzanych łącznie, i co do których istnieje prawdopodobieństwo uzyskania zysku w krótkim terminie. Inne niż pochodne instrumenty finansowe aktywa i zobowiązania finansowe zakwalifikowane jako przeznaczone do obrotu ujmowane są w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej. Zmiany wartości godziwej odnoszone są do skonsolidowanego rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany”. Przychody oraz koszty z tytułu odsetek ujmowane są odpowiednio w pozycji „Przychody z tytułu odsetek” lub „Koszty z tytułu odsetek”.

(ii) Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności to niezaliczane do instrumentów pochodnych aktywa finansowe o ustalonych lub możliwych do ustalenia płatnościach i ustalonym terminie zapadalności, które Grupa zamierza i jest w stanie utrzymać do terminu zapadalności, inne niż:

- aktywa finansowe wyznaczone do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy przy początkowym ujęciu;
- aktywa finansowe zaklasyfikowane do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży; oraz
- aktywa finansowe spełniające definicję „pożyczek i należności”.

Po początkowym ujęciu aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Metoda ta wykorzystuje efektywną stopę procentową, która dokładnie dyskontuje przewidywane przyszłe przepływy pieniężne przez oczekiwany okres życia składnika aktywów finansowych do wartości bilansowej netto składnika aktywów finansowych. Wylczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje, koszty transakcji oraz wszelkie inne premie lub dyskonta stanowiące integralną część efektywnej stopy procentowej.

Rozliczenie zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej jest ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”. Straty z tytułu utraty wartości są ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

(iii) Pożyczki i należności

Do kategorii pożyczek i należności zalicza się aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- aktywa finansowe, które Grupa zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone jako wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- aktywa finansowe wyznaczone przez Grupę przy początkowym ujęciu jako dostępne do sprzedaży, lub
- aktywa finansowe, gdzie Grupa może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się jako dostępne do sprzedaży.

Po ujęciu początkowym pożyczki i należności wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej. Zamortyzowany koszt jest obliczany przy uwzględnieniu dyskonta lub premii oraz prowizji, opłat i kosztów transakcji, które stanowią integralną część efektywnej stopy procentowej. Rozliczenie zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej jest ujmowane w pozycji „Przychody z tytułu odsetek” w skonsolidowanym rachunku zysków i strat. Straty z tytułu utraty wartości są ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

(iv) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały zaklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży lub nienależące do żadnej z wcześniej wymienionych kategorii aktywów.

Po początkowym ujęciu aktywa finansowe dostępne do sprzedaży wycenia się w wartości godziwej, a zyski i straty z tytułu zmiany wartości godziwej ujmują się w pozostałych całkowitych dochodach (pozostałe całkowite dochody kumulowane są w pozycji kapitału „Kapitał z aktualizacji wyceny”). Kapitał z aktualizacji wyceny podlega rozliczeniu do skonsolidowanego rachunku zysków i strat w momencie sprzedaży składnika aktywów bądź wystąpienia utraty jego wartości, gdzie skumulowane zyski i straty ujmowane są w pozycji „Wynik zrealizowany z operacji papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży”.

W przypadku instrumentów dłużnych przychody odsetkowe, dyskonto lub premia rozliczane w czasie z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej i ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Przychody z tytułu odsetek”. Dywidendy z tytułu instrumentów kapitałowych są wykazywane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w momencie ustanowienia prawa do otrzymania płatności.

Jeśli nie można ustalić wartości godziwej, to wówczas aktywa są ujmowane według kosztu nabycia z uwzględnieniem utraty wartości. Odpisy z tytułu utraty wartości rozpoznawane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

(v) Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu

Zobowiązania finansowe inne niż wycenianie w wartości godziwej ze skutkiem wyceny odnoszonym do rachunku zysków i strat wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej. Jeżeli

dla zobowiązania finansowego nie można ustalić harmonogramu przepływów pieniężnych, a więc także rzetelnie ustalić efektywnej stopy procentowej, zobowiązanie to wycenia się według kwoty wymaganej zapłaty.

(vi) Gwarancje finansowe

Zgodnie z MSR 39 gwarancje finansowe to takie umowy, które zobowiązują Grupę, jako ich wystawcę, do dokonania określonych płatności rekompensujących posiadaczowi stratę, jaką poniesie z powodu niedokonania przez określonego dłużnika płatności w przypadającym terminie zgodnie z warunkami instrumentu dłużnego. Umowy gwarancji finansowych w momencie ich początkowego ujęcia wyceniane są w wartości godziwej skorygowanej o koszty transakcji, które można bezpośrednio przyporządkować czynności wystawienia gwarancji. W terminie późniejszym zobowiązania te są ujmowane według wyższej z dwóch wartości: najlepszego szacunku wydatków koniecznych do uregulowania bieżących zobowiązań na dzień bilansowy oraz wartości ujętej pierwotnie pomniejszonej o odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18.

(3) Przekwalifikowanie aktywów finansowych

Grupa może przekwalifikować niebędący instrumentem pochodnym składnik aktywów z kategorii przeznaczonych do obrotu do kategorii pożyczek i należności, jeżeli nie jest już dłużej utrzymywany w celu sprzedaży lub odkupienia w niedalekiej przyszłości. Aby składnik aktywów finansowych mógł być przekwalifikowany, musi spełniać warunki wynikające z definicji pożyczek i należności oraz Grupa musi mieć intencję i możliwość utrzymywania składnika aktywów finansowych w dającej się przewidzieć przyszłości lub do upływu terminu zapadalności.

Przekwalifikowane aktywa finansowe ujmowane są w wartości godziwej na moment reklasyfikacji. W przypadku przekwalifikowania z kategorii aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu, wszelkie zyski i straty ujęte już w wyniku finansowym, nie ulegają odwróceniu. Wartość godziwa składnika aktywów w momencie przekwalifikowania staje się nowym zamortyzowanym kosztem.

W przypadku aktywów finansowych przekwalifikowanych z kategorii dostępnych do sprzedaży do kategorii aktywów utrzymywanych do terminu zapadalności lub kategorii pożyczek i należności (o ile aktywa te spełniają kryteria klasyfikacji do powyższej kategorii), wszelkie zyski i straty związane z takim składnikiem aktywów, które poprzednio odniesiono na kapitał własny, ujmuje się w następujący sposób:

- w przypadku składnika aktywów z określonym terminem zapadalności, zyski lub straty ujęte w kapitałach własnych do dnia przekwalifikowania amortyzuje się i ujmuje w skonsolidowanym rachunku zysków i strat przez okres pozostały do terminu zapadalności przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej,
- w przypadku składnika aktywów o nieokreślonym terminie zapadalności, zyski i straty pozostają w kapitale własnym do momentu sprzedaży lub wyzbycia się go w inny sposób, kiedy to ujmuje się je w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

(4) Wyłączenie aktywów finansowych i zobowiązań finansowych

(i) Aktywa finansowe

Grupa wyłącza składnik aktywów finansowych (lub część składnika aktywów finansowych, lub część grupy podobnych aktywów finansowych) ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej, gdy:

- wygasły prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych;
- Grupa przeniosła prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązała się do przekazania otrzymanych środków pieniężnych bez zbędnej zwłoki stronie trzeciej na zasadzie pośredniczenia w transakcji i:
 - (a) przeniosła zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane ze składnikiem aktywów, lub
 - (b) nie przeniosła ani nie zachowała zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ale przeniosła kontrolę nad składnikiem aktywów finansowych.

W przypadku, gdy Grupa przeniosła swoje prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów lub zobowiązała się do pośredniczenia w transakcji, ale nie przeniosła ani nie zachowała zasadniczo całego ryzyka i wszystkich korzyści związanych z posiadaniem składnika aktywów, ani też wyżej wymienione przeniesienie nie spowodowało przeniesienia kontroli nad składnikiem aktywów, wówczas ten składnik aktywów jest ujmowany w stopniu, w jakim Grupa utrzymuje zaangażowanie w składnik aktywów.

Zaangażowanie w składnik aktywów, które przyjmuje formę gwarancji, jest wyceniane według niższej z dwóch wartości: pierwotnej wartości bilansowej składnika aktywów oraz maksymalnej kwoty, którą Grupa może być zobowiązana zapłacić za ten składnik aktywów.

(ii) Zobowiązania finansowe

Grupa wyłącza ze swojego skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Zastąpienie dotychczasowego instrumentu dłużnego przez instrument o zasadniczo różnych warunkach dokonywane pomiędzy tymi samymi podmiotami Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego zobowiązania finansowego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Podobnie znaczące modyfikacje warunków umowy dotyczącej istniejącego zobowiązania finansowego Grupa ujmuje jako wygaśnięcie pierwotnego i ujęcie nowego zobowiązania finansowego. Powstającą z tytułu zamiany różnicę odnośnych wartości bilansowych wykazuje się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

(5) Transakcje z przyrzeczeniem odkupu/odsprzedaży oraz umowy pożyczek papierów wartościowych

Papiery wartościowe sprzedane z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (transakcje typu repo, sell buy back) nie są wyłączone z bilansu pod warunkiem zachowania przez Grupę zasadniczo całości ryzyk i korzyści wynikających z danego aktywa. Zobowiązania wobec kontrahenta ujmuje się w zobowiązaniach wobec banków lub wobec klientów.

W przypadku transakcji zakupu papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odsprzedaży (reverse repo, buy sell back), w przypadku których kontrahent zachowuje zasadniczo całość ryzyk i korzyści dotyczących papierów wartościowych, należności z tytułu zawartych transakcji ujmowane są jako należności z tytułu zakupionych papierów wartościowych z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu.

Transakcje sprzedaży papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu i zakupu papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odsprzedaży wyceniane są według zamortyzowanego kosztu, natomiast papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji sprzedaży z udzielonym przyrzeczeniem odkupu podlegają wycenie według zasad określonych dla poszczególnych portfeli papierów wartościowych.

Różnica między ceną sprzedaży i odkupu jest traktowana jako koszty/przychody odsetkowe i rozliczana w czasie trwania umowy z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej.

W przypadku sprzedaży papierów wartościowych zakupionych z udzielonym przyrzeczeniem odsprzedaży zobowiązanie odzwierciedlające obowiązek ich zwrotu jest ujmowane w zobowiązaniach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

(6) Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa stanowi cenę, którą Grupa otrzymałaby za sprzedaż składnika aktywów lub zapłaciłaby za przeniesienie zobowiązania w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Wartość godziwa instrumentów finansowych notowanych na aktywnym zorganizowanym rynku finansowym jest ustalana poprzez odniesienie do bieżącej ceny kupna – dla składnika aktywów, lub bieżącej ceny sprzedaży – dla zaciągniętego zobowiązania.

Wartość godziwa instrumentów finansowych, dla których nie istnieje aktywny rynek jest ustalana przy zastosowaniu różnych technik wyceny, gdzie Grupa maksymalizuje wykorzystanie obserwowalnych danych wejściowych, np. oszacowania ceny instrumentu finansowego, na podstawie publicznie ogłoszonej, notowanej w aktywnym obrocie regulowanym ceny nie różniącego się istotnie, podobnego instrumentu finansowego albo cen składników złożonego instrumentu finansowego lub oszacowania ceny instrumentu finansowego za pomocą metod estymacji powszechnie uznanych za poprawne.

Wartość godziwa dla poszczególnych pozycji aktywów i zobowiązań, oraz sposoby jej szacowania zostały opisane szczegółowo w nocie 37

(7) Utrata wartości aktywów finansowych

Na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych. Składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych utraciły wartość, a strata z tytułu utraty wartości została poniesiona wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów („zdarzenie powodujące stratę”), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące stratę ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Do obiektywnych dowodów utraty wartości należą np. znaczące trudności finansowe dłużnika, niespłacenie lub zaleganie ze spłacaniem odsetek lub nominału, wysokie prawdopodobieństwo upadłości lub innej reorganizacji finansowej dłużnika, obserwowane dane wskazujące na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych.

Przesłanki utraty wartości ekspozycji indywidualnie istotnych podzielone są na dwie grupy:

1) Ilościowe (obligatoryjne):

- a) opóźnienie w spłacie raty kapitałowej lub odsetkowej przekracza 90 dni,
- b) w przypadku sektora rządowego i samorządowego opóźnienie w spłacie raty kapitałowej lub odsetkowej przekracza 30 dni,
- c) ekspozycja klasyfikowana jest do grupy „zagrożone” (tj. kategorie ryzyka „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”), zgodnie z „Zasadami monitorowania i klasyfikacji ekspozycji kredytowych wobec klientów detalicznych i instytucjonalnych”.

2) Jakościowe:

a) Kryteria twarde (obligatoryjne):

- wypowiedzenie umowy kredytowej,
- wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, likwidacyjnego, upadłościowego lub naprawczego wobec dłużnika,
- restrukturyzacja zadłużenia,
- umorzenie części kredytu, układ, ugoda,
- kwestionowanie ekspozycji kredytowej przez kredytobiorcę na drodze postępowania sądowego.

b) Kryteria miękkie (czynniki podlegające ocenie eksperckiej analityka dokonującego oceny):

- opóźnienia lub brak spłat rat kapitałowych lub odsetkowych w okresie ostatnich 3 miesięcy,
- uzyskanie informacji o wszczęciu postępowania upadłościowego, bankructwie lub innej reorganizacji finansowej kontrahenta,
- uzyskanie informacji o problemach finansowych kontrahenta (np. obniżenie dochodów, wzrost zadłużenia, niespłacanie zadłużenia w innych instytucjach),
- znaczące pogorszenie wyników analizy ratingowej lub scoringowej (np. do kategorii, przy której klient

- nie otrzymałby kredytu w ogóle lub na pierwotnych warunkach z momentu podpisania umowy lub otrzymałby kredyt w niższej kwocie),
- nieznanie miejsca pobytu i nieujawniony majątek kontrahenta,
- obniżenie przez uznaną i powszechnie akceptowaną zewnętrzną instytucję oceny wiarygodności kredytowej ratingu kontrahenta,
- występowanie zajęć na rachunkach kredytobiorcy,
- negatywne zmiany czynników makroekonomicznych, które mają wpływ na branżę, w której działa kredytobiorca,
- negatywne zmiany w wewnętrznej strukturze organizacyjnej czy strukturze kierownictwa,
- utrata rynków zbytu lub znaczących klientów,
- zmiana przepisów prawa mających negatywny wpływ na funkcjonowanie kredytobiorcy,
- znaczący spadek cen rynkowych zabezpieczeń ekspozycji,
- przegrana istotna sprawa sporna mogąca spowodować istotne straty,
- niedostarczenie przez kredytobiorcę dokumentów dotyczących jego sytuacji ekonomiczno-finansowej,
- zanik aktywnego rynku na daną bilansową ekspozycję kredytową ze względu na trudności finansowe,
- niedotrzymanie innych istotnych warunków umowy, skutkujące spadkiem oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych,
- inne, o ile mogą wpłynąć na przewidywane przepływy pieniężne.

Natomiast dla kredytów indywidualnie nieistotnych podlegających analizie grupowej Grupa identyfikuje następujące przesłanki utraty wartości:

1) Ilościowe (obligatoryjne):

- a) opóźnienie w spłacie raty kapitałowej lub odsetkowej przekracza 90 dni,
- b) wypowiedzenie umowy kredytowej,
- c) ekspozycja ma charakter wyłudzenia (fraud),
- d) ekspozycja podlega restrukturyzacji,
- e) status ekspozycji w windykacji,
- f) uzyskanie przez Grupę informacji o zdarzeniu mogącym mieć wpływ na przewidywane przepływy pieniężne,
- g) ekspozycja klasyfikowana jest do grupy „zagrożone” (tj. kategorie ryzyka „poniżej standardu”, „wątpliwe”, „stracone”), zgodnie z „Zasadami monitorowania i klasyfikacji ekspozycji kredytowych wobec klientów detalicznych i instytucjonalnych”.

2) Kryteria miękkie (czynniki podlegające ocenie eksperckiej):

- a) zanik aktywnego rynku na wybraną grupę ekspozycji kredytowych ze względu na trudności finansowe kontrahentów (np. znaczne pogorszenie sytuacji finansowej emitentów, spowodowało spadek obrotu wybranymi rodzajami aktywów, skutkujący brakiem możliwości wiarygodnego ustalenia ceny aktywów)
- b) obserwowane dane wskazują na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą ekspozycji kredytowych od momentu początkowego ich ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy, w tym:
 - negatywne zmiany statusu płatności kontrahentów w grupie (np. zwiększona ilość opóźnionych płatności lub zwiększona liczba posiadaczy kart kredytowych, którzy osiągnęli limit kredytowy i spłacają miesięczną kwotę minimalną), lub

krajowa lub lokalna sytuacja gospodarcza, która ma związek z niespłacaniem ekspozycji kredytowych w grupie (np. wzrost wskaźnika bezrobocia w obszarze geograficznym kontrahenta, w przypadku kredytów hipotecznych spadek cen nieruchomości w danym regionie, niekorzystne zmiany w kondycji branży, która dotyczy kontrahentów w grupie).

(i) Należności od innych banków oraz kredyty i pożyczki udzielone klientom

W przypadku należności od innych banków oraz kredytów i pożyczek udzielonych klientom wycenianych według zamortyzowanego kosztu, w pierwszej kolejności Grupa rozważa, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości pojedynczych składników aktywów finansowych, które indywidualnie są znaczące, a także łącznie w przypadku aktywów finansowych, które indywidualnie nie są znaczące. W przypadku stwierdzenia, że nie istnieją obiektywne przesłanki utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący, czy też nie, składnik ten jest włączany do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie oceniany pod względem utraty wartości. Aktywa oceniane indywidualnie pod względem utraty wartości, w przypadku których Grupa dokonuje odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości lub postanawia taki odpis dalej ujmować, nie są uwzględniane w łącznej ocenie utraty wartości.

Jeżeli istnieją dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych (z wyłączeniem przyszłych strat kredytowych). Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez zastosowanie rachunku rezerw i kwota straty ujmowana jest w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości”. W przypadku aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości. Kredyty wraz z dotyczącymi ich odpisami z tytułu utraty wartości są spisywane w momencie, gdy brak jest realnych perspektyw przyszłych odzysków oraz wszystkie zabezpieczenia zostały zrealizowane i przeniesione na rzecz Grupy. Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zwiększyła się bądź zmniejszyła z powodu zdarzenia, które miało miejsce po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu zwiększa się bądź zmniejsza poprzez skorygowanie rachunku rezerw.

Wartość bieżąca oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych jest ustalana przy użyciu pierwotnej efektywnej stopy procentowej dla danego instrumentu finansowego. Jeżeli pożyczka bądź należność mają przypisaną zmienną stopę procentową, to stopa dyskontowa dla wyceny utraty wartości, jest bieżącą efektywną stopą procentową. Kalkulacja wartości bieżącej oszacowanych przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczonym zastawem składnikiem aktywów, odzwierciedla przepływy pieniężne, które mogą powstać w wyniku egzekucji, pomniejszone o koszty związane z pozyskaniem i sprzedażą zabezpieczenia (w przypadku analizy portfelowej koszty nie są obecnie uwzględniane ze względu na brak możliwości jednoznacznego przypisania kosztu do ekspozycji kredytowej, a także stwierdzony w drodze przeprowadzonych analiz brak materialności wpływu uwzględnienia kosztów), niezależnie od tego, czy dokonanie egzekucji jest prawdopodobne.

Dla celów łącznej oceny utraty wartości, aktywa finansowe grupowane są według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego, które wskazują na zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy, np. na podstawie oceny ryzyka kredytowego lub procesu oceniania według przyjętej skali, z uwzględnieniem typu składnika aktywów, branży, obszaru geograficznego, rodzaju zabezpieczenia, opóźnienia w spłacie i innych istotnych czynników.

Przyszłe przepływy pieniężne w grupie aktywów finansowych, dla których utrata wartości oceniana jest łącznie, są szacowane na podstawie historii strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego.

Odpisy wyznaczone dla grupy aktywów finansowych, dla których utrata wartości oceniana jest łącznie, w tym odpis IBNR, szacowane są zgodnie z koncepcją straty oczekiwanej, opartą o powszechnie stosowane w sektorze parametry ryzyka: PD oraz LGD. Szacując rezerwy na pozabilansowe ekspozycje kredytowe Grupa uwzględnia dodatkowo współczynnik konwersji kredytowej (CCF). Wartości parametrów PD, LGD oraz CCF szacowane są z wykorzystaniem metod statystycznych opartych na obserwacjach historycznych strat dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego, przy zastosowaniu zasady PIT (ang. point in time), poprzez zastosowanie mechanizmu ważenia historycznych obserwacji oraz uwzględnieniu czynników wynikających z aktualnej sytuacji rynkowej. W razie potrzeby dane historyczne dotyczące strat mogą być korygowane na podstawie dostępnych bieżących danych, tak aby odzwierciedlić oddziaływanie bieżących warunków, które nie miały wpływu w okresie, na którym opierają się dane historyczne dotyczące strat, jak też, aby wyeliminować czynniki mające wpływ na dane historyczne, a niewystępujące obecnie.

Dodatkowo w celu zapewnienia adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości model wyliczeniowy podlega w Grupie procesowi zarządzania modelami (w tym cyklicznej walidacji) oraz cyklicznie (raz do roku) przeprowadzanym testom potwierdzającym (tzw. backtest).

Należności z tytułu kredytów preferencyjnych udzielonych w ramach rządowego programu "Rodzina na swoim" (w przypadku których preferencyjność polega na tym, iż część należnych Grupie odsetek, w okresie pierwszych ośmiu lat spłaty pokrywana jest przez Skarb Państwa – dopłaty do oprocentowania realizowane są przez Bank Gospodarstwa Krajowego) rozpoznawane są w momencie udzielenia kredytu w wysokości wypłaconych środków, a należności od Banku Gospodarstwa Krajowego są ujmowane w momencie wymagalności części odsetkowej raty, po spełnieniu przez kredytobiorcę warunku zapłaty części kapitałowej rat. Przychody odsetkowe z tytułu powyższych kredytów otrzymywane od klientów oraz od Banku Gospodarstwa Krajowego prezentowane są łącznie jako przychody odsetkowe od kredytów na nieruchomości od osób fizycznych.

(ii) Aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

W przypadku aktywów finansowych utrzymywanych do terminu zapadalności na każdy dzień bilansowy Grupa indywidualnie ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych. Jeśli istnieją obiektywne dowody, że została poniesiona strata z tytułu utraty wartości, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się, a kwotę straty ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

Jeśli w następnym okresie strata z tytułu utraty wartości zmniejszyła się, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą stratę z tego tytułu odwraca się. Kwotę odwróconej straty ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

(iii) Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

W przypadku aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży na każdy dzień bilansowy Grupa ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych.

W przypadku inwestycji kapitałowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, do obiektywnych dowodów utraty wartości zalicza się znaczący bądź utrzymujący się spadek wartości godziwej składnika aktywów finansowych poniżej kosztu.

Jeżeli nastąpiła utrata wartości składnika aktywów finansowych, to skumulowane straty – będące różnicą pomiędzy kosztem nabycia a bieżącą wartością godziwą, pomniejszone o wszelkie straty z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów uprzednio ujęte w rachunku zysków i strat – wyksięgowuje się z kapitału własnego i ujmuje w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

Strat z tytułu utraty wartości inwestycji kapitałowych nie poddaje się odwróceniu przez rachunek zysków i strat; wzrost ich wartości godziwej po ujęciu straty z tytułu utraty wartości ujmowany jest bezpośrednio w pozostałych całkowitych dochodach.

W przypadku instrumentów dłużnych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, ocena czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych odbywa się na takich samych zasadach, jak w przypadku aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

W przypadku aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są ujmowane przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania straty z tytułu utraty wartości.

Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu straty z tytułu utraty wartości w rachunku zysków i strat, to kwotę odwracanego odpisu ujmuje się w rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości”.

(iv) Aktywa finansowe wyceniane według kosztu

Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę straty z tytułu utraty wartości ustala się jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Tak ustalonych strat z tytułu utraty wartości nie poddaje się odwróceniu.

(8) Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Na środki pieniężne oraz ekwiwalenty środków pieniężnych składają się gotówka w kasie oraz na rachunku nostro w Narodowym Banku Polskim, a także należności od banków w rachunku bieżącym oraz inne środki pieniężne o terminie wymagalności do 3 miesięcy, wykazywane według wartości nominalnej oraz aktywa finansowe o dużej płynności, tzw. krótkoterminowe (za taki okres można przyjąć okres trzymiesięczny lub krótszy, licząc od daty nabycia).

(9) Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe wykazywane są według ceny nabycia/kosztu wytworzenia pomniejszonych o umorzenie oraz odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Wartość początkowa środków trwałych obejmuje ich cenę nabycia powiększoną o wszystkie koszty bezpośrednio związane z zakupem i przystosowaniem składnika majątku do stanu zdatnego do używania. W skład kosztu wchodzi również koszt wymiany części składowych maszyn i urządzeń w momencie poniesienia, jeśli spełnione są kryteria rozpoznania. Koszty poniesione po dacie oddania środka trwałego do używania, takie jak koszty konserwacji i napraw, obciążają rachunek zysków i strat w momencie ich poniesienia. Grunty nie podlegają amortyzacji. Amortyzacja innych rzeczowych aktywów trwałych jest naliczana metodą liniową przez szacowany okres użytkowania danego składnika aktywów, wynoszący:

Typ	Okres
Budynki i budowle	25, 40 lat
Maszyny i urządzenia techniczne	5 – 20 lat
Urządzenia biurowe	5 – 20 lat
Środki transportu	5 lat
Komputery	3 – 10 lat
Inwestycje w obcych środkach trwałych	3,5 – 10 lat (ale nie dłużej niż okres umowy najmu)

Wszelkie zyski lub straty wynikające z usunięcia danego składnika aktywów z bilansu (obliczone jako różnica pomiędzy ewentualnymi wpływami ze sprzedaży netto a wartością bilansową danej pozycji) są ujmowane odpowiednio w pozycji rachunku zysków i strat „Pozostałe przychody operacyjne” lub „Pozostałe koszty operacyjne” okresu, w którym dokonano takiego usunięcia.

Inwestycje rozpoczęte dotyczą środków trwałych będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszonych o ewentualne odpisy z tytułu utraty wartości. Środki trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania środka trwałego do używania.

(10) Wartości niematerialne

Wartości niematerialne nabyte w oddzielnej transakcji początkowo wycenia się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia. Po początkowym ujęciu wartości niematerialne są wykazywane w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o umorzenie i odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości. Nakłady poniesione na wartości niematerialne wytworzone we własnym zakresie, z wyjątkiem aktywowanych nakładów poniesionych na prace rozwojowe, nie są aktywowane i ujmują się je w kosztach okresu, w którym zostały poniesione.

Odpis amortyzacyjny składników wartości niematerialnych o określonym okresie użytkowania ujmują się w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w „Ogólnych kosztach administracyjnych”.

Zyski lub straty wynikające z usunięcia wartości niematerialnych ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej są ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat odpowiednio w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne” lub „Pozostałe koszty operacyjne”.

Amortyzację wartości niematerialnych nalicza się metodą liniową w celu rozłożenia ich wartości początkowej przez okresy ich użytkowania, które dla licencji wynoszą 50% (2 lata), w uzasadnionych przypadkach przy uwzględnieniu przewidywanego okresu użyteczności 3 – 20 lat.

Koszty na prace badawcze są ujmowane w wynik w momencie ich poniesienia.

Aktywa niematerialne powstałe na skutek prowadzenia prac rozwojowych, ujmowane są w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jedynie po spełnieniu następujących warunków:

- z technicznego punktu widzenia istnieje możliwość ukończenia składnika aktywów niematerialnych, tak aby nadawał się do sprzedaży lub użytkowania,
- istnieje możliwość udowodnienia zamiaru ukończenia składnika oraz jego użytkowania i sprzedaży,
- składnik będzie zdolny do użytkowania lub sprzedaży,
- znany jest sposób w jaki składnik będzie wytwarzał przyszłe korzyści ekonomiczne,
- zapewnione zostaną środki techniczne oraz finansowe konieczne do ukończenia prac rozwojowych oraz jego użytkowania i sprzedaży,
- istnieje możliwość wiarygodnego ustalenia nakładów poniesionych w czasie prac rozwojowych.

Wartość początkową aktywów niematerialnych wytworzonych we własnym zakresie stanowi suma wydatków poniesionych od dnia, gdy składnik aktywów niematerialnych po raz pierwszy spełnia kryteria ujmowania ich w bilansie (patrz powyżej). W przypadku gdy nie można ująć w bilansie kosztów prac rozwojowych wytworzonych we własnym zakresie, koszty te są ujmowane w wyniku okresu, w którym zostały poniesione.

Aktywa niematerialne wytworzone we własnym zakresie w ramach prac rozwojowych po początkowym ujęciu są wykazywane według ceny nabycia pomniejszonej o umorzenia i łączne odpisy na utratę wartości, na takiej samej zasadzie jak nabyte aktywa niematerialne.

(11) Leasing – Grupa jako leasingobiorca

Umowy leasingu finansowego, które przenoszą na Grupę zasadniczo całe ryzyko i korzyści wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozpoczęcia leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej środka trwałego stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Opłaty leasingowe są rozdzielane pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie salda zobowiązania z tytułu leasingu, w sposób umożliwiający uzyskanie stałej stopy odsetek od pozostałego do spłaty zobowiązania. Koszty finansowe są ujmowane bezpośrednio w ciężar skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

Środki trwale użytkowane na mocy umów leasingu finansowego są amortyzowane metodą liniową przez krótszy z dwóch okresów: szacowany okres użytkowania środka trwałego lub okres leasingu.

Umowy leasingowe, zgodnie z którymi leasingodawca zachowuje zasadniczo całe ryzyko i wszystkie pożytki wynikające z posiadania przedmiotu leasingu, zaliczane są do umów leasingu operacyjnego. Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego oraz późniejsze raty leasingowe ujmowane są jako koszty w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

(12) Utrata wartości niefinansowych aktywów trwałych

Grupa raz do roku ocenia, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że mogła nastąpić utrata wartości któregoś ze składników niefinansowych aktywów trwałych. W razie stwierdzenia, że przesłanki takie zachodzą, lub w razie konieczności przeprowadzenia corocznego testu sprawdzającego czy nastąpiła utrata wartości, Grupa dokonuje oszacowania wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów.

Wartość odzyskiwalna składnika aktywów odpowiada wartości godziwej tego składnika aktywów lub ośrodka wypracowującego środki pieniężne (OWŚP) pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z tych wartości jest wyższa. Wartość tę ustala się dla poszczególnych aktywów, chyba, że dany składnik aktywów nie generuje samodzielnie wpływów pieniężnych, które w większości są niezależne od tych, które są generowane przez inne aktywa lub grupy aktywów. Jeśli wartość bilansowa składnika aktywów lub OWŚP jest wyższa niż jego wartość odzyskiwalna, ma miejsce utrata wartości i dokonuje się wówczas odpisu do ustalonej wartości odzyskiwalnej. Przy szacowaniu wartości użytkowej prognozowane przepływy pieniężne są dyskontowane do ich wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej przed uwzględnieniem skutków opodatkowania, która odzwierciedla bieżące rynkowe oszacowanie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko typowe dla danego składnika aktywów.

Do określania wartości godziwej, pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży, używany jest odpowiedni model wyceny. Obliczenia te są potwierdzone przez wyceny dokonane na podstawie innych źródeł lub inne dostępne wyznaczniki wartości godziwej.

Odpisy z tytułu utraty wartości aktywów są ujmowane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości”, z wyłączeniem aktywów wcześniej przeszacowanych, w przypadku których przeszacowanie zostało odniesione na kapitał. Wówczas odpis z tytułu utraty wartości jest także ujmowany w kapitałach do wartości wcześniejszych przeszacowań.

Na końcu każdego okresu obrachunkowego dokonuje się oceny, czy istnieją jakiegokolwiek przesłanki wskazujące na to, że wcześniej ujęte odpisy z tytułu utraty wartości aktywów są nadal zasadne i czy nie powinny zostać pomniejszone. Jeżeli takie przesłanki występują, Grupa szacuje wartość odzyskiwalną tego składnika aktywów bądź ośrodków wypracowujących wpływy pieniężne. Poprzednio ujęty odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulega odwróceniu

wtedy i tylko wtedy, gdy od czasu ujęcia ostatniego odpisu aktualizującego nastąpiła zmiana wartości szacunkowych stosowanych do ustalenia wartości odzyskiwalnej danego składnika aktywów. W takim przypadku, podwyższa się wartość bilansową składnika aktywów do wysokości jego wartości odzyskiwalnej.

Podwyższona kwota nie powinna przekroczyć wartości bilansowej składnika aktywów, jaka zostałaby ustalona (po odjęciu umorzenia), gdyby w ubiegłych latach w ogóle nie ujęto odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości tego składnika aktywów. Odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości składnika aktywów ujmuje się niezwłocznie w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, chyba że dany składnik aktywów wykazywany jest w wartości przeszacowanej, w którym to przypadku odwrócenie odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości traktuje się jako zwiększenie kapitału z aktualizacji wyceny.

Powyższe kryteria mają także zastosowanie w ocenie, czy nastąpiła utrata wartości aktywów ujętych jako wartości niematerialne. Test ten przeprowadza się albo dla poszczególnych aktywów, albo dla ośrodków wypracowujących środki pieniężne oraz gdy okoliczności wskazują, że mogła wystąpić utrata wartości.

(13) Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży istniejący obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków uosabiających korzyści ekonomiczne oraz można dokonać wiarygodnego oszacowania kwoty tego zobowiązania.

Jeżeli Grupa spodziewa się, że wydatki objęte rezerwą zostaną zwrócone, na przykład na mocy umowy ubezpieczenia, wówczas zwrot ten jest ujmowany jako odrębny składnik aktywów, ale tylko wtedy, gdy jest rzeczą praktycznie pewną, że zwrot ten rzeczywiście nastąpi. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazywane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat po pomniejszeniu o wszelkie zwroty.

W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest dyskontowana, przy zastosowaniu bieżącej stopy dyskontowej nieuwzględniającej podatku, odzwierciedlającej ewentualne ryzyko związane z danym zobowiązaniem. Jeżeli kwota rezerwy została zdyskontowana, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako pozostałe koszty operacyjne.

(14) Rozliczenia międzyokresowe

(i) Pozostałe aktywa

Na pozycję „Pozostałe aktywa” składają się głównie: koszty do rozliczenia w czasie, przychody do otrzymania, zaliczki, rozliczenia kart płatniczych, zapasy związane z działalnością uboczną Grupy oraz należności od różnych kontrahentów.

Przychody do otrzymania ujęte w pozycji „Pozostałe aktywa” to przychody odnoszące się do wyniku danego okresu sprawozdawczego do otrzymania przez Grupę w okresie późniejszym, które dotyczą naliczonych opłat i prowizji za czynności bankowe, za prowadzenie rachunków i innych.

Koszty do rozliczenia w czasie ujęte w pozycji „Pozostałe aktywa” to koszty poniesione w danym okresie sprawozdawczym dotyczące następnym okresom sprawozdawczym, dotyczące w szczególności kosztów ubezpieczenia, prenumeraty i składek na fundusz świadczeń gwarantowanych.

Należności od kontrahentów ujmuje się w wartości godziwej powiększonej o koszty transakcji (jeżeli występują) zgodnie z MSR 39. Nabyte lub powstałe zapasy rzeczowych składników aktywów obrotowych ujmuje się w księgach rachunkowych według cen nabycia lub kosztów wytworzenia na dzień ich nabycia lub powstania.

Wartość należności aktualizuje się, uwzględniając stopień prawdopodobieństwa ich zapłaty, poprzez dokonanie odpisu aktualizującego, który zalicza się do „Pozostałych kosztów operacyjnych”.

(ii) Pozostałe zobowiązania

Składnikami innych zobowiązań są między innymi: rezerwy na koszty rzeczowe wynikające ze świadczeń wykonanych na rzecz Grupy przez kontrahentów, które zostaną rozliczone w następnym okresie sprawozdawczym, zobowiązania wobec pracowników z tytułu niewykorzystanych urlopów, premii uznaniowych, zaliczki otrzymane oraz pozostałe zobowiązania od kontrahentów, rozrachunki międzybankowe, rozliczenia publiczno-prawne oraz rozliczenia z Poczta Polska z tytułu obsługi zastępczej. Pozycje te ujmuje się w wartości wymagającej zapłaty.

(15) Ujmowanie przychodów

(i) Wynik z tytułu odsetek

W przypadku wszystkich aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu oraz oprocentowanych aktywów finansowych klasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży, przychody i koszty odsetkowe ujmowane są z uwzględnieniem metody efektywnej stopy procentowej, jako odpowiednio „Przychody z tytułu

odsetek” lub „Koszty z tytułu odsetek”. Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Grupa dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego, jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych strat związanych z nieściągalnością kredytów. W przypadku, gdy Grupa zmienia oszacowania płatności udzielonych lub otrzymanych, koryguje wartość bilansową składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. Korekta jest wyliczana z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego i ujmowana jest w „Przychodach z tytułu odsetek” lub „Kosztach z tytułu odsetek” w skonsolidowanym rachunku zysków i strat.

Przychody odsetkowe od dłużnych papierów wartościowych zaklasyfikowanych do kategorii przeznaczonych do obrotu bądź desygnowanych do wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy na moment początkowego ujęcia są ujmowane w „Przychodach z tytułu odsetek”.

Przychody z tytułu odsetek obejmują odsetki oraz prowizje (otrzymane lub należne) ujęte w kalkulacji efektywnej stopy procentowej z tytułu: kredytów z harmonogramami spłat, lokat międzybankowych oraz papierów wartościowych utrzymywanych do terminu zapadalności i dostępnych do sprzedaży, przeznaczonych do obrotu oraz instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy na moment początkowego ujęcia.

W przypadku aktywów finansowych lub grupy podobnych aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe naliczane są od wartości bieżącej należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość) przy zastosowaniu stopy procentowej użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania odpisów z tytułu utraty wartości.

(ii) Wynik z tytułu prowizji i opłat

Opłaty i prowizje nie stanowiące integralnej części efektywnej stopy procentowej tj. takie, które nie są rozliczane metodą efektywnej stopy procentowej, lecz rozkładane są w czasie metodą liniową lub rozpoznawane jednorazowo w rachunku zysków i strat, są ujmowane odpowiednio w pozycji „Przychody z tytułu opłat i prowizji” lub „Koszty z tytułu opłat i prowizji”. Do przychodów rozliczanych w czasie metodą liniową zaliczane są głównie prowizje od kredytów w rachunku bieżącym.

Do przychodów prowizyjnych zaliczanych jednorazowo należą m.in.:

- w przypadku, gdy Grupa będąc organizatorem konsorcjum nie zatrzyma części kredytu - prowizja z tytułu organizacji kredytu konsorcjalnego ujmowana jest w rachunku zysków i strat w momencie zawiązania konsorcjum;
- prowizje z tytułu pośrednictwa w udzieleniu kredytu pomiędzy kredytobiorcą i inwestorem ujmowane są w rachunku zysków i strat momencie udzielenia kredytu;
- prowizje z tytułu przydzielenia akcji subskrybentowi – ujmuje się w rachunku zysków i strat po przydzieleniu akcji;
- opłaty płacone urzędowi pocztowym za zawarcie umowy wkładu terminowego – ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia, pod warunkiem, że te umowy są niezależne od samej lokaty (wkładu terminowego);
- opłaty płacone urzędowi pocztowym za przyjęcie pełnomocnictwa pod warunkiem, że dotyczy ono nie konkretnej lokaty, ale różnych depozytów – ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia;
- opłaty płacone urzędowi pocztowym za odwołanie pełnomocnictwa Klienta – ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia,
- opłaty płacone urzędowi pocztowym za przyjęcie dyspozycji na wypadek śmierci – ujmuje się w rachunku zysków i strat w momencie poniesienia.

(iii) Przychody i koszty z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych

Bank uzyskuje przychody z tytułu „bancassurance”, tj. sprzedaży poprzez kanały dystrybucji Banku produktów ubezpieczeniowych. Jednocześnie, w trakcie ochrony ubezpieczeniowej, Bank może świadczyć dodatkowe usługi na rzecz towarzystwa ubezpieczeń o charakterze obsługi posprzedażowej zawartych polis.

Bank ujmuje wynagrodzenie otrzymywane za oferowanie produktów ubezpieczeniowych na podstawie profesjonalnego osądu czy sprzedaż ubezpieczenia jest ograniczona wyłącznie do świadczenia usługi pośrednictwa czy też usługa sprzedaży ubezpieczenia jest powiązana ze sprzedażą produktu kredytowego. Ocena bazuje na treści ekonomicznej oferowanych produktów kredytowych oraz produktów ubezpieczeniowych, w których sprzedaży Bank uczestniczy. Celem osądu jest rozróżnienie na bazie treści ekonomicznej przychodów stanowiących:

- integralną część wynagrodzenia z tytułu oferowanego produktu kredytowego,
- wynagrodzenie za usługę agencyjną lub pośrednictwa,
- wynagrodzenie za świadczenie dodatkowych czynności po dokonaniu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego.

Ocena bezpośredniego powiązania przeprowadzana jest, przede wszystkim na podstawie następujących kryteriów:

- możliwości nabycia produktu kredytowego bez produktu ubezpieczeniowego (niezależność umowy kredytowej i ubezpieczeniowej),
- średniego rzeczywistego rocznego oprocentowania poszczególnych kredytów w portfelu Banku w podziale na zawierające ochronę ubezpieczeniową oraz bez elementu ubezpieczenia,
- dobrowolności skorzystania z ubezpieczenia,
- możliwości dostarczenia indywidualnej polisy przez klienta z dowolnego Towarzystwa Ubezpieczeniowego bez udziału Banku,
- oceny rentowności produktu kredytowego w oparciu o raporty zarządcze w uwzględnieniu wyniku z tytułu pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych,
- oceny stopnia sprzedaży produktów łączonych, tzn. procentowy udział produktów kredytowych z ochroną ubezpieczeniową do ilości umów dotyczących produktów kredytowych w portfelu banku,
- ilości rezygnacji i wysokości zwracanych prowizji - w podziale na kredyty zgodnie z ofertą produktową Banku, produkty ubezpieczeniowe i grupy ubezpieczeń; poziomu kontynuowanych umów ubezpieczenia po ich pierwotnym okresie obowiązywania.

Analiza bezpośredniego powiązania produktu ubezpieczeniowego z kredytem skutkuje podziałem produktu złożonego tj. wydzieleniem wartości godziwej oferowanego kredytu oraz wartości godziwej produktu ubezpieczeniowego sprzedawanego łącznie z kredytem. W przypadku, gdy Bank wykonuje czynności pośrednictwa, należne Bankowi wynagrodzenie jest dzielone pomiędzy część stanowiącą element zamortyzowanego kosztu kredytu oraz część stanowiącą wynagrodzenie za wykonanie czynności pośrednictwa. Podział wynagrodzenia jest dokonywany w czytelnej części: odpowiednio wartości godziwej kredytu oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa w stosunku do sumy obu tych wartości.

Wycena do wartości godziwej dokonywana jest według następującego podejścia:

- usługa pośrednictwa – bazuje na podejściu rynkowym polegającym na wykorzystaniu cen i innych danych rynkowych generowanych przez identyczne lub porównywalne transakcje rynkowe realizowane w ramach produktów ubezpieczeniowych sprzedawanych niezależnie od produktów kredytowych,
- wartości godziwej kredytu – określenie przyszłych spłat kapitałowych i odsetkowych z uwzględnieniem przyszłych strat z tytułu utraty wartości godziwej kredytu oraz spodziewanych odzysków, zdyskontowanych za pomocą rynkowej krzywej stóp procentowych powiększonej o bieżące marże oferowane przez Bank dla danego typu kredytu,
- w odniesieniu do elementu wynagrodzenia za inne czynności na rzecz ubezpieczyciela wykonywane przez Bank w trakcie trwania ubezpieczenia, szacunek wartości godziwej dla celów alokacji dokonany na podstawie analizy poniesionych kosztów w związku z świadczeniem tych usług.

Dodatkowo, Bank dokonuje wiarygodnego szacunku rezerwy na zwroty, czyli kwoty, o którą winna być pomniejszona suma wynagrodzenia Banku z tytułu dystrybucji ubezpieczeń. Bank opiera szacunek rezerwy na zwroty na analizie historycznych informacji o rzeczywistych zwrotach wynagrodzenia w przeszłości, jak również na przewidywaniach Banku, co do trendu w przyszłości. Rezerwa na zwroty uwzględniana jest proporcjonalnie do podziału wynagrodzenia między element pośrednictwa oraz element stanowiący integralną część efektywnej stopy procentowej kredytu.

Koszty sprzedaży ubezpieczenia – ujmowane są proporcjonalnie do sposobu ujęcia wynagrodzenia za sprzedaż produktów ubezpieczeniowych.

(iv) Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany

Pozycja „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany” uwzględnia wszystkie zyski i straty wynikające ze zbycia oraz zyski lub straty z wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych niewyznaczonych jako efektywne instrumenty zabezpieczające, aktywów i zobowiązań finansowych klasyfikowanych jako przeznaczone do obrotu oraz instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do kategorii wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy na moment początkowego ujęcia.

Pozycja ta obejmuje również wynik z pozycji wymiany, tj. dodatnie i ujemne różnice kursowe zarówno zrealizowane, jak niezrealizowane, wynikające z codziennej wyceny aktywów i zobowiązań walutowych według obowiązującego na dzień bilansowy średniego kursu NBP.

(v) Wynik zrealizowany z operacji papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży

Wynik zrealizowany z operacji papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży zawiera zyski i straty powstałe w wyniku zbycia aktywów finansowych zaklasyfikowanych jako aktywa finansowe dostępne do sprzedaży oraz efekt rozliczania metodą efektywnej stopy procentowej zysków lub strat ujętych w kapitale własnym dla papierów wartościowych zaklasyfikowanych pierwotnie do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które zostały zreklasyfikowane do kategorii do inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności.

(vi) Koszty świadczeń pracowniczych

Płatności na rzecz określonych programów emerytalnych tj. Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, funduszy emerytalnych i Pracowniczego Programu Emerytalnego ujmuje się jako koszt w momencie kiedy pracownicy wykonali usługi uprawniające ich do udziału w tych programach.

Rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe ustalana jest przy użyciu metody prognozowanych uprawnień jednostkowych wraz z wyceną aktuarialną przeprowadzaną na każdy dzień bilansowy przez niezależnego aktuarium. Przeszacowania rezerw na odprawy emerytalno-rentowe, obejmujące zyski i straty aktuarialne, są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w ciężar pozostałych całkowitych dochodów w okresie, w którym te zmiany wystąpiły i nie będą one podlegały przeniesieniu do rachunku zysków i strat. Koszty zatrudnienia są ujmowane w rachunku zysków i strat w okresie, którego dotyczą. Odsetki netto oblicza się przy zastosowaniu stopy dyskontowej z początku okresu zobowiązania lub aktywów z tytułu świadczenia netto. Koszty określonych świadczeń są podzielone na następujące składniki:

- koszty zatrudnienia (w tym koszty bieżącego zatrudnienia, koszty przeszłego zatrudnienia),
- koszt lub dochód z odsetek netto, oraz
- przeszacowanie.

Bank prezentuje dwa pierwsze składniki kosztów rezerw na odprawy emerytalne w rachunku zysków i strat w pozycji „Ogólnych kosztów administracyjnych”.

Bank tworzy rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych, uwzględniając wszystkie pozostające do wykorzystania zaległe dni urlopów oraz rezerwy na rozliczenia okresowe z tytułu kosztów przypadających na bieżący okres, które poniesione zostaną w przyszłym okresie, w tym premii. Koszty z tego tytułu są ujmowane w pozycji „Ogólne koszty administracyjne”.

(vii) Pozostałe przychody i koszty operacyjne

W pozycji pozostałych przychodów i kosztów operacyjnych wykazywane są pozycje niezwiązane bezpośrednio z podstawową działalnością operacyjną.

Na pozostałe przychody operacyjne składają się w szczególności zyski z tytułu sprzedaży środków trwałych, otrzymane odszkodowania oraz kary, przychody z odzyskanych należności przedawnionych, umorzonych, nieściągalnych, spłaty kosztów windykacji, rozwiązanie rezerw na przyszłe zobowiązania oraz przychody uboczne Grupy. Natomiast na pozostałe koszty operacyjne składają się głównie straty z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych, koszty z tytułu odszkodowań, kar i grzywien, koszty z tytułu spisanych należności, odpisy na należności od dłużników różnych i inne koszty operacyjne.

(16) Podatki

(i) Podatek bieżący

Zobowiązania i należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego za okres bieżący i okresy poprzednie wycenia się w wysokości kwoty przewidywanej zapłaty na rzecz organów podatkowych (w przypadku należności – podlegających zwrotowi od organów podatkowych) z zastosowaniem stawek podatkowych i przepisów podatkowych, które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza wynikiem finansowym jest ujmowany w pozostałych całkowitych dochodach, w zakresie pozycji ujętych w pozostałych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym, w zakresie pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

(ii) Podatek odroczony

Na potrzeby sprawozdawczości finansowej, odroczony podatek dochodowy jest obliczany metodą zobowiązań bilansowych w stosunku do różnic przejściowych występujących na dzień bilansowy między wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością bilansową wykazaną w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym.

Rezerwa na podatek odroczony ujmowana jest w odniesieniu do wszystkich dodatnich różnic przejściowych z wyjątkiem przypadku, gdy:

- rezerwa na odroczony podatek dochodowy powstaje w wyniku początkowego ujęcia wartości firmy lub innego składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji nie stanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie ma wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są w odniesieniu do wszystkich ujemnych różnic przejściowych, jak również niewykorzystanych ulg podatkowych i niewykorzystanych strat podatkowych przeniesionych na następne lata, w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że zostanie osiągnięty dochód do opodatkowania, który pozwoli wykorzystać wyżej wymienione różnice, ulgi i straty, z wyjątkiem przypadku, gdy:

- aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczące ujemnych różnic przejściowych powstają w wyniku początkowego ujęcia składnika aktywów bądź zobowiązania przy transakcji niestanowiącej połączenia jednostek gospodarczych i w chwili jej zawierania nie mają wpływu ani na wynik finansowy brutto, ani na dochód do opodatkowania czy stratę podatkową.

Wartość bilansowa składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest weryfikowana na każdy dzień bilansowy i ulega stosownemu obniżeniu o tyle, o ile przestało być prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Nieujęty składnik aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego podlega ponownej ocenie na każdy dzień bilansowy i jest ujmowany do wysokości odzwierciedlającej prawdopodobieństwo osiągnięcia w przyszłości dochodów do opodatkowania, które pozwolą na zrealizowanie tego składnika aktywów.

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy na podatek odroczony wyceniane są z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą obowiązywać w okresie, gdy składnik aktywów zostanie zrealizowany lub rezerwa rozwiązana, przyjmując za podstawę stawki podatkowe (i przepisy podatkowe), które na dzień bilansowy prawnie już obowiązywały lub proces legislacyjny ich zatwierdzenia był w zasadzie zakończony.

Podatek dochodowy dotyczący pozycji ujmowanych poza wynikiem finansowym jest ujmowany w pozostałych całkowitych dochodach, w zakresie pozycji ujętych w pozostałych całkowitych dochodach lub bezpośrednio w kapitale własnym, w zakresie pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym.

Grupa kompensuje ze sobą aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego z rezerwami z tytułu odroczonego podatku dochodowego wtedy i tylko wtedy, gdy posiada możliwy do wyegzekwowania tytuł prawny do przeprowadzenia kompensat aktywów z zobowiązaniami z tytułu bieżącego podatku i odroczony podatek dochodowy ma związek z tym samym podatnikiem i tym samym organem podatkowym.

(17) Kapitały własne

Kapitał zakładowy wykazywany jest w wysokości zgodnej ze statutem Banku oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej.

Pozostałe pozycje kapitałów własnych wykazuje się w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej z uwzględnieniem ich podziału na rodzaje zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i z postanowieniami statutu Banku. Tworzą je:

- kapitał zapasowy, który jest tworzony z nadwyżki wartości emisyjnej akcji nad ich ceną nominalną, z obligatoryjnego 8% odpisu z zysku netto i z przeniesienia kapitału z aktualizacji wyceny,
- kapitał rezerwowy tworzony zgodnie z Prawem Bankowym i statutem Banku z podziału zysku netto,
- wynik netto za okres bieżący oraz niepodzielony zysk lub niepokrytą stratę z okresów poprzednich (prezentowane łącznie w pozycji „Zyski zatrzymane/Niepokryte straty”),
- kapitał z aktualizacji wyceny.

(18) Zysk netto na akcję

Zysk netto na akcję dla każdego okresu jest obliczony poprzez podzielenie zysku netto za dany okres przez średnią ważoną liczbę akcji w danym okresie sprawozdawczym.

Grupa nie prezentuje rozwodnionego zysku/ straty na akcję, ponieważ nie występują potencjalne akcje zwykłe, które rozwadniałyby średnią ważoną liczbę akcji zwykłych.

(19) Zobowiązania warunkowe

W ramach prowadzonej działalności Bank zawiera transakcje, które w momencie ich zawarcia nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako aktywa lub zobowiązania, lecz powodują powstanie zobowiązań warunkowych. Zobowiązanie warunkowe jest:

- możliwym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, których istnienie zostanie potwierdzone dopiero w momencie wystąpienia lub niewystąpienia jednego lub większej ilości niepewnych przyszłych zdarzeń, które nie w pełni podlegają kontroli Banku;
- obecnym obowiązkiem, który powstaje na skutek zdarzeń przeszłych, ale nie jest ujmowany w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, ponieważ nie jest prawdopodobne, aby konieczne było wydatkowanie środków pieniężnych lub innych aktywów w celu wypełnienia obowiązku lub kwoty zobowiązania nie można oszacować w sposób wiarygodny.

Na udzielone zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem braku wywiązania się zleceniodawcy z warunków umowy tworzone są rezerwy zgodnie z MSR 37. Na pozycje udzielonych zobowiązań pozabilansowych składają się przyznane linie kredytowe oraz udzielone gwarancje. W momencie początkowego ujęcia umowę gwarancji finansowej wycenia się do wartości godziwej. Po początkowym ujęciu wycenia się ją według wartości wyższej z:

- wartości ustalonej zgodnie z MSR 37 oraz

wartości początkowej pomniejszonej, w odpowiednich przypadkach, o skumulowane odpisy amortyzacyjne ujęte zgodnie z MSR 18.

(20) Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych (ZFŚS)

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 4 marca 1994 roku o Zakładowym Funduszu Świadczeń Socjalnych (Dz. U. z 2012 roku, poz. 592 z późniejszymi zmianami) Grupa tworzy ZFŚS. Celem ZFŚS jest finansowanie działalności socjalnej na rzecz pracowników. Zobowiązania ZFŚS stanowią zakumulowane odpisy dokonane przez Grupę i spółki Grupy na rzecz ZFŚS pomniejszone o bezzwrotne wydatki z ZFŚS.

W Grupie nie występuje majątek socjalny, całość zobowiązań z tytułu ZFŚS wyrażona jest w środkach pieniężnych zgromadzonych na wyodrębnionym rachunku bankowym.

Na potrzeby prezentacji w niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa dokonała kompensaty aktywów i zobowiązań ZFŚS ze względu na fakt, że nie stanowią one aktywów Grupy.

(21) Wycena pozycji wyrażonych w walutach obcych

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało przygotowane w polskich złotych. Jest to waluta funkcjonalna Grupy. Jest to również waluta podstawowego środowiska gospodarczego, w którym działa Grupa.

Transakcje wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na polskie złote przy zastosowaniu kursu obowiązującego w dniu zawarcia transakcji.

Na dzień bilansowy aktywa i zobowiązania pieniężne wyrażone w walutach innych niż polski złoty są przeliczane na polskie złote przy zastosowaniu odpowiednio obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego średniego kursu ustalonego dla danej waluty przez NBP. Powstałe z przeliczenia różnice kursowe ujmowane są w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany”. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według kosztu historycznego wyrażonego w walucie obcej są wykazywane po kursie historycznym z dnia transakcji. Aktywa i zobowiązania niepieniężne ujmowane według wartości godziwej wyrażonej w walucie obcej są przeliczane po kursie z dnia dokonania wyceny do wartości godziwej.

Następujące kursy zostały przyjęte dla potrzeb wyceny bilansowej:

<u>31 grudnia 2013</u>	<u>31 grudnia 2012</u>
1 USD = 3,0120 zł	1 USD = 3,0996 zł
1 EUR = 4,1472 zł	1 EUR = 4,0882 zł
1 CAD = 2,8297 zł	1 CAD = 3,1172 zł
1 CHF = 3,3816 zł	1 CHF = 3,3868 zł
1 GBP = 4,9828 zł	1 GBP = 5,0119 zł
1 DKK = 0,5560 zł	1 DKK = 0,5480 zł
1 SEK = 0,4694 zł	1 SEK = 0,4757 zł

(22) Rachunkowość zabezpieczeń

Grupa nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń

6. Sprawozdawczość według segmentów operacyjnych

Zgodnie z intencją MSSF 8 prezentacja informacji o segmentach operacyjnych jest dokonana w oparciu o strukturę raportowania stosowaną do celów sprawozdawczości wewnętrznej przedstawianej Zarządowi Banku, którego zadaniem jest przydzielanie zasobów do segmentów oraz ocena ich wyników.

Kryterium wydzielenia segmentu stanowi sposób, w jaki prowadzona jest działalność oraz rodzaj i zakres informacji wykorzystywanych przez zarządzających w danej jednostce. Ten sposób podziału jest spójny ze sposobem zarządzania sprzedażą i konstruowaniem pełnej oferty dla klientów Grupy.

Dla celów zarządczych działalność Grupy została podzielona na segmenty w oparciu o sprzedawane produkty, świadczone usługi oraz typ klientów. Istnieją zatem następujące sprawozdawcze segmenty operacyjne: detaliczny, instytucjonalny oraz rozliczeń i skarbu.

Szczegółowe zasady wyliczania przychodów i kosztów oraz aktywów i pasywów poszczególnych segmentów opisują wewnętrzne regulacje Banku. Wyniki segmentu detalicznego oraz instytucjonalnego oraz aktywa i pasywa tych segmentów uwzględniają odpowiednio wyniki odsetkowe oraz pozycje bilansowe obszaru skarbu.

Operacje skoncentrowane są na rynku polskim - podstawową bazę klientów stanowią krajowe osoby fizyczne i podmioty gospodarcze.

Segment detaliczny Grupy

Segment detaliczny w ujęciu zarządczym obejmuje ofertę skierowaną do osób fizycznych. Oferta zawiera rachunki oszczędnościowo-rozliczeniowe i oszczędnościowe, lokaty terminowe, kredyty konsumpcyjne (w tym: gotówkowe, kredyty odnawialne w rachunku bieżącym), kredyty hipoteczne (w tym: kredyty mieszkaniowe, pożyczki hipoteczne i kredyty konsolidacyjne), produkty ubezpieczeniowe i fundusze inwestycyjne. Oferta kierowana jest za pomocą tradycyjnych kanałów dystrybucji poprzez ogólnopolską sieć placówek (w tym sieć Poczty Polskiej i pośredników finansowych), bankowość internetową Poczty24, bankowość mobilną PocztySMS i Call Center.

Segment instytucjonalny Grupy

Segment instytucjonalny w ujęciu zarządczym obejmuje wynik na działalności uzyskany z tytułu obsługi podmiotów gospodarczych będących osobami prawnymi, osobami fizycznymi oraz jednostkami organizacyjnymi nie posiadającymi osobowości prawnej, jeżeli na podstawie właściwych przepisów prowadzą działalność gospodarczą oraz jednostek budżetowych szczebla centralnego i samorządowego.

Produkty kredytowe (kredyty odnawialne w rachunku bieżącym i kredytowym, kredyty obrotowe, inwestycyjne, kredyty z premią termomodernizacyjną i z premią remontową oraz pożyczki hipoteczne), depozytowe (rachunki bieżące, lokaty standardowe i indywidualnie negocjowane, konta oszczędnościowe) oraz usługi rozliczeniowe zostały wzbogacone o atrakcyjną cenowo ofertę produktową mającą na celu ułatwienie przedsiębiorcom efektywne zarządzanie środkami pieniężnymi. Produkty są oferowane poprzez sieć własną Banku w Regionach Sprzedaży, sieć Poczty Polskiej S.A. oraz pośredników finansowych.

Segment rozliczeń i skarbu Grupy

Segment rozliczeń i skarbu w ujęciu zarządczym obejmuje wynik działalności prowadzonej w zakresie usług rozliczeniowych oraz działalności skarbowej w zakresie wyniku pozaodsetkowego. W obszarze usług rozliczeniowych Grupa oferuje kompleksową i unikalną w skali kraju obsługę w oparciu o dostęp do infrastruktury Poczty Polskiej. Najważniejszymi usługami rozliczeniowymi są: obsługa dokumentów wpłat na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych i Urzędów Skarbowych oraz włączanie do rozliczeń międzybankowych wpłat gotówkowych. Ponadto, oferta produktów rozliczeniowych obejmuje wpłaty gotówkowe na rzecz osób trzecich dostępne w sieci Poczty Polskiej oraz sieci własnej Banku), wpłaty gotówkowe w sieci Poczty Polskiej oraz sieci własnej Banku na rachunki, obsługę masowych, krajowych i bezgotówkowych zleceń płatniczych w walucie polskiej oraz usługę umożliwiającą przyjmowanie wpłat gotówkowych od klientów w formie zamkniętej.

Obszar skarbu prowadzi działalność w zakresie operacji skarbowych, rynków finansowych, zarządzania płynnością, ryzykiem stóp procentowych i ryzykiem walutowym. Dokonuje transakcji na rynku międzybankowym, lokuje nadwyżkę środków w instrumentach rynkowych lub pozyskuje środki dla Grupy, przeprowadza transakcje pochodne zabezpieczające ekspozycję na ryzyko (typu: FRA, IRS i swap). W transakcjach wewnętrznych odkupuje po stawce transferowej od segmentów operacyjnych pozyskane przez nie środki klientów i sprzedaje im fundusze na działalność kredytową.

Pozycje niezaalokowane oraz korekty i wyłączenia

Wielkości niezaalokowane oraz korekty i wyłączenia obejmują przychody i koszty nie przyporządkowane do powyższych segmentów oraz podatek dochodowy.

Sprawozdawczość dotycząca segmentów operacyjnych

W zakresie sprawozdawczości dotyczącej segmentów operacyjnych nie było istotnych zmian w porównaniu do 31 grudnia 2012 roku.

Stan na 31 grudnia 2013	Segment detaliczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu	Wielkości niezaalokowane	Korekty i wyłączenia	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wynik z tytułu odsetek	204 572	38 451	0	784	0	243 807
- sprzedaż klientom zew nętrznym	181 967	30 011	0	784	31 045	243 807
- sprzedaż innym segmentom	22 605	8 440	0	0	(31 045)	0
Wynik z tytułu prowizji i opłat	6 280	10 258	21 900	3 190	0	41 628
Pozostałe przychody i koszty związane z działalnością bankową *)	0	0	8 885	0	0	8 885
Wynik na działalności bankowej	210 852	48 709	30 785	3 974	0	294 320
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	4 420	783	103	(1 230)	0	4 076
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(164 229)	(34 636)	(10 079)	(3 794)	0	(212 738)
- amortyzacja	(17 069)	(3 665)	(677)	(528)	0	(21 939)
Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utrąty wartości	(32 119)	(10 279)	0	0	0	(42 398)
Wynik na działalności operacyjnej	18 924	4 577	20 809	(1 050)	0	43 260
Zysk (strata) brutto	18 924	4 577	20 809	(1 050)	0	43 260
Podatek dochodowy	0	0	0	(7 233)	0	(7 233)
Zysk (strata) netto	18 924	4 577	20 809	(8 283)	0	36 027

*) wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany i wynik zrealizowany z operacji papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży

Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	Segment detałiczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu	Wielkości niezaalokowane	Korekty i wyłączenia	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wynik z tytułu odsetek	179 275	47 443	0	564	0	227 282
- sprzedaż klientom zewnątrznym	158 246	32 226	0	564	36 246	227 282
- sprzedaż innym segmentom	21 029	15 217	0	0	(36 246)	0
Wynik z tytułu prowizji i opłat	450	14 684	26 356	1 574	0	43 064
Pozostałe przychody i koszty związane z działalnością bankową *)	0	0	19 909	0	0	19 909
Wynik na działalności bankowej	179 725	62 127	46 265	2 138	0	290 255
Pozostałe przychody i koszty operacyjne	3 842	(826)	113	(1 264)	0	1 865
Ogólne koszty administracyjne, w tym:	(158 259)	(41 763)	(15 342)	(2 992)	0	(218 356)
- amortyzacja	(15 562)	(3 978)	(847)	(570)	0	(20 957)
Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utrąty wartości	(20 424)	(4 675)	0	0	0	(25 099)
Wynik na działalności operacyjnej	4 884	14 863	31 036	(2 118)	0	48 665
Zysk (strata) brutto	4 884	14 863	31 036	(2 118)	0	48 665
Podatek dochodowy	0	0	0	(9 716)	0	(9 716)
Zysk (strata) netto	4 884	14 863	31 036	(11 834)	0	38 949

*) wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany i wynik zrealizowany z operacji papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży

Aktywa segmentu obejmują przypisane bezpośrednio do segmentu kredyty i pożyczki netto udzielone klientom Banku oraz zaalokowane zarządczo do segmentu następujące pozycje aktywów: gotówka i środki zgromadzone w Banku Centralnym, należności od innych banków, inwestycyjne aktywa finansowe, inwestycje w jednostkach zależnych, rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne, aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto oraz pozostałe aktywa.

Zobowiązania segmentu obejmują przypisane bezpośrednio zobowiązania wobec klientów, zobowiązania wobec Banku Centralnego i innych banków oraz zaalokowane zarządczo do segmentu następujące pozycje pasywów: zobowiązania przeznaczone do obrotu, rezerwy, zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego, pozostałe zobowiązania, zobowiązania podporządkowane, zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych oraz kapitał własny ogółem.

Stan na 31 grudnia 2013	Segment detałiczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu	Wielkości niezaalokowane	Korekty i wyłączenia	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa segmentu	5 746 206	1 646 579	0	(10 040)	0	7 382 745
Zobowiązania segmentu	4 899 040	2 493 745	0	(10 040)	0	7 382 745
Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	Segment detałiczny	Segment instytucjonalny	Segment rozliczeń i skarbu	Wielkości niezaalokowane	Korekty i wyłączenia	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa segmentu	5 285 150	1 843 257	0	(7 754)	0	7 120 653
Zobowiązania segmentu	4 552 916	2 575 491	0	(7 754)	0	7 120 653

Przychody od głównego kontrahenta Grupy w 2013 roku wyniosły 22,8 mln zł podczas, gdy w 2012 roku wyniosły 29,7 mln zł.

7. Wynik z tytułu odsetek

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Przychody z tytułu należności od banków	9 607	15 747
Przychody z tytułu należności od klientów, w tym:	355 103	369 012
Od kredytów w rachunku bieżącym	7 480	8 609
Od kredytów i pożyczek terminowych	347 623	360 403
- osoby fizyczne	294 269	289 803
- klienci instytucjonalni	37 980	47 030
- instytucje samorządowe	15 374	23 570
Przychody z tytułu inwestycyjnych aktywów finansowych zaklasyfikowanych jako:	58 541	65 735
dostępne do sprzedaży	37 891	43 945
utrzymywane do terminu zapadalności	20 650	21 790
Przychody z tytułu aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu	149	296
Razem	423 400	450 790

Kwota przychodów odsetkowych od należności z rozpoznaną utratą wartości w 2013 roku wyniosła 14.224 tys. zł, w 2012 roku kwota ta wynosiła natomiast 12.557 tys. zł.

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Koszty z tytułu zobowiązań wobec banków	1 729	848
Koszty z tytułu zobowiązań wobec klientów, w tym:	156 552	207 363
od rachunków bieżących	43 503	71 848
od depozytów terminowych:	113 049	135 515
- osoby fizyczne	82 795	75 359
- klienci instytucjonalni	28 780	55 559
- instytucje samorządowe	1 474	4 597
Koszty z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych i pożyczki podporządkowanej	21 312	15 297
Razem	179 593	223 508

8. Wynik z tytułu prowizji i opłat

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Przychody z tytułu prowizji i opłat, w tym z tytułu:		
udzielonych kredytów i pożyczek	747	1 671
operacji rozliczeniowych oraz operacji gotówkowych	36 742	41 460
kart płatniczych i kredytowych	17 126	13 377
obsługi rachunków bankowych	10 568	5 121
sprzedaży produktów ubezpieczeniowych	3 589	3 091
pozostałe	4 234	3 321
Razem	73 006	68 041

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Koszty z tytułu prowizji i opłat, w tym z tytułu:		
obsługi rachunków bieżących i lokat terminowych	14 788	11 150
obsługi kart płatniczych, wypłat w bankomatach i POS-ach	5 944	4 105
obsługi kasowej świadczonej na rzecz Grupy	5 574	5 189
sprzedaży produktów bankowych	1 211	1 045
pozostałych usług	3 861	3 488
Razem	31 378	24 977

9. Wynik na instrumentach finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy oraz wynik z pozycji wymiany

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Wynik na instrumentach pochodnych	(60)	793
- IRS	(35)	766
- FRA	(8)	27
- OIS	(17)	0
Wynik z operacji papierami w wartościach przeznaczonymi do obrotu	(568)	995
Wynik z pozycji wymiany	3 533	4 890
Razem	2 905	6 678

10. Wynik zrealizowany z operacji papierami wartościowymi dostępnymi do sprzedaży

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży:	5 980	13 231
-instrumenty dłużne	5 980	13 231
Razem	5 980	13 231

11. Ogólne koszty administracyjne

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Świadczenia pracownicze	92 372	101 147
Wynagrodzenia	78 216	85 344
Narzuty na wynagrodzenia	12 283	13 966
Odpisy na Zakłady i Fundusz Świadczeń Socjalnych	1 873	1 837
Koszty rzeczowe	98 427	96 252
Inne świadczenia na rzecz pracowników	6 184	5 885
Materiały	4 289	4 182
Koszty usług obcych, w tym:	49 006	47 074
- koszty usług telekomunikacyjnych	13 497	10 798
- koszty usług związanych z rozliczeniami bankowymi	5 652	6 431
- koszty usług transportowych	119	2 931
- koszty remontów i napraw	1 561	1 373
- koszty doradztwa i audytu, obsługi prawnej	4 323	3 618
- koszty serwisu oprogramowania, usług informatycznych	15 083	13 212
- koszty outsourcingu czynności back-officowych	325	2 051
- koszty usług komunalnych, ochrona i monitoring	5 274	4 767
- pozostałe	3 172	1 893
Koszty ubezpieczeń, czynszów dzierżawy	19 744	19 050
Koszty promocji i reklamy	11 526	13 321
Pozostałe koszty rzeczowe	814	806
Podatki i opłaty	3 193	3 193
Koszty ponoszone na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego	3 671	2 741
Amortyzacja, w tym :	21 939	20 957
Amortyzacja środków trwałych, w tym:	11 986	12 625
- leasing finansowy	583	546
Amortyzacja w wartości niematerialnych	9 953	8 332
Razem	212 738	218 356

W niniejszym sprawozdaniu finansowym w stosunku do zatwierdzonego sprawozdania finansowego za rok 2012 w pozycji „Wynagrodzenia” została ujęta korekta wynikająca ze zmiany MSR 19, co szczegółowo zostało opisane w nocie 5 b.

12. Świadczenia pracownicze

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Wynagrodzenia, w tym:	78 216	85 344
- rezerwa na odprawy emerytalno-rentowe	143	(132)
- rezerwy na niewykorzystane urlopy	38	2
Narzuty na wynagrodzenia	12 283	13 966
Odpisy na Zakłady i Fundusz Świadczeń Socjalnych	1 873	1 837
Razem	92 372	101 147

13. Wynik na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013			okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)				
	Ekspozycji ocenianych portfelowo		Ekspozycji ocenianych indywidualnie	Razem	Ekspozycji ocenianych portfelowo		Ekspozycji ocenianych indywidualnie	Razem
	w tym IBNR				w tym IBNR			
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Kredyty w rachunku bieżącym od klientów	(2 789)	(568)	(375)	(3 164)	(1 092)	196	(301)	(1 393)
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	(29 866)	186	(9 368)	(39 234)	(17 395)	(1 117)	(6 311)	(23 706)
osoby fizyczne	(27 909)	466	(2 921)	(30 830)	(19 837)	(4 404)	0	(19 837)
- kredyty konsumpcyjne	(16 655)	(2 040)	(2 921)	(19 576)	(7 034)	(989)	0	(7 034)
- kredyty na nieruchomości	(10 230)	2 597	0	(10 230)	(12 308)	(3 346)	0	(12 308)
- kredyty w rachunku karty kredytowej	(1 024)	(91)	0	(1 024)	(495)	(69)	0	(495)
klienci instytucjonalni	(2 348)	(671)	(6 447)	(8 795)	2 540	3 382	(6 311)	(3 771)
instytucje samorządowe	391	391	0	391	(98)	(95)	0	(98)
Razem	(32 655)	(382)	(9 743)	(42 398)	(18 487)	(921)	(6 612)	(25 099)

W wyniku na odpisach aktualizujących z tytułu utraty wartości Grupa uwzględniła odpisy aktualizujące na odsetki naliczone do dnia stwierdzenia utraty wartości w kwocie 2.373 tys. zł, których wzrost koresponduje ze wzrostem przychodów odsetkowych o tę samą kwotę. Zastosowany sposób prezentacji powoduje wzrost o tę samą kwotę kosztów odpisów aktualizujących i przychodów odsetkowych i jest neutralny dla wyniku finansowego Grupy.

14. Pozostałe przychody operacyjne

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Splaty kosztów windykacji należności, komorniczych i sądowych	2 267	1 752
Sprzedaż wierzytelności bilansowych	626	2 785
Inne z tytułu:	3 413	737
- rozwiązania rezerw na przyszłe zobowiązania	1 949	23
- nadpłat należności	300	48
- zwrot nadpłaconej składki do KNF	344	270
- przychody do otrzymania od Poczty Polskiej	409	0
- pozostałe	411	396
Przychody uboczne Grupy	2 433	2 327
przychody ze sprzedaży towarów i usług	1 541	1 292
inne przychody uboczne	892	1 035
Razem	8 739	7 601

15. Pozostałe koszty operacyjne

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Wynik na sprzedaży, likwidacji rzeczowych aktywów trwałych	201	200
Koszty z tytułu odszkodowań, kar, grzywien	12	21
Koszty z tytułu przekazania darowizn	372	266
Koszty z tytułu rezerw na przyszłe zobowiązania	823	87
Koszty z tytułu odpisów na należności oraz koszty spisania należności	2 943	4 565
Pozostałe	312	597
Razem	4 663	5 736

Grupa utworzyła odpisy aktualizujące na należności od dłużników różnych, na zapasy oraz na przychody do otrzymania (przeterminowane należności prowizyjne), uwzględniając prawdopodobieństwo ich zapłaty i okres przeterminowania tych należności.

16. Podatek dochodowy

Skonsolidowany rachunek zysków i strat

Główne składniki obciążenia podatkowego za rok od 1 stycznia do 31 grudnia 2013 roku i od 1 stycznia do 31 grudnia 2012 roku przedstawiają się następująco:

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Bieżący podatek dochodowy	9 022	13 344
Odroczony podatek dochodowy	(1 789)	(3 628)
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	7 233	9 716
Skonsolidowane sprawozdanie z pozostałych całkowitych dochodów		
Odroczony podatek dochodowy dotyczący pozycji ujętych w całkowitych dochodach	1 344	(1 502)
Obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym sprawozdaniu z pozostałych całkowitych dochodów	1 344	(1 502)
Uzgodnienie efektywnej stopy podatkowej	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Wynik finansowy brutto przed opodatkowaniem	43 260	48 665
Podatek w edług ustawy o ewel staw ki podatkow ej obow iązującej w Polsce w ynoszącej 19%	8 219	9 246
Pozycje zwiększające/zm niejszające efektywną stawkę podatkową nie ujęte w podatku odroczonym	(986)	470
- składka na PFRON	290	269
- koszty spisania należności przedawnionych i nieściągalnych	224	267
- odpisy na przyszłe zobowiązania i rezerwy na dłużników różnych	(85)	148
- spadek/przyrost w artości odpisów aktualizujących, co do których istnieje praw dopodobieństw o nierealizow alności	(556)	12
- koszty zw iązane z projektem emisji akcji	0	247
- ulga inw estycyjna	(914)	(665)
- pozostałe koszty	55	192
Podatek dochodowy wykazany w rachunku zysków i strat	7 233	9 716
Razem bieżące obciążenie podatkowe wykazane w skonsolidowanym rachunku zysków i strat	7 233	9 716

	Sprawozdanie z sytuacji finansowej		Sprawozdanie z całkowitych dochodów	
	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki do zapłacenia od depozytów	(3 740)	(4 236)	496	(3 175)
Koszty papierów dłużnych (premia, ESP)	(839)	(566)	(273)	(207)
Odsetki do zapłacenia od papierów dłużnych	(1 289)	(1 830)	541	(1 459)
Ujemna wycena instrumentów pochodnych	(165)	(232)	67	(179)
Rezerwy na koszty rodzajowe do zapłacenia	(1 953)	(2 645)	692	(25)
Prowizje i odsetki rozliczane według ESP	(15 389)	(11 286)	(4 103)	(949)
Odpisy aktualizujące na należności od podmiotów finansowych	(43)	(24)	(19)	22
Odpisy aktualizujące na należności podmiotów niefinansowych	(11 316)	(8 998)	(2 318)	(2 775)
Odpisy na prowizje od rachunków bieżących	(1 631)	(780)	(851)	734
Różnica pomiędzy amortyzacją bilansową a podatkową	(1 097)	(901)	(196)	(331)
Wartość aportu w niesionego do spółki okołobankowej	(7)	0	(7)	98
Strata podatkowa	0	0	0	83
Pozostałe	(82)	(121)	39	(77)
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto odnoszone na wynik finansowy	(37 551)	(31 619)	(5 932)	(8 240)
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto odnoszone na kapitał własny	(529)	(17)	(512)	792
Razem aktywa z tytułu podatku odroczonego	(38 080)	(31 636)	(6 444)	(7 448)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego				
Odsetki naliczone do otrzymania od kredytów	3 968	3 352	616	(29)
Dyskonto i odsetki od papierów wartościowych	1 866	2 165	(299)	305
Różnice kursowe dodatnie	0	0	0	0
Dodatnia wycena transakcji pochodnych	421	374	47	372
Różnica pomiędzy amortyzacją podatkową a bilansową	3 552	3 296	256	354
Prowizje opodatkowane z góry płacone pośrednikom kredytowym	10 053	6 524	3 529	3 731
ZFSS	2	8	(6)	8
Wartość udziałów otrzymanych za w niesiony aport do spółki okołobankowej	0	0	0	(129)
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na wynik finansowy	19 862	15 719	4 143	4 612
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego odnoszona na kapitał własny	214	1 046	(832)	710
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego razem	20 076	16 765	3 311	5 322
Prezentacja w bilansie:				
Składnik aktywów z tytułu podatku odroczonego	(38 080)	(31 636)	(6 444)	(7 448)
Rezerwa z tytułu podatku odroczonego – działalność kontynuowana	20 076	16 765	3 311	5 322
Rezerwa / Aktywa z tytułu podatku odroczonego (netto)	(18 004)	(14 871)	(3 133)	(2 126)

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	98	61
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	3 138	7 826

17. Dywidendy wypłacone i zaproponowane do wypłaty

Na dzień bilansowy 31 grudnia 2013 roku i w okresie porównawczym Bank nie dokonywał wypłaty dywidendy.

W dniu 15 marca 2013 roku Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku podjęło uchwałę o podziale zysku Banku za 2012 rok w kwocie 47.136.909,59 zł z przeznaczeniem:

- na kapitał rezerwowy - 42.136.909,59 zł,
- na fundusz ogólnego ryzyka - 5.000.000 zł.

18. Zysk na jedną akcję

Zysk przypadający na jedną akcję oblicza się poprzez podzielenie zysku netto za okres, przypadającego na zwykłych akcjonariuszy Banku przez średnią ważoną liczbę wyemitowanych akcji zwykłych występujących w ciągu okresu.

Poniżej przedstawione zostały dane dotyczące zysku oraz akcji, które posłużyły do wyliczenia podstawowego zysku na jedną akcję:

Zysk na jedną akcję

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres 01.01.2013 do 31.12.2012 (przekształcony)
Zysk/strata netto przypadający akcjonariuszom jednostki	36 027	38 949
Średnia w ażona ilość akcji zwykłych	9 729 040	9 729 040
Zysk na jedną akcję (w zł)	3,7	4,0

Rozwodniony zysk przypadający na jedną akcję

W opisywanym okresie Bank nie emitował obligacji zamiennych na akcje ani opcji na akcje. Kapitał zakładowy dzieli się w całości na akcje zwykłe (nie ma akcji uprzywilejowanych). Ze względu na powyższe wartość rozwodnionego zysku przypadającego na jedną akcję jest równa wartości podstawowego zysku przypadającego na jedną akcję. W okresie między dniem bilansowym a dniem sporządzenia niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego nie wystąpiły żadne inne transakcje dotyczące akcji zwykłych lub potencjalnych akcji zwykłych.

19. Proponowany podział wyniku finansowego

Zarząd Banku będzie rekomendował Walnemu Zgromadzeniu Akcjonariuszy przeznaczenie całego zysku netto za rok 2013 na zasilenie kapitału rezerwowego i funduszu ogólnego ryzyka oraz pokrycie straty z lat ubiegłych.

20. Kasa i środki w Banku Centralnym

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Środki pieniężne w kasie	3 576	6 698
Środki pieniężne w rachunku bieżącym w Banku Centralnym	323 666	928 045
Razem	327 242	934 743

Środki pieniężne zgromadzone na rachunku bieżącym w Banku Centralnym Grupa wykorzystuje na pokrycie rezerwy obowiązkowej oraz na realizację bieżących rozliczeń pieniężnych w ciągu danego dnia. Grupa musi jednak zapewnić utrzymanie średniego miesięcznego salda na tym rachunku w wysokości odpowiadającej wartości z deklaracji rezerwy obowiązkowej.

Istotną część tej pozycji stanowią środki przyjęte od Poczty Polskiej S.A. będące krótkoterminowymi transferami płatności, na które składają się przede wszystkim:

- płatności emerytalno-rentowe, przekazywane przez Poczty Polską S.A. emerytom i rencistom w formie gotówkowej;
- wpłaty o charakterze masowym (np. rachunki za media) dokonane w sieci sprzedaży Poczty Polskiej S.A.,
- środki własne Poczty Polskiej S.A., głównie lokaty jednodniowe.

Środki te charakteryzują się wysoką zmiennością, sięgającą kilkuset milionów złotych w ciągu jednego miesiąca, co prowadzi do istotnych zmian w sumie bilansowej Grupy na poszczególne daty bilansowe.

Dodatkowo, na wysokość salda na rachunku w Banku Centralnym w danym dniu bilansowym ma także wpływ dzienny poziom realizacji rezerwy obowiązkowej, którą Bank jest zobowiązany utrzymywać w trakcie miesiąca.

21. Należności od innych banków

21 a Należności od innych banków (netto)

Struktura rodzajowa	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Rachunki bieżące	4 458	6 602
Pozostałe należności	31 871	23 247
Należności od banków brutto	36 329	29 849
Odpisy z tytułu utraty w wartości należności	0	0
Należności od banków netto	36 329	29 849

Według terminów zapadalności	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Do 1 miesiąca	6 147	9 609
Od 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
Od 3 miesięcy do 1 roku	181	243
Pow. yżej 1 roku do 5 lat	10 000	0
Pow. yżej 5 lat	20 001	19 997
Razem	36 329	29 849

21 b Należności od innych banków wg metody szacunku odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości oraz przesłanki utraty wartości

Wszystkie należności od innych banków są oceniane indywidualnie. Nie zidentyfikowano dla nich przesłanek utraty wartości zarówno na 31 grudnia 2013 roku jak i 31 grudnia 2012 roku.

21 c Zmiana stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości

Na dzień 31 grudnia 2013 roku, jak i na 31 grudnia 2012 roku nie nastąpiła utrata wartości należności od innych banków.

22. Należności i zobowiązania z tytułu zakupionych/sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu

Należności i zobowiązania z tytułu zakupionych/sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (według kontrahenta)

	Stan na 31 grudnia 2013		Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	
	Należności tys. zł	Zobowiązania tys. zł	Należności tys. zł	Zobowiązania tys. zł
- od banków	0	41 428	0	0
- od klientów	0	8 182	0	0
Razem	0	49 610	0	0

Należności i zobowiązania z tytułu zakupionych/sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (według rodzaju)

	Stan na 31 grudnia 2013		Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	
	Należności tys. zł	Zobowiązania tys. zł	Należności tys. zł	Zobowiązania tys. zł
Obligacje Skarbu Państwa	0	49 610	0	0
Razem	0	49 610	0	0

Należności i zobowiązania z tytułu zakupionych/sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu (według terminu zapadalności)

	Stan na 31 grudnia 2013		Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	
	Należności tys. zł	Zobowiązania tys. zł	Należności tys. zł	Zobowiązania tys. zł
Do 1 miesiąca	0	49 610	0	0
Razem	0	49 610	0	0

23. Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Wartości godziwe posiadanych aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu na dzień 31 grudnia 2013 roku i na dzień 31 grudnia 2012 roku przedstawiono w poniższej tabeli:

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Instrumenty pochodne	1 369	766
Razem	1 369	766

Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Instrumenty pochodne	17	17
Razem	17	17

Instrumenty pochodne wg rodzaju	Aktywa		Zobowiązania	
	Stan na		Stan na	
	31 grudnia 2013		31 grudnia 2012 (przekształcony)	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Sw ap w alutow y	0	0	0	17
FRA	0	0	0	0
IRS	1 369	0	766	0
OIS	0	17	0	0
Razem	1 369	17	766	17

Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji na dzień 31 grudnia 2013 roku

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	powyżej 3 miesiący do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Walutowe instrumenty pochodne:						
Sw ap w alutow y	0	0	0	0	0	0
kupno	0	0	0	0	0	0
sprzedaż	0	0	0	0	0	0
Instrumenty pochodne stopy procentowej:						
FRA	0	0	0	0	0	0
IRS	0	0	100 000	100 000	0	200 000
kupno	0	0	50 000	50 000	0	100 000
sprzedaż	0	0	50 000	50 000	0	100 000
OIS	200 000	0	0	0	0	200 000
kupno	100 000	0	0	0	0	100 000
sprzedaż	100 000	0	0	0	0	100 000
Razem instrumenty pochodne	200 000	0	100 000	100 000	0	400 000

Wartość nominalna instrumentów o terminie pozostającym do realizacji na dzień 31 grudnia 2012 roku (przekształcone)

	do 1 miesiąca	powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący	powyżej 3 miesiący do 1 roku	powyżej 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Walutowe instrumenty pochodne:						
Sw ap w alutow y	9 805	82 150	0	0	0	91 955
kupno	4 899	41 268	0	0	0	46 167
sprzedaż	4 906	40 882	0	0	0	45 788
Instrumenty pochodne stopy procentowej:						
IRS	0	0	0	100 000	0	100 000
kupno	0	0	0	50 000	0	50 000
sprzedaż	0	0	0	50 000	0	50 000
Razem instrumenty pochodne	9 805	82 150	0	100 000	0	191 955

24. Kredyty i pożyczki udzielone klientom (netto)

24 a Kredyty i pożyczki udzielone klientom (według rodzaju)

Struktura rodzajowa	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
W rachunku bieżącym od klientów	79 626	69 379
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	5 100 878	4 625 272
osoby fizyczne	4 105 692	3 564 369
- kredyty konsumpcyjne	1 723 116	1 408 506
- kredyty na nieruchomości	2 367 726	2 145 044
- kredyty w rachunku karty kredytowej	14 850	10 819
klienci instytucjonalni	638 572	647 471
- kredyty na nieruchomości	293 502	232 995
- kredyty operacyjne	96 644	95 638
- kredyty inwestycyjne	161 494	246 670
- pożyczki hipoteczne pod zastaw nieruchomości	58 993	66 864
- kredyty pozostałe (samochodowe, skupione wierzycelności)	27 939	5 304
instytucje samorządowe	356 614	413 432
- kredyty na nieruchomości	664	820
- kredyty operacyjne	2 611	26 991
- kredyty inwestycyjne	353 339	385 621
Kredyty i pożyczki brutto	5 180 504	4 694 651
Odpisy z tytułu utraty w wartości należności	124 792	95 106
Kredyty i pożyczki netto	5 055 712	4 599 545

24 b Kredyty i pożyczki udzielone klientom (według terminów zapadalności)

Według terminów zapadalności	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Do 1 miesiąca	92 682	75 449
Powżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	96 644	77 542
Powżej 3 miesięcy do 1 roku	387 644	456 814
Powżej 1 roku do 5 lat	1 363 562	1 205 223
Powżej 5 lat	3 023 725	2 707 398
Dla których termin zapadalności upłynął	91 455	77 119
Razem	5 055 712	4 599 545

24 c Kredyty i pożyczki udzielone klientom w podziale wg metody szacunku odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości

Stan na	Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość brutto)		Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości			Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość netto)		
	oceniane indywidualnie	oceniane grupowo	oceniane indywidualnie	oceniane grupowo		oceniane indywidualnie	oceniane grupowo	Razem
				bez przesłanki utraty wartości	z przesłanką utraty wartości			
31 grudnia 2013	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
W rachunku bieżącym od klientów	5 567	74 059	2 359	837	4 805	3 208	68 417	71 625
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	65 199	5 035 679	23 931	14 014	78 846	41 268	4 942 819	4 984 087
osoby fizyczne	6 012	4 099 680	2 921	11 306	72 932	3 091	4 015 442	4 018 533
- kredyty konsumpcyjne	6 012	1 717 104	2 921	8 386	44 308	3 091	1 664 410	1 667 501
- kredyty na nieruchomości	0	2 367 726	0	2 751	27 347	0	2 337 628	2 337 628
- kredyty w rachunku karty kredytowej	0	14 850	0	169	1 277	0	13 404	13 404
klienci instytucjonalni	59 187	579 385	21 010	2 684	5 914	38 177	570 787	608 964
instytucje samorządowe	0	356 614	0	24	0	0	356 590	356 590
Razem	70 766	5 109 738	26 290	14 851	83 651	44 476	5 011 236	5 055 712

Stan na	Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość brutto)		Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości			Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość netto)		
	oceniane indywidualnie	oceniane grupowo	oceniane indywidualnie	oceniane grupowo		oceniane indywidualnie	oceniane grupowo	Razem
				bez przesłanki utraty wartości	z przesłanką utraty wartości			
31 grudnia 2012 (przekształcony)	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
W rachunku bieżącym od klientów	7 867	61 512	1 984	453	2 558	5 883	58 501	64 384
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	42 531	4 582 741	14 563	14 390	61 158	27 968	4 507 193	4 535 161
osoby fizyczne	0	3 564 369	0	11 792	56 646	0	3 495 931	3 495 931
- kredyty konsumpcyjne	0	1 408 506	0	6 353	40 527	0	1 361 626	1 361 626
- kredyty na nieruchomości	0	2 145 044	0	5 316	15 605	0	2 124 123	2 124 123
- kredyty w rachunku karty kredytowej	0	10 819	0	123	514	0	10 182	10 182
klienci instytucjonalni	42 531	604 940	14 563	2 186	4 512	27 968	598 242	626 210
instytucje samorządowe	0	413 432	0	412	0	0	413 020	413 020
Razem	50 398	4 644 253	16 547	14 843	63 716	33 851	4 565 694	4 599 545

Ekspozycje indywidualnie znaczące dla których wystąpiła przesłanka utraty wartości, ale finalnie nie stwierdzono utraty wartości, włączane są do kalkulacji grupowej szacowania odpisów z tytułu strat poniesionych lecz niezareportowanych (IBNR).

24 d Kredyty i pożyczki udzielone klientom wg przesłanki utraty wartości

Stan na 31 grudnia 2013	Kredyty i pożyczki udzielone (wartość brutto)		Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości		Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość netto)		
	z rozpoznaną utrata wartości	bez rozpoznanej utrata wartości	z rozpoznaną utrata wartości	bez rozpoznanej utrata wartości	z rozpoznaną utrata wartości	bez rozpoznanej utrata wartości	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
W rachunku bieżącym od klientów	16 409	63 217	7 164	837	9 245	62 380	71 625
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	260 832	4 840 046	102 777	14 014	158 055	4 826 032	4 984 087
osoby fizyczne	189 362	3 916 330	75 853	11 306	113 509	3 905 024	4 018 533
- kredyty konsumpcyjne	114 152	1 608 964	47 229	8 386	66 923	1 600 578	1 667 501
- kredyty na nieruchomości	72 761	2 294 965	27 347	2 751	45 414	2 292 214	2 337 628
- kredyty w rachunku karty kredytowej	2 449	12 401	1 277	169	1 172	12 232	13 404
klienci instytucjonalni	71 470	567 102	26 924	2 684	44 546	564 418	608 964
instytucje samorządowe	0	356 614	0	24	0	356 590	356 590
Razem	277 241	4 903 263	109 941	14 851	167 300	4 888 412	5 055 712

Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	Kredyty i pożyczki udzielone (wartość brutto)		Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości		Kredyty i pożyczki udzielone klientom (wartość netto)		
	z rozpoznaną utrata wartości	bez rozpoznanej utrata wartości	z rozpoznaną utrata wartości	bez rozpoznanej utrata wartości	z rozpoznaną utrata wartości	bez rozpoznanej utrata wartości	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
W rachunku bieżącym od klientów	14 899	54 480	4 542	453	10 357	54 027	64 384
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	206 878	4 418 394	75 721	14 390	131 157	4 404 004	4 535 161
osoby fizyczne	154 886	3 409 483	56 646	11 792	98 240	3 397 691	3 495 931
- kredyty konsumpcyjne	100 924	1 307 582	40 527	6 353	60 397	1 301 229	1 361 626
- kredyty na nieruchomości	52 870	2 092 174	15 605	5 316	37 265	2 086 858	2 124 123
- kredyty w rachunku karty kredytowej	1 092	9 727	514	123	578	9 604	10 182
klienci instytucjonalni	51 992	595 479	19 075	2 186	32 917	593 293	626 210
instytucje samorządowe	0	413 432	0	412	0	413 020	413 020
Razem	221 777	4 472 874	80 263	14 843	141 514	4 458 031	4 599 545

24 e Zmiana stanu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały zmiany stanów odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom w poszczególnych okresach sprawozdawczych.

	Stan odpisów aktualizujących na 1 stycznia 2013	Utworzone w okresie	Rozwiązane w okresie	Wykorzystanie	Stan odpisów aktualizujących na 31 grudnia 2013
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
W rachunku bieżącym od klientów	4 995	3 858	(852)	0	8 001
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	90 111	48 502	(9 551)	(12 271)	116 791
osoby fizyczne	68 438	38 329	(7 709)	(11 899)	87 159
- kredyty konsumpcyjne	46 880	25 019	(5 452)	(10 832)	55 615
- kredyty na nieruchomości	20 921	12 474	(2 232)	(1 065)	30 098
- kredyty w rachunku karty kredytowej	637	836	(25)	(2)	1 446
klienci instytucjonalni	21 261	10 169	(1 450)	(372)	29 608
instytucje samorządowe	412	4	(392)	0	24
Razem	95 106	52 360	(10 403)	(12 271)	124 792

	Stan odpisów aktualizujących na 1 stycznia 2012	Utworzone w okresie	Rozwiązane w okresie	Wykorzystanie	Stan odpisów aktualizujących na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
W rachunku bieżącym od klientów	3 727	2 298	(965)	(65)	4 995
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	76 290	41 492	(17 126)	(10 545)	90 111
osoby fizyczne	58 989	30 564	(10 570)	(10 545)	68 438
- kredyty konsumpcyjne	50 282	17 402	(10 337)	(10 467)	46 880
- kredyty na nieruchomości	8 574	12 620	(195)	(78)	20 921
- kredyty w rachunku karty kredytowej	133	542	(38)	0	637
klienci instytucjonalni	16 984	10 800	(6 523)	0	21 261
instytucje samorządowe	317	128	(33)	0	412
Razem	80 017	43 790	(18 091)	(10 610)	95 106

25. Inwestycyjne aktywa finansowe

Stan na

31 grudnia 2013

	Dostępne do	Utrzymywane do	Razem
	sprzedaży	terminu zapadalności	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Notowane	615 185	372 080	987 265
Obligacje Skarbu Państwa, w tym	585 445	372 080	957 525
- na pokrycie BFG	0	37 484	37 484
- papiery z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	49 610	0	49 610
Obligacje i certyfikaty depozytowe banków	29 740	0	29 740
Nienotowane	839 833	14 938	854 771
Akcje	8	0	8
Instrumenty dłużne wyemitowane przez Narodowy Bank Polski	839 825	0	839 825
Obligacje i certyfikaty depozytowe banków	0	14 938	14 938
Razem inwestycyjne aktywa finansowe	1 455 018	387 018	1 842 036

Stan na

31 grudnia 2012

(przekształcony)

	Dostępne do	Utrzymywane do	Razem
	sprzedaży	terminu zapadalności	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Notowane	891 297	392 762	1 284 059
Obligacje Skarbu Państwa, w tym	832 374	392 762	1 225 136
- na pokrycie BFG	0	32 362	32 362
Bony skarbowe	49 855	0	49 855
Obligacje komercyjne	9 068	0	9 068
Nienotowane	169 928	0	169 928
Akcje	8	0	8
Instrumenty dłużne wyemitowane przez Narodowy Bank Polski	169 920	0	169 920
Razem inwestycyjne aktywa finansowe	1 061 225	392 762	1 453 987

Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży – według terminów zapadalności

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Do 1 miesiąca	839 825	219 775
Pow yżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
Pow yżej 3 miesięcy do 1 roku	212 630	655 230
Pow yżej 1 roku do 5 lat	327 620	176 711
Pow yżej 5 lat	74 935	9 501
O nieokreślonej zapadalności	8	8
Razem	1 455 018	1 061 225

Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności – według terminów zapadalności

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Do 1 miesiąca	4 996	0
Pow yżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	9 942	0
Pow yżej 3 miesięcy do 1 roku	54 153	20 214
Pow yżej 1 roku do 5 lat	317 927	372 548
Razem	387 018	392 762

26. Rzeczowe aktywa trwałe

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Budynki i budowle	13 057	13 198
Grunty i inne	499	499
Ulepszenia w obcych obiektach	6 353	6 809
Urządzenia i maszyny	14 422	11 980
Środki trwałe w budowie	3 510	3 104
Środki transportu	59	97
Wyposażenie	6 460	7 637
Środki trwałe przyjęte w ramach umowy leasingu finansowego	306	889
Razem	44 666	44 213

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa była stroną umów skutkujących powstaniem zobowiązań umownych z tytułu nabycia rzeczowych aktywów trwałych w kwocie 2,9 mln zł.

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych w okresie od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku

	Budynki i budowle	Grunty i inne	Ulepszenia w obcych obiektach	Urządzenia i maszyny	Środki trwałe w budowie	Środki transportu	Wypożyczenie	Leasing	Środki trwałe razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	19 046	499	22 201	38 345	3 104	210	27 144	2 188	112 737
Zwiększenia	423	0	2 292	7 787	6 201	44	2 296	0	19 043
Zakupy bezpośrednie	238	0	323	5 418	6 201	14	505	0	12 699
Inne zwiększenia	185	0	1 969	2 369	0	30	1 791	0	6 344
Zmniejszenia	0	0	(1 162)	(2 070)	(5 795)	(24)	(1 874)	0	(10 925)
Sprzedaż, likwidacja	0	0	(1 162)	(2 070)	(32)	(24)	(1 293)	0	(4 581)
Inne zmniejszenia	0	0	0	0	(5 763)	0	(581)	0	(6 344)
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	19 469	499	23 331	44 062	3 510	230	27 566	2 188	120 855
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	5 848	0	15 392	26 365	0	113	19 507	1 299	68 524
Zwiększenia	564	0	2 655	5 304	0	59	3 313	583	12 478
Amortyzacja	564	0	2 653	4 817	0	59	3 310	583	11 986
Inne zwiększenia	0	0	2	487	0	0	3	0	492
Zmniejszenia	0	0	(1 069)	(2 029)	0	(1)	(1 714)	0	(4 813)
Sprzedaż, likwidacja	0	0	(1 069)	(2 029)	0	(1)	(1 229)	0	(4 328)
Inne zmniejszenia	0	0	0	0	0	0	(485)	0	(485)
Skumulowana amortyzacja (umorzenia) na koniec okresu	6 412	0	16 978	29 640	0	171	21 106	1 882	76 189
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	13 198	499	6 809	11 980	3 104	97	7 637	889	44 213
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	13 057	499	6 353	14 422	3 510	59	6 460	306	44 666

Zmiana stanu wartości rzeczowych aktywów trwałych w okresie od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku (przekształcone)

	Budynki i budowle	Grunty i inne	Ulepszenia w obcych obiektach	Urządzenia i maszyny	Środki trwałe w budowie	Środki transportu	Wypożyczenie	Leasing	Środki trwałe razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wartość brutto środków trwałych na początek okresu	18 279	499	20 423	34 473	3 317	265	25 810	2 446	105 512
Zwiększenia	767	0	1 836	4 771	4 793	36	2 290	15	14 508
Zakupy bezpośrednie	167	0	743	2 856	4 793	1	809	0	9 369
Inne zwiększenia	600	0	1 093	1 915	0	35	1 481	15	5 139
Zmniejszenia	0	0	(58)	(899)	(5 006)	(91)	(956)	(273)	(7 283)
Sprzedaż, likwidacja	0	0	(58)	(899)	(10)	(91)	(828)	(273)	(2 159)
Inne zmniejszenia	0	0	0	0	(4 996)	0	(128)	0	(5 124)
Wartość brutto środków trwałych na koniec okresu	19 046	499	22 201	38 345	3 104	210	27 144	2 188	112 737
Skumulowana amortyzacja (umorzenie) na początek okresu	5 325	0	12 290	22 645	0	74	16 449	1 026	57 809
Zwiększenia	523	0	3 163	4 461	0	50	3 882	546	12 625
Amortyzacja	523	0	3 163	4 461	0	50	3 882	546	12 625
Zmniejszenia	0	0	(61)	(741)	0	(11)	(824)	(273)	(1 910)
Sprzedaż, likwidacja	0	0	(55)	(771)	0	(11)	(792)	(273)	(1 902)
Inne zmniejszenia	0	0	(6)	30	0	0	(32)	0	(8)
Skumulowana amortyzacja (umorzenia) na koniec okresu	5 848	0	15 392	26 365	0	113	19 507	1 299	68 524
Wartość netto środków trwałych na początek okresu	12 954	499	8 133	11 828	3 317	191	9 361	1 420	47 703
Wartość netto środków trwałych na koniec okresu	13 198	499	6 809	11 980	3 104	97	7 637	889	44 213

27. Wartości niematerialne

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Koszty zakończonych prac rozwojowych	4 012	2 133
Autorskie prawa majątkowe, licencje i oprogramowanie	23 840	20 649
Nakłady na wartości niematerialne	2 363	4 557
Wartości niematerialne razem	30 215	27 339

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Grupa była stroną umów skutkujących powstaniem zobowiązań umownych z tytułu nabycia wartości niematerialnych i prawnych w kwocie 3,9 mln zł.

Zmiana stanu wartości niematerialnych w okresie od 1 stycznia 2013 roku do 31 grudnia 2013 roku

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Autorskie prawa majątkowe, licencje i oprogramowanie	Nakłady na wartości niematerialne	Wartości niematerialne razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	2 137	67 404	4 557	74 098
Zwiększenia	2 345	12 678	7 554	22 577
Inne zwiększenia	2 345	7 403	0	9 748
Zakupy bezpośrednie	0	5 275	7 554	12 829
Zmniejszenia	0	(137)	(9 748)	(9 885)
Sprzedaż, likwidacja	0	(137)	0	(137)
Inne zmniejszenia	0	0	(9 748)	(9 748)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	4 482	79 945	2 363	86 790
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	4	46 755	0	46 759
Zwiększenia	466	9 487	0	9 953
Amortyzacja	466	9 487	0	9 953
Zmniejszenia	0	(137)	0	(137)
Sprzedaż, likwidacja	0	(137)	0	(137)
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	470	56 105	0	56 575
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	2 133	20 649	4 557	27 339
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	4 012	23 840	2 363	30 215

Zmiana stanu wartości niematerialnych w okresie od 1 stycznia 2012 roku do 31 grudnia 2012 roku (przekształconym)

	Koszty zakończonych prac rozwojowych	Autorskie prawa majątkowe, licencje i oprogramowanie	Nakłady na wartości niematerialne	Wartości niematerialne razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Wartość brutto wartości niematerialnych na początek okresu	22	58 106	5 150	63 278
Zwiększenia	2 115	9 481	6 868	18 464
Przeniesienie z inw estycji	2 115	5 388	0	7 503
Zakupy bezpośrednie	0	4 093	6 868	10 961
Zmniejszenia	0	(183)	(7 461)	(7 644)
Sprzedaż, likwidacja	0	(141)	0	(141)
Rozliczenie nakładów	0	(42)	(7 461)	(7 503)
Wartość brutto wartości niematerialnych na koniec okresu	2 137	67 404	4 557	74 098
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	0	38 477	0	38 477
Zwiększenia	4	8 328	0	8 332
Amortyzacja	4	8 328	0	8 332
Zmniejszenia	0	(50)	0	(50)
Sprzedaż, likwidacja	0	(50)	0	(50)
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	4	46 755	0	46 759
Wartość netto wartości niematerialnych na początek okresu	22	19 629	5 150	24 801
Wartość netto wartości niematerialnych na koniec okresu	2 133	20 649	4 557	27 339

28. Pozostałe aktywa

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Przychody do otrzymania	17 187	8 606
Dłużnicy różni i inne aktywa	14 010	5 632
Koszty do rozliczenia w czasie	3 484	2 159
Rozliczenia kart płatniczych	1 547	1 698
Rozliczenia z tytułu zastępczej obsługi kasowej	0	0
Zapasy związane z działalnością uboczną Banku	690	1 223
Pozostałe aktywa	366	1 122
Razem pozostałe aktywa brutto	37 284	20 440
Odpisy aktualizujące pozostałe aktywa	(10 210)	(5 161)
Razem pozostałe aktywa netto	27 074	15 279

Utrata wartości pozostałych aktywów

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Wartość odpisów aktualizujących pozostałe aktywa na początek okresu	5 161	4 945
Utworzenie/aktualizacja rezerw	5 182	2 621
Wykorzystanie rezerw	(17)	(2 298)
Rozwiązanie rezerw	(116)	(107)
Wartość odpisów aktualizujących pozostałe aktywa na koniec okresu	10 210	5 161

29. Zobowiązania wobec Banku Centralnego

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Rachunki bieżące lora	11	6
Razem zobowiązania wobec Banku Centralnego	11	6

30. Zobowiązania wobec innych banków

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Rachunki bieżące	3 719	2 824
Depozyty terminow e	38 043	0
Razem zobowiązania wobec innych banków	41 762	2 824
w tym:		
Krótkoterminow e (poniżej 12 miesięcy)	41 762	2 824
Długoterminow e (pow yżej 12 miesięcy)	0	0

Na 31 grudnia 2013 roku na kwotę depozytów terminowych składają się głównie depozyty terminowe typu O/N oraz depozyty krótkoterminowe do 3 miesięcy.

31. Zobowiązania wobec klientów

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Klienci instytucjonalni:		
Rachunki bieżące	584 135	482 622
Depozyty terminow e	1 386 033	1 539 507
Inne zobow iązania	4 494	6 730
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	1 977	4 647
- pozostałe	2 517	2 083
Razem - Klienci instytucjonalni	1 974 662	2 028 859
Klienci indywidualni		
Rachunki bieżące	2 209 188	2 001 352
Depozyty terminow e	1 899 036	1 986 560
Inne zobow iązania	48 947	75 126
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	4	4
- pozostałe	48 943	75 122
Razem - Klienci indywidualni	4 157 171	4 063 038
Klienci sektora budżetowego		
Rachunki bieżące	84 987	182 535
Depozyty terminow e	13 751	43 510
Inne zobow iązania	7	7
- z tytułu zabezpieczeń pieniężnych	7	7
- pozostałe	0	0
Razem - Klienci sektora budżetowego	98 745	226 052
Razem	6 230 578	6 317 949
w tym:		
Krótkoterminow e (poniżej 12 miesięcy)	3 039 232	3 290 860
Długoterminow e (pow yżej 12 miesięcy)	314 385	360 580
O nieokreślonej zapadalności	2 876 961	2 666 509

32. Rezerwy

	Rezerwy na sprawy sporne	Rezerwa na odprawy emerytalno- rentowe	Rezerwy na odprawy dla organów Banku	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Inne rezerwy	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Stan na 1 stycznia 2013 roku	2 470	675	166	684	0	3 995
Utworzenie/aktualizacja rezerw	338	143	0	4 304	0	4 785
Wzrost kwoty zdyskontowanej	569	0	0	0	0	569
Wykorzystanie rezerw	(57)	(27)	0	0	0	(84)
Rozwiązanie rezerw	(1 949)	(34)	0	(3 863)	0	(5 846)
Stan na 31 grudnia 2013 roku	1 371	757	166	1 125	0	3 419
w tym:						
Krótkoterminowe (poniżej 12 miesięcy)	1 371	51	166	1 125	0	2 713
Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)	0	706	0	0	0	706
Stan na 31 grudnia 2013 roku	1 371	757	166	1 125	0	3 419

	Rezerwy na sprawy sporne	Rezerwa na odprawy emerytalno- rentowe	Rezerwy na odprawy dla organów Banku	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	Inne rezerwy	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Stan na 1 stycznia 2012 roku (przekształcony)	2 469	908	166	1 284	0	4 827
Utworzenie/aktualizacja rezerw	111	0	0	2 506	0	2 617
Wzrost kwoty zdyskontowanej	74	0	0	0	0	74
Wykorzystanie rezerw	(148)	(28)	0	0	0	(176)
Rozwiązanie rezerw	(36)	(205)	0	(3 106)	0	(3 347)
Stan na 31 grudnia 2012 roku (przekształcony)	2 470	675	166	684	0	3 995
w tym:						
Krótkoterminowe (poniżej 12 miesięcy)	118	39	166	684	0	1 007
Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)	2 352	636	0	0	0	2 988
Stan na 31 grudnia 2012 roku (przekształcony)	2 470	675	166	684	0	3 995

Rezerwy na sprawy sporne

Rezerwy na sprawy sporne dotyczą spraw toczących się w postępowaniach sądowych, administracyjnych oraz innych sporów o charakterze prawnym. Grupa prowadzi szczegółową ewidencję spraw spornych. W sprawach, w których na Grupie ciąży obowiązek prawny lub wynikający z ogólnie przyjętych zwyczajów, mający swe źródło w zdarzeniach przeszłych, jak również jeżeli prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków, Grupa tworzy rezerwy. Ewentualne przyszłe rozliczenia dokonywane są w ciężar utworzonych rezerw. Grupa rozpoznała rezerwy na wszystkie szacowane straty. Szacunkowe terminy realizacji rezerw na sprawy sporne wynoszą, co do zasady, powyżej 1 roku.

Poniżej przedstawiono opis najistotniejszych spraw spornych Grupy.

W 2001 r. Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumenta ("Prezes UOKiK") wszczął postępowanie antymonopolowe przeciwko organizacjom kartowym Visa, Europay oraz bankom – emitentom kart Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard w zakresie praktyk ograniczających konkurencję na rynku płatności za pomocą kart płatniczych w Polsce, mających polegać na wspólnym ustalaniu opłaty „interchange” za transakcje dokonane kartami systemu Visa oraz Europay/Eurocard/Mastercard.

W dniu 29 grudnia 2006 r. Prezes UOKiK uznał praktyki polegające na wspólnym ustalaniu przez banki opłaty „interchange” za ograniczające konkurencję na rynku usług acquiringowych związanych z regulowaniem zobowiązań konsumentów wobec akceptantów z tytułu płatności za nabywane przez konsumentów towary i usługi za pomocą kart płatniczych na terytorium Polski oraz nakazał zaniechanie ich stosowania, jednocześnie nakładając na banki kary pieniężne, w tym na Bank w wysokości 2.895 tys. zł (uczestniczący tylko w systemie VISA) (decyzja Prezesa UOKiK nr DAR 15/2006). Bank utworzył na powyższą karę rezerwę w pełnej wysokości.

Od powyższej decyzji odwołanie do Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów ("SOKiK") złożył Bank oraz inni uczestnicy postępowania. Na skutek tych odwołań, wyrokiem z dnia 12 listopada 2008 roku SOKiK zmienił zaskarżoną decyzję nie stwierdzając w związku z przedmiotową sprawą stosowania przez banki praktyki ograniczającej konkurencję. Na skutek apelacji Prezesa UOKiK, Sąd Apelacyjny w dniu 22 kwietnia 2010 roku uchylił powyższy wyrok w całości i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia przez SOKiK.

Aktualnie, wyrokiem z dnia 21 listopada 2013 roku SOKiK:

- zmienił zaskarżoną decyzję w zakresie wysokości kar pieniężnych nałożonych na wymienione w wyroku banki, w przypadku Banku redukując nałożoną karę do kwoty 25,4 tys. zł (sąd zakwestionował przyjętą przez Prezesa UOKiK metodologię indywidualizacji kary na podstawie kwoty bazowej równowartości w złotych kwoty 5 mln euro oraz orzekł w tym zakresie na podstawie własnej metody opartej o wysokość przychodów poszczególnych banków na koniec 2005 roku),
- oddalił odwołania w pozostałym zakresie,
- zniósł wzajemnie między stronami koszty postępowania.

Od powyższego wyroku Bank w dniu 3 lutego 2014 roku wniósł apelację w części dotyczącej oddalenia odwołania. W dniu 12 lutego 2014 roku Prezes UOKiK złożył apelację od powyższego wyroku w części dotyczącej kar i kosztów postępowania. Wobec wniesienia apelacji przez Prezesa UOKiK i niektóre z banków, wyrok jest nieprawomocny.

Biorąc pod uwagę ocenę co do prawdopodobieństwa utrzymania niższego wymiaru kary dla Banku oraz analizując stanowiska Prezesa UOKiK oraz SOKiK w zakresie ustalenia wysokości nałożonych kar, jak również poszczególne scenariusze co do dalszego przebiegu postępowania, Bank oszacował wartość rezerwy na ewentualną karę pieniężną przy korzystnym dla Prezesa UOKiK wyroku Sądu Apelacyjnego, wg. stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, na kwotę 1 044 tys. zł.

Rezerwy na odprawy emerytalno-rentowe

Odprawy emerytalno-rentowe stanowią zgodnie z MSR 19 programy określonych świadczeń po okresie zatrudnienia. Wyznaczanie rezerw emerytalno-rentowych przy wykorzystaniu metod aktuarialnych, naraża Grupę na ryzyko aktuarialne obejmujące przede wszystkim ryzyko stopy procentowej, ryzyko długowieczności i ryzyko związane z wynagrodzeniem.

Ryzyko	Wpływ na wycenę
Ryzyko stopy procentowej	Spadek stóp oprocentowania nieobciążonych ryzykiem kredytowym instrumentów finansowych spowoduje wzrost wyceny wartości bieżącej rezerw emerytalno-rentowych.
Ryzyko długowieczności	Wartość bieżącą zobowiązań programu określonych świadczeń oblicza się przez odniesienie do najlepszych szacunków śmiertelności uczestników programu zarówno w okresie zatrudnienia, jak i po okresie zatrudnienia. Zwiększenie oczekiwanej długości trwania życia uczestników programu spowoduje wzrost wartości rezerw na odprawy emerytalno-rentowe.
Ryzyko wynagrodzeń	Wartość bieżącą zobowiązań programu określonych świadczeń oblicza się przez odniesienie do przyszłego poziomu wynagrodzeń uczestników programu. Wobec tego wzrost wynagrodzeń uczestników programu spowoduje zwiększenie w wartości rezerw na odprawy emerytalno-rentowe.

Wartość bieżąca rezerw na odprawy emerytalno-rentowe i związanych z nimi kosztów bieżącego i przeszłego zatrudnienia wyceniono metodą prognozowanych uprawnień jednostkowych, przy następujących założeniach aktuarialnych.

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
Stopy dyskonta	4,0%	od 4,5% do 5,0%
Oczekiwane tempo wzrostu wynagrodzeń	2,5%	2,5%
Tablice śmiertelności przyjęte do wycen	100% PTTZ 2012	100% PTTZ 2011
Stopa inflacji	2,5%	2,5%
Rotacja (rocznie)	od 5,0% do 9,0%	od 5,0% do 8,0%

*zakłada się, że fakt posiadania pracy powoduje obniżenie śmiertelności o 10%

Poniższa tabela prezentuje kwoty ujmowane w rachunku zysków i strat oraz w pozostałych całkowitych dochodach w odniesieniu do programu określonych świadczeń.

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013 tys. zł	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony) tys. zł
Rezerwy na odprawy emerytalno-rentowe na początek	675	908
Wartości ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i strat, w tym:		
- koszty bieżącego zatrudnienia	111	87
- koszty przeszłego zatrudnienia	0	(269)
- koszty odsetkowy netto	32	50
Koszty ujęte w skonsolidowanym rachunku zysków i	143	(132)
Wartości ujęte w skonsolidowanych pozostałych całkowitych dochodach, w tym:		
- aktuarialne zyski i straty wynikające ze zmian założeń demograficznych	(145)	(80)
- aktuarialne zyski i straty wynikające ze zmian założeń finansowych	111	7
Składniki kosztów ujęte w skonsolidowanych pozostałych całkowitych dochodach	(34)	(73)
Wyplacone świadczenia	(27)	(28)
Rezerwy na odprawy emerytalno-rentowe na koniec	757	675

Rezerwy pozabilansowe

W procesie zarządzania ryzykiem w Grupie udzielone gwarancje oraz bezwarunkowe zobowiązania dotyczące finansowania traktowane są jako element zaangażowania obarczonego ryzykiem kredytowym. Przy kalkulacji rezerw związanych ze zobowiązaniami pozabilansowymi Bank uwzględnia współczynnik konwersji kredytowej (CCF).

33. Pozostałe zobowiązania

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Rozrachunki międzybankowe	3 892	23 765
Zobowiązania z tytułu dostaw i usług	38 656	23 617
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	306	889
Rozliczenia publiczno - prawne	5 022	4 816
Rozliczenia z tytułu zastępczej obsługi kasowej z Poczta Polska	29 171	9 457
Rozliczenia z tytułu kart płatniczych	251	124
Rozliczenia międzyokresowe kosztów	7 312	4 763
Rezerwy na premie, nagrody, wynagrodzenia	847	6 771
Rezerwy na urlopy wypoczynkowe	1 822	1 954
Przychody przyszłych okresów	107	1 237
Inne	1 435	0
Razem	88 821	77 393
w tym:		
Krótkoterminowe (poniżej 12 miesięcy)	88 580	76 859
Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy)	241	534

34. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Klasyfikacja	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Instrumenty finansowe wyceniane w g. zamortyzowanego kosztu	431 597	206 282
Instrumenty finansowe wyceniane w g. w wartości godziwej przez wynik finansowy	0	0
Razem	431 597	206 282

Według terminów zapadalności	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
do 1 miesiąca	34 204	6 560
od 1 miesiąca do 3 miesięcy	0	0
od 3 miesięcy do 1 roku	249 543	0
od 1 roku do 5 lat	147 850	199 722
Razem	431 597	206 282

**Stan na
31 grudnia 2013**

Nazwa	Wartość nominalna	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności	Stan zobowiązań
	tys. zł			tys. zł
Obligacje				
Notowane	200 000	WIBOR 6M + 1,70pp	10 lipca 2014	204 127
Nienotowane	30 000	obligacje zerokuponowe	8 stycznia 2014	29 982
Nienotowane	50 000	obligacje zerokuponowe	2 czerwca 2014	49 325
Nienotowane	147 850	WIBOR 6M + 1,40pp	13 grudnia 2016	148 163
Razem	427 850			431 597

Zamiarem Banku jest wprowadzenie wyemitowanych obligacji serii B2 do obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie S.A. (Catalyst) w ciągu 90 dni od daty emisji. W roku zakończonym 31 grudnia 2013 roku Grupa wywiązała się ze wszystkich zobowiązań wynikających z warunków emisji obligacji.

**Stan na
31 grudnia 2012
(przekształcony)**

Nazwa	Wartość nominalna	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności	Stan zobowiązań
	tys. zł			tys. zł
Obligacje				
Notowane	200 000	WIBOR 6M + 1,70pp	10 lipca 2014	206 282
Razem	200 000			206 282

Notowane emisje obligacji są przedmiotem obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu rynku Catalyst prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

35. Zobowiązania podporządkowane

Klasyfikacja	Stan na	Stan na
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Instrumenty finansowe wyceniane w g. zamortyzowanego kosztu, w tym:	142 027	142 891
- pożyczki	43 036	43 030
- obligacje	98 991	99 861
Razem	142 027	142 891

Stan na 31 grudnia 2013				
Nazwa	Wartość nominalna	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności	Stan zobowiązań podporządkowanych
	tys. zł			tys. zł
Pożyczki				
Poczta Polska	43 000	WIBOR6M+3pp	8 lipca 2016	43 036
Obligacje				
Notowane	47 340	WIBOR6M+3,75pp (do 8 lipca 2016) WIBOR6M+3,75pp + 1,5pp (od 9 lipca 2016 do 8 lipca 2021)	8 lipca 2021	48 707
Notowane	50 000	WIBOR6M+3,50pp	5 października 2022	50 284
Razem	140 340			142 027

Obligacje podporządkowane są przedmiotem obrotu w Alternatywnym Systemie Obrotu rynku Catalyst prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie.

**Stan na
 31 grudnia 2012
 (przekształcony)**

Nazwa	Wartość nominalna	Warunki oprocentowania	Termin wymagalności	Stan Zobowiązań podporządkowanych
Pożyczki	tys. zł			tys. zł
Poczta Polska	43 000	WIBOR6M+3pp	8 lipca 2016	43 030
Obligacje				
Notow ane	47 340	WIBOR6M+3,75pp (do 8 lipca 2016) WIBOR6M+3,75pp + 1,5pp (od 9 lipca 2016 do 8 lipca 2021)	8 lipca 2021	49 255
Notow ane	50 000	WIBOR6M+3,50pp	5 października 2022	50 606
Razem	140 340			142 891

W październiku 2012 roku w związku z uzyskaniem zgody Komisji Nadzoru Finansowego, Grupa zaklasyfikowała do funduszy uzupełniających środki pochodzące z drugiej emisji obligacji podporządkowanych. Pierwsza emisja obligacji podporządkowanych jest przedmiotem obrotu na rynku obligacji Catalyst prowadzonym przez Giełdę Papierów Wartościowych w Warszawie, natomiast wprowadzenie na ten rynek drugiej emisji obligacji podporządkowanych miało miejsce 20 lutego 2013 roku.

36. Kapitały własne

36 a Kapitał zakładowy

	Stan na 31 grudnia 2013	
	liczba akcji	wartość akcji tys. zł
Akcje imienne serii A o wartości nominalnej 10 zł każda	291 300	2 913
Akcje imienne serii B o wartości nominalnej 10 zł każda	9 437 740	94 377
Razem	9 729 040	97 290

	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	
	liczba akcji	wartość akcji tys. zł
Akcje imienne serii A o wartości nominalnej 10 zł każda	291 300	2 913
Akcje imienne serii B o wartości nominalnej 10 zł każda	9 437 740	94 377
Razem	9 729 040	97 290

Na dzień 31 grudnia 2013 roku kapitał zakładowy Banku składa się z 9.729.040 akcji o wartości nominalnej 10 zł każda. Akcje Banku zostały całkowicie opłacone. Ogólna charakterystyka akcji została opisana poniżej:

- akcje serii A – w ilości 291.300 sztuk (należące do Poczty Polskiej S.A.) nie są uprzywilejowane co do prawa głosu i są uprzywilejowane co do podziału majątku w razie likwidacji Banku w proporcji 5 do 1 w stosunku do akcji zwykłych. Zbycie akcji serii A podmiotowi spoza akcjonariuszy założycieli powoduje utratę przez akcję uprzywilejowania;
- akcje serii B - w ilości 7.005.470 sztuk (należące do Poczty Polskiej S.A.) oraz w ilości 2.432.270 sztuk (należące do Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A.) nie są uprzywilejowane.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, w porównaniu do 31 grudnia 2012 roku nie nastąpiły zmiany w kapitale zakładowym Banku.

36 b Kapitał zapasowy

Kapitał zapasowy jest tworzony z nadwyżki wartości emisyjnej akcji nad ich ceną nominalną oraz z obligatoryjnego 8% odpisu z zysku netto.

36 c Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny powstaje w wyniku rozpoznania efektu wyceny instrumentów finansowych zakwalifikowanych do kategorii dostępnych do sprzedaży w kwocie netto oraz zysków i strat aktuarialnych netto dotyczących wyceny programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Składniki te zostają wyksięgowane z kapitału z aktualizacji wyceny (z wyjątkiem zysków / strat aktuarialnych netto z wyceny programów określonych świadczeń po okresie zatrudnienia) w momencie wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części wycenianych aktywów lub w momencie rozpoznania utraty wartości (efekt wyceny jest wtedy odnoszony do rachunku zysków i strat).

W kapitale z aktualizacji wyceny w kwocie 366 tys. zł znajduje się nierozliczona jeszcze część wyceny powstała z reklasyfikacji papierów wartościowych z dostępnych do sprzedaży do kategorii utrzymywanych do terminu zapadalności

Kapitał z aktualizacji wyceny razem

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Z tytułu wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	(2 309)	4 407
Z tytułu wyceny papierów z portfela dostępnych do sprzedaży reklasyfikowanych do utrzymywanych do terminu zapadalności	366	760
Zyski i straty aktuarialne z wyceny w wartości zobowiązań z tytułu programu określonych świadczeń	277	243
Podatek odroczony od wyceny ujętej w kapitale z aktualizacji wyceny	369	(982)
Podatek odroczony pozostałych instrumentów ujętych w kapitale z aktualizacji wyceny	(54)	(47)
Kapitał z aktualizacji wyceny razem	(1 351)	4 381

36 d Pozostałe kapitały rezerwowe

Kapitał rezerwowy tworzony jest zgodnie z Ustawą z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe (Dz. U. z 2012 r., poz. 1376 z późniejszymi zmianami) („Prawo bankowe”) i statutem Banku z podziału zysku netto. Składa się na niego fundusz ogólnego ryzyka bankowego oraz pozostałe kapitały.

37. Wartość godziwa instrumentów finansowych

Wartość godziwa została zdefiniowana w Nocie 5 f (6).

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku Grupa dokonała następującej klasyfikacji aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej oraz tych aktywów i zobowiązań finansowych, które nie są wycenione na bieżąco w wartości godziwej:

- *Poziom I:* aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o ceny notowane (nieskorygowane) na aktywnych rynkach za identyczne aktywa lub zobowiązania, do których Grupa ma dostęp w dniu wyceny.
- *Poziom II:* aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o dane wejściowe inne niż ceny notowane uwzględnione na Poziomie I, które są obserwowalne w przypadku danego składnika aktywów lub zobowiązania, albo pośrednio, albo bezpośrednio.
- *Poziom III:* aktywa/zobowiązania finansowe wyceniane w oparciu o nieobserwowalne dane wejściowe dotyczące danego składnika aktywów lub zobowiązania.

(i) Instrumenty finansowe nie wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej

Główne kategorie aktywów i zobowiązań finansowych niewycenianych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy do wartości godziwej, stanowią składniki wyceniane według zamortyzowanego kosztu lub kosztu historycznego takie jak:

- udzielone kredyty i pożyczki oraz inne należności nieprzeznaczone do obrotu;
- aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności;
- zobowiązania finansowe nieprzeznaczone do obrotu.

Kredyty i pożyczki udzielone klientom

W pozycji „Kredyty i pożyczki udzielone klientom” Grupa ujmuje kredyty i pożyczki oraz obligacje korporacyjne zakwalifikowane zgodnie z MSR 39 do kategorii pożyczki i należności.

Wartość godziwa dla kredytów i pożyczek wyznaczona jest poprzez wyliczenie dla każdego kredytu korekty wartości bilansowej do wartości godziwej. Korekta ta została wyliczona jako różnica pomiędzy wartością bilansową kredytu a sumą przyszłych przepływów pieniężnych kredytu, zdyskontowanych rynkową stopą procentową (wg krzywej dochodowości) powiększoną o aktualną marżę produktu. Przyszłe przepływy pieniężne kredytu obejmowały przepływy kapitałowe, wynikające z umowy oraz przepływy odsetkowe, wyznaczone kalkulacyjnie w oparciu o rynkową krzywą dochodowości powiększoną o indywidualną marżę początkową dla każdego kredytu. Aktualna marża produktu została natomiast wyznaczona jako średnia marża dla analogicznej grupy produktów udzielonych w ciągu ostatnich 3 miesięcy

poprzedzających datę bilansową. Korektę wartości bilansowej do wartości godziwej wyznaczano dla kredytów, dla których przyszłe przepływy finansowe są znane, natomiast dla pozostałych, w tym kredytów w rachunku bieżącym, przyjęto korektę zerową.

Wyznaczenie wartości godziwej korporacyjnych dłużnych papierów wartościowych odbywa się metodą dyskontowania przyszłych płatności z tychże instrumentów z wykorzystaniem spreadu wyznaczonego z momentu zawarcia transakcji. Dla papierów wartościowych z wbudowaną opcją wcześniejszego wykupu wycenę dokonuje się przy założeniu realizacji opcji call w najbliższym możliwym terminie. Wycena opcji call wbudowanej w obligację na dzień bilansowy opiera się na wyznaczeniu różnicy pomiędzy wyceną obligacji z uwzględnieniem realizacji opcji call w najbliższym możliwym terminie oraz zdyskontowanymi przepływami z obligacji przy założeniu utrzymania obligacji do terminu zapadalności.

Inwestycyjne aktywa finansowe utrzymywane do terminu zapadalności

Wartość godziwa obligacji Skarbu Państwa jest wyznaczana bezpośrednio w oparciu o ceny kwotowane na aktywnym rynku.

Wyznaczenie wartości godziwej dłużnych papierów wartościowych banków zaklasyfikowanych do kategorii pożyczek i należności odbywa się metodą dyskontowania przyszłych płatności z tychże instrumentów z wykorzystaniem spreadu wyznaczonego z momentu zawarcia transakcji. Dla papierów wartościowych z wbudowaną opcją wcześniejszego wykupu wycenę dokonuje się przy założeniu realizacji opcji call w najbliższym możliwym terminie. Wycena opcji call wbudowanej w obligację na dzień bilansowy opiera się na wyznaczeniu różnicy pomiędzy wyceną obligacji z uwzględnieniem realizacji opcji call w najbliższym możliwym terminie oraz zdyskontowanymi przepływami z obligacji przy założeniu utrzymania obligacji do terminu zapadalności.

Kasa, środki w Banku Centralnym oraz należności od innych banków

Na pozycję składa się wartość środków pieniężnych Grupy utrzymywanych na rachunkach bieżących w innych bankach oraz dłużne papiery wartościowe zaklasyfikowane do kategorii pożyczek i należności.

Dla bieżących należności oraz depozytów terminowych Grupy, których termin zapadalności nie przekracza jednego roku oraz pozostałych należności wartość godziwa jest zbieżna z ich wartością bilansową.

Wyznaczenie wartości godziwej dłużnych papierów wartościowych banków zaklasyfikowanych do kategorii pożyczek i należności odbywa się metodą dyskontowania przyszłych płatności z tychże instrumentów z wykorzystaniem spreadu wyznaczonego z momentu zawarcia transakcji. Dla papierów wartościowych z wbudowaną opcją wcześniejszego wykupu wycenę dokonuje się przy założeniu realizacji opcji call w najbliższym możliwym terminie. Wycena opcji call wbudowanej w obligację na dzień bilansowy opiera się na wyznaczeniu różnicy pomiędzy wyceną obligacji z uwzględnieniem realizacji opcji call w najbliższym możliwym terminie oraz zdyskontowanymi przepływami z obligacji przy założeniu utrzymania obligacji do terminu zapadalności.

Pozostałe aktywa/zobowiązania finansowe nieujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej

W przypadku grup aktywów finansowych utrzymywanych według wartości wymaganej zapłaty z uwzględnieniem utraty wartości Grupy uznaje, że wartość godziwa jest zbieżna z wartością bilansową, co wynika z charakteru tych grup np. krótki termin do zapadalności lub wymagalności, unikalny charakter instrumentu. Dotyczy to w szczególności gotówki i środków pieniężnych, bieżących należności i inwestycji w jednostkach zależnych oraz zobowiązań z tytułu leasingu finansowego.

Zobowiązania wobec klientów

Wartość godziwa dla kategorii „Zobowiązania wobec klientów” została wyznaczona poprzez wyliczenie dla każdego depozytu terminowego korekty wartości godziwej w stosunku do wartości bilansowej. Korekta ta została wyliczona jako różnica pomiędzy wartością bieżącą wynikającą z salda kapitału i naliczonych odsetek na dzień bilansowy, a sumą przyszłych przepływów kapitału i odsetek dla okresu od daty bilansowej do terminu zapadalności zdyskontowanych rynkową stopą procentową powiększoną o marżę stanowiącą różnicę pomiędzy oprocentowaniem depozytu i stopą bazową z dnia zawarcia depozytu. Dla każdego depozytu terminowego została przypisana rynkowa stopa procentowa według kwotowań z dnia bilansowego, odpowiadająca liczbie dni pozostałych od daty bilansowej do terminu zapadalności. Dla depozytów bieżących przyjęto zerową korektę.

Zobowiązania finansowe inne niż wobec klientów

Wartość godziwa dla bieżących zobowiązań, depozytów terminowych banków, których termin zapadalności nie przekracza jednego roku oraz pozostałych zobowiązań finansowych stanowi ich wartość bilansowa.

Zobowiązania podporządkowane i zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Wyznaczenie wartości godziwej pożyczki podporządkowanej i zobowiązań z tytułu wyemitowanych dłużnych papierów wartościowych odbywa się metodą dyskontowania przyszłych płatności z tychże instrumentów z wykorzystaniem spreadu wyznaczonego z momentu zawarcia transakcji.

W poniższych tabelach przedstawiono różnice pomiędzy wartością bilansową (wartość bilansowa kredytów oraz zobowiązań została zaprezentowana wraz z narosłymi odsetkami) i szacowaną wartością godziwą aktywów i zobowiązań finansowych Grupy oraz klasyfikację według hierarchii wartości godziwej dla aktywów i zobowiązań finansowych, które nie są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej Grupy według wartości godziwej.

	Stan na 31 grudnia 2013		Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	
	Wartość bilansowa tys. zł	Wartość godziwa tys. zł	Wartość bilansowa tys. zł	Wartość godziwa tys. zł
Kasa, środki w Banku Centralnym	327 242	327 242	934 743	934 743
Należności od innych banków	36 329	36 327	29 849	29 884
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	5 055 712	4 911 687	4 599 545	4 765 227
W rachunku bieżącym od klientów	71 625	71 625	64 384	64 384
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	4 984 087	4 840 062	4 535 161	4 700 843
osoby fizyczne	4 018 533	3 885 619	3 495 931	3 640 481
- kredyty konsumpcyjne	1 667 501	1 630 554	1 361 626	1 406 954
- kredyty na nieruchomości	2 337 628	2 241 661	2 124 123	2 223 345
- kredyty w rachunku karty kredytowej	13 404	13 404	10 182	10 182
klienci instytucjonalni	608 964	603 406	626 210	633 946
instytucje samorządowe	356 590	351 037	413 020	426 416
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	387 018	399 701	392 762	411 617
Pozostałe aktywa	27 074	27 074	20 440	20 440
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	11	11	6	6
Zobowiązania wobec innych banków	41 762	41 762	2 824	2 824
Zobowiązania wobec klientów	6 230 578	6 209 726	6 317 949	6 264 029
Pozostałe zobowiązania	88 821	88 821	77 393	77 393
wartościowych	431 597	427 256	206 282	206 422
Zobowiązania podporządkowane	142 027	140 974	142 891	143 213

Stan na 31 grudnia 2013	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Kasa, środki w Banku Centralnym	0	327 242	0	327 242
Należności od innych banków	0	6 147	30 180	36 327
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	0	71 625	4 840 062	4 911 687
W rachunku bieżącym od klientów	0	71 625	0	71 625
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	0	0	4 840 062	4 840 062
osoby fizyczne	0	0	3 885 619	3 885 619
- kredyty konsumpcyjne	0	0	1 630 554	1 630 554
- kredyty na nieruchomości	0	0	2 241 661	2 241 661
- kredyty w rachunku karty kredytowej	0	0	13 404	13 404
klienci instytucjonalni	0	0	603 406	603 406
instytucje samorządowe	0	0	351 037	351 037
Inwestycyjne aktywa finansowe	384 760	0	14 941	399 701
utrzymywane do terminu zapadalności				
Inne aktywa	0	27 074	0	27 074
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	11	0	11
Zobowiązania wobec innych banków	0	41 762	0	41 762
Zobowiązania wobec klientów	0	2 876 961	3 332 765	6 209 726
Pozostałe zobowiązania	0	88 821	0	88 821
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	427 256	427 256
Zobowiązania podporządkowane	0	0	140 974	140 974

(ii) Instrumenty finansowe wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej według wartości godziwej

Poniższa tabela pokazuje kwalifikację aktywów i zobowiązań finansowych, które w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej prezentowane są w wartości godziwej według hierarchii wartości godziwej.

Stan na
31 grudnia 2013

	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa finansowe, w tym:	585 445	841 194	29 740	1 456 379
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	1 369	0	1 369
Inwestycyjne aktywa finansowe	585 445	839 825	29 740	1 455 010
- dostępne do sprzedaży	585 445	839 825	29 740	1 455 010
Zobowiązania finansowe, w tym:	0	17	0	17
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	17	0	17

Stan na
31 grudnia 2012
(przekształcony)

	Poziom I	Poziom II	Poziom III	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa finansowe, w tym:	882 229	170 686	9 068	1 061 983
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	766	0	766
Inwestycyjne aktywa finansowe	882 229	169 920	9 068	1 061 217
- dostępne do sprzedaży	882 229	169 920	9 068	1 061 217
Zobowiązania finansowe, w tym:	0	17	0	17
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	17	0	17

W analizowanym okresie nie miały miejsca przesunięcia pomiędzy Poziomem I i Poziomem II. Ponadto, nie miały miejsca przesunięcia z oraz do Poziomu III.

Z uwagi na niewielką skalę zawierania transakcji pochodnych zawieranych wyłącznie z bankami, Grupa w wycenie instrumentów pochodnych nie uwzględnia ryzyka kredytowego kontrahenta oraz własnego ryzyka kredytowego, które w opinii Grupy ma nieznaczący wpływ na wycenę zawartych transakcji pochodnych.

Poniższa tabela prezentuje uzgodnienie zmiany stanu instrumentów finansowych w 2013 roku i 2012 roku zaklasyfikowanych do Poziomu III, których wartość godziwa ustalana jest na podstawie technik wyceny z wykorzystaniem nieobserwowalnych danych wejściowych.

Poziom III	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży
	tys. zł
Stan na 1 stycznia 2013	9 068
Zyski lub straty	1 024
rozpoznane w rachunku zysków i strat:	1 056
- przychody z tytułu odsetek	1 404
- w wynik na działalności inw estycyjnej	(348)
rozpoznane w pozostałych dochodach całkowitych	(32)
Zakupy	21 461
Sprzedaże	0
Zapłacone odsetki	(1 813)
Transfery	0
Stan na 31 grudnia 2013	29 740

Poziom III	Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży
	tys. zł
Stan na 1 stycznia 2012 (przekształcony)	192 598
Zyski lub straty	15 097
rozpoznane w rachunku zysków i strat:	14 856
- przychody z tytułu odsetek	9 318
- w wynik na działalności inw estycyjnej	5 538
rozpoznane w pozostałych dochodach całkowitych	241
Zakupy	9 000
Sprzedaże	(198 775)
Zapłacone odsetki	(8 852)
Transfery	0
Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	9 068

Potencjalny wpływ na zmianę wartość godziwej instrumentów finansowych zaklasyfikowanych do Poziomu III przy wzroście spreadu kredytowego o 1 p.b. wynosi -2 tys. zł, natomiast przy spadku spreadu kredytowego o 1 p.b. wynosi 2 tys. zł.

Aktywa/zobowiązania finansowe	Wartość godziwa na		Hierarchia wartości godziwej	Techniki wyceny i podstawowe dane wsadowe	Znaczące nieobserwowalne informacje	Zależność wartości godziwej od danych obserwowalnych i nieobserwowalnych
	31 grudnia 2013	31 grudnia 2012 (przekształcony)				
1) Obligacje i bony Skarbu Państwa	Aktyw a: 585.445 tys. zł	Aktyw a: 882.229 tys. zł	Poziom 1	Cena BID dla pozycji długiej oraz cena ASK dla pozycji krótkiej w danym papierze, notowane na aktywnym rynku międzybankowym.	nd.	nd.
2) Bony pieniężne	Aktyw a: 839.825 tys. zł	Aktyw a: 169.920 tys. zł	Poziom 2	Zdyskontowany przepływ z papieru przy stopie dyskontowej równej rentowności kupionej.	nd.	nd.
3) Swapy stóp procentowych	Aktyw a: 1.369 tys. zł	Aktyw a: 766 tys. zł	Poziom 2	Zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne. Przyszły przepływ i dyskontowanie w yznaczone jest na podstawie krzywych dochodowości zbudowanych z notowanych stawek WIBOR/LIBOR, FRA oraz IRS.	nd.	nd.
	Zobowiązania: 17 tys. zł	nd				
4) FX swap	nd	Zobowiązania: 17 tys. zł	Poziom 2	Zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne. Krzywe wykorzystywane do dyskontowania zbudowane są na podstawie notowanych: stawek depozytów oraz punktów swapowych dla par walutowych.	nd.	nd.
5) Dłużne papiery w wartościowe (obligacje komercyjne)	Aktyw a: 29.740 tys. zł	Aktyw a: 9.068 tys. zł	Poziom 3	Zdyskontowane przyszłe przepływy pieniężne. Dyskontowanie przyszłych płatności z papieru w wartościowego odbywa się z wykorzystaniem krzywych dochodowości powiększonych o spread kredytowy z tytułu ryzyka kontrahenta.	Stosowane spready: obligacje BPS: 391pb obligacje IPS1014: 14pb	Im wyższy spread, tym niższa wartość godziwa.

W pozycji „Inwestycyjne aktywa finansowe dostępne do sprzedaży” Grupa prezentuje instrumenty kapitałowe o wartości bilansowej 8 tys. zł, które wyceniane są w koszcie nabycia w związku z tym, że ich wartość godziwa nie może być w wiarygodny sposób określona. Grupa nie ujmuje tych instrumentów w analizie hierarchii wartości godziwej inwestycyjnych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

38. Leasing operacyjny

Grupa jako leasingobiorca

Grupa jest stroną umów leasingowych na podstawie, których przyjmuje do odpłatnego używania lub pobierania korzyści obce środki trwałe przez uzgodniony okres. Klasyfikując umowy leasingowe zgodnie z MSR 17 za podstawowe kryterium przyjęto zakres, w jakim ryzyko i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu przypadają w udziale leasingodawcy, a w jakim leasingobiorcy.

W przypadku zawartych przez Grupę umów leasingu operacyjnego, gdy zasadniczo całe ryzyko i korzyści z leasingowanych środków pozostają po stronie leasingodawcy (w tym wypadku głównie umowy najmu lub dzierżawy), opłaty leasingowe ujmowane są jako koszty w skonsolidowanym rachunku zysków i strat metodą liniową przez okres trwania leasingu.

Umowy leasingu operacyjnego, w których Grupa występuje jako leasingobiorca, dotyczą przede wszystkim:

- dzierżawy pomieszczeń – umowy zawarte z reguły na 5 lat z możliwością przedłużenia najmu,
- umowy dzierżawy samochodów - zawarte na 48 miesięcy z opcją wykupu po cenie zbliżonej do rynkowej.

Umowy na czas nieokreślony zostały policzone za okres wypowiedzenia.

Nie wystąpiły istotne warunkowe opłaty leasingowe ani nieodwoływalne umowy subleasingu.

Na dzień bilansowy Bank posiada dwie istotne umowy leasingu operacyjnego dotyczące najmu pomieszczeń biurowych centrali Banku w Warszawie. Jedna umowa została zawarta w lutym 2007 roku na 69 miesięcy i nie zawiera zapisów dotyczących przedłużenia najmu na kolejny okres – umowa ulega zakończeniu w czerwcu 2014 roku.

W dniu 21 maja 2013 roku została zawarta umowa dotycząca najmu powierzchni dla nowej lokalizacji centrali Banku w Warszawie. Umowa została zawarta na czas określony do 14 czerwca 2019 roku z możliwością przedłużenia na kolejne 5 lat.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów nieodwoływalnego leasingu operacyjnego przedstawiają się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
W okresie 1 roku	11 701	13 356
W okresie od 1 do 5 lat	22 350	19 816
Pow. yżej 5 lat	0	0
Razem	34 051	33 172

39. Leasing finansowy

Grupa jako leasingobiorca

W przypadku umowy, na mocy której Grupa przejmuje zasadniczo całe ryzyko i pożytki wynikające z posiadania aktywów będących przedmiotem umowy (leasing finansowy), przedmiot leasingu (w tym wypadku środki trwałe) jest ujmowany w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej w korespondencji ze zobowiązaniami z tytułu leasingu, a rozliczenie ponoszonych opłat leasingowych w skonsolidowanym rachunku zysku i strat.

Na dzień rozpoczęcia okresu leasingu ww. środki trwałe ujęte zostały w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwotach równych wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu.

Leasing finansowy wykazywany przez Grupę w niniejszej notcie dotyczy głównie sprzętu informatycznego. Z umowy leasingu finansowego sprzętu komputerowego oraz ogólnych warunków umowy leasingu wynika, że następuje zasadniczo przeniesienie całego ryzyka i pożytków na leasingobiorcę. Ponadto, Grupa zdecydowała się na opcję leasingu z możliwością wykupu urządzeń za sumę odpowiadającą ich wartości rynkowej, a przedmiot leasingu ma na tyle specyficzny charakter, że tylko Grupa może z niego korzystać bez dokonywania większych modyfikacji.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku przyszłe minimalne opłaty leasingowe z tytułu tych umów oraz wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych netto przedstawiają się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2013		Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	
	Oplaty m inimalne tys. zł	Wartość bieżąca opłat tys. zł	Oplaty m inimalne tys. zł	Wartość bieżąca opłat tys. zł
W okresie 1 roku	311	306	619	601
W okresie od 1 do 5 lat	0	0	312	288
Minimalne opłaty leasingowe ogółem	311	306	931	889
Minus koszty finansow e	(5)	0	(42)	0
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych, w tym:	306	306	889	889
w tym:				
Krótkoterminow e	306	306	601	601
Długoterminow e	0	0	288	288

40. Informacje uzupełniające do sprawozdania z przepływów pieniężnych

Środki pieniężne i ekwiwalenty środków pieniężnych

Dla potrzeb skonsolidowanego rachunku przepływów pieniężnych saldo środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych zawiera następujące salda o terminie zapadalności krótszym niż trzy miesiące.

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Kasa i środki w Banku Centralnym	327 242	934 743
Rachunki bieżące	4 458	6 602
Lokaty bankow e do 3 miesięcy	0	0
Razem	331 700	941 345

Różnice między bilansowymi zmianami stanu pozycji oraz zmianami stanu tych pozycji wykazywanych w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych za rok zakończony 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku:

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Zmiana stanu należności od innych banków		
Bilansowa zmiana stanu	(6 480)	(688)
Zmiana stanu rachunków nostro - środki pieniężne	(2 143)	797
Zmiana stanu lokat do 3 m-cy - środki pieniężne	0	0
Zmiana stanu zaprezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(8 623)	109

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Zmiana stanu inwestycyjnych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży		
Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży w działalności operacyjnej	(393 793)	(140 033)
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujęta w kapitale z aktualizacji wyceny oraz efekt reklasyfikacji aktywów finansowych pomiędzy kategoriami	(7 110)	7 832
Zmiana stanu zaprezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(400 903)	(132 201)

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Zmiana stanu innych aktywów	(11 795)	(3 634)
Likwidacja środków trwałych i wartości niematerialnych	218	256
Przyjęcie środków trwałych w ramach umowy leasingu finansowego	0	0
Zmiana stanu zaprezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	(11 577)	(3 378)

	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013	okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Bilansowa zmiana stanu pozostałych zobowiązań	11 428	(32 078)
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego	583	547
Inne zmiany	0	0
Zmiana stanu zaprezentowana w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych	12 011	(31 531)

41. Aktywa warunkowe oraz zobowiązania warunkowe i pozabilansowe

Zobowiązania warunkowe udzielone według rodzaju	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Finansowe	261 402	236 149
- niewykorzystane linie kredytowe	244 504	221 827
- limity na kartach kredytowych	16 898	14 322
Gwarancyjne	47 166	14 019
- gwarancje udzielone	47 166	14 019
Razem	308 568	250 168

Zobowiązania warunkowe udzielone według terminów zapadalności	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Finansowe	261 402	236 149
Bez określonego terminu	131 249	125 964
Do 1 miesiąca	9 548	13 430
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	23 828	26 328
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	72 709	63 561
Powyżej 1 roku do 5 lat	24 068	6 866
Gwarancyjne	47 166	14 019
Do 1 miesiąca	34	835
Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy	22	1933
Powyżej 3 miesięcy do 1 roku	155	7 494
Powyżej 1 roku do 5 lat	46 955	3 757
Powyżej 5 lat	0	0
Razem	308 568	250 168

W ramach zobowiązań warunkowych dominują linie kredytowe. W procesie zarządzania ryzykiem w Grupie udzielone gwarancje oraz bezwarunkowe zobowiązania dotyczące finansowania traktowane są jako element zaangażowania obciążonego ryzykiem kredytowym. Ocena ryzyka wynikającego z udzielonych gwarancji i bezwarunkowych zobowiązań dotyczących finansowania stanowi element procesu oceny ryzyka kredytowego wynikającego z innych produktów kredytowych posiadanych przez danych klientów, tzn. wszystkie produkty kredytowe, łącznie z gwarancjami, udzielone konkretnym kredytobiorcom analizowane są równoległe zarówno pod kątem oceny przesłanek utraty wartości, jak i pomiaru odpisów aktualizujących.

W tabeli poniżej prezentujemy zaangażowanie pozabilansowe brutto (linie kredytowe, gwarancje) wobec pięciu największych klientów w danym roku.

Nazwa kredytobiorcy	Stan na 31 grudnia 2013
	tys. zł
Klient 1	73 753
Klient 2	20 736
Klient 3	8 551
Klient 4	6 559
Klient 5	4 100

Nazwa kredytobiorcy	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł
Klient 1	28 044
Klient 2	13 833
Klient 3	7 500
Klient 4	5 000
Klient 5	4 158

Oszacowana kwota rezerw na udzielone zobowiązania gwarancyjne i zobowiązania dotyczące finansowania na dzień 31 grudnia 2013 roku wynosiła 1.125 tys. zł (na dzień 31 grudnia 2012 roku wynosiła 684 tys. zł). Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe są ewidencjonowane na kontach bilansowych i prezentowane w nocie 32 jako pozycja „Rezerwy na udzielone zobowiązania pozabilansowe”.

Sprawy sądowe

W 2013 roku Grupa nie była stroną w żadnym postępowaniu toczącym się przed sądem lub organem administracji publicznej, którego wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Grupy. Wszelkie ryzyka wiążące się z postępowaniami toczącymi się przed sądem lub organem administracji publicznej są odpowiednio zabezpieczone poziomem utworzonych rezerw.

Suma roszczeń z tytułu toczących się postępowań, w których Grupa jest stroną pozwaną, dla których Grupa szacuje prawdopodobieństwo przegranej na poniżej 50%, wynosiła odpowiednio: na dzień 31 grudnia 2013 roku 473 tys. zł oraz na dzień 31 grudnia 2012 roku 464 tys. zł.

42. Aktywa stanowiące zabezpieczenie zobowiązań

Stan na 31 grudnia 2013		Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
Rodzaj aktywów Banku stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania		
		tys. zł	tys. zł
Obligacje skarbowe	Fundusz ochrony środków gwarantowanych	35 206	37 484
	Zastaw z tytułu umowy o współpracy w zakresie obsługi kart płatniczych i kredytowych	- *)	9 089
	Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	49 599	49 610
Razem		84 805	96 183

*) zabezpieczeniu podlegają wszelkie zobowiązania wynikające z zawartej umowy o współpracy w zakresie personalizacji kart płatniczych organizacji VISA/MasterCard, obsługi i rozliczania transakcji dokonanych na terenie Polski i za granicą przy użyciu kart VISA/MasterCard Banku Pocztowego SA oraz obsługi rachunków kart kredytowych.

Stan na
31 grudnia 2012
(przekształcony)

Rodzaj aktywów Banku stanowiących zabezpieczenie	Rodzaj zobowiązania	Wartość nominalna zobowiązań podlegających zabezpieczeniu	Wartość bilansowa aktywów stanowiących zabezpieczenie
		tys. zł	tys. zł
Obligacje skarbowe	Fundusz ochrony środków gwarantowanych	30 208	32 362
	Zastaw z tytułu umowy o współpracy w zakresie obsługi kart płatniczych i kredytowych	- *)	10 100
Razem		30 208	42 462

*) zabezpieczeniu podlegają wszelkie zobowiązania wynikające z zawartej umowy o współpracy w zakresie personalizacji kart płatniczych organizacji VISA/MasterCard, obsługi i rozliczania transakcji dokonanych na terenie Polski i za granicą przy użyciu kart VISA/MasterCard Banku Pocztowego SA oraz obsługi rachunków kart kredytowych.

43. Sprzedaż pakietu wierzytelności

W dniu 29 listopada 2013 roku Bank zawarł umowę pakietowej sprzedaży 4 232 wierzytelności detalicznych objętych w istotnej części odpisami z tytułu utraty wartości, o wartości nominalnej kapitału 13,20 mln zł oraz wartości odsetek i innych kosztów w kwocie 12,79 mln zł. W związku z przeprowadzoną sprzedażą Bank zmniejszył odpis z tytułu utraty wartości tych aktywów o 11,01 mln zł. Wynik na sprzedaży pakietu wierzytelności wyniósł 626 tys. zł i został ujęty w pozycji „Pozostałe przychody operacyjne” skonsolidowanego rachunku zysków i strat.

44. Informacje o podmiotach powiązanych

Podmioty powiązane z Grupą to:

- podmiot dominujący: Poczta Polska S.A.,
- podmiot o znaczącym wpływie na Grupę: PKO Bank Polski S.A.,
- pozostałe jednostki Grupy Kapitałowej Poczty Polskiej S.A.: Poczta Agencja Usług Finansowych S.A., Post-Tel Sp. z o.o., Postdata S.A., Pocztove Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych, Pocztylion-Arka PTE S.A., Poczta Polska Usługi Cyfrowe Sp. z o.o., Pocztove Likwidacja Szkód Sp. z o.o., Pocztove Życie Sp. z o.o. w organizacji,
- główna kadra kierownicza: członkowie Zarządu, członkowie Rady Nadzorczej, dyrektorzy Banku oraz jednostek zależnych od Banku,
- główna kadra kierownicza Poczty Polskiej S.A.

Zgodnie z MSR 24 do podmiotów powiązanych Grupa zalicza jednostki zależne od Skarbu Państwa Polskiego, który sprawuje kontrolę nad Bankiem za pośrednictwem głównego akcjonariusza. Na potrzeby niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego przez jednostki zależne od Skarbu Państwa należy rozumieć jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, przedsiębiorstwa państwowe, spółki z większościowym udziałem Skarbu Państwa, których lista jest publikowana na stronach internetowych Ministerstwa Skarbu Państwa oraz jednostki samorządu terytorialnego.

W 2013 roku i w 2012 roku nie miały miejsca niestandardowe znaczące transakcje z podmiotami powiązаныmi, których charakter i warunki nie wynikały z bieżącej działalności operacyjnej. Wszystkie transakcje były zawierane na warunkach rynkowych.

Poniżej zaprezentowano charakter istotnych umów z podmiotami powiązаныmi:

- pakiet umów związanych z pośrednictwem finansowym realizowanym przez Poczta Polską S.A. w imieniu i na rzecz Banku w zakresie całej gamy produktów i usług Banku, w tym w szczególności Umowa Agencyjna z dnia 2 września 2011 roku,
- umowy związane z pośrednictwem finansowym realizowanym w imieniu i na rzecz podmiotu powiązanego Poczty Polskiej S.A. (w tym umowa rachunku bankowego wraz z produktami dodatkowymi),
- pakiet umów związanych z obsługą finansową przez Bank, w tym w szczególności umowa cash processingu,
- umowa o współpracy w zakresie uruchamiania i funkcjonowania Mikrooddziałów (MO) Banku w sieci placówek Poczty Polskiej S.A.,

- umowa najmu regulująca zasady i warunki najmu/podnajmu lokali lub pomieszczeń na placówce Banku w ramach infrastruktury Poczty Polskiej S.A.,
- umowa dotycząca dzierżawy sprzętu, korzystania z systemu operacyjnego i baz danych.

Rozrachunki oraz przychody i koszty z podmiotami powiązanymi zostały zaprezentowane w poniższych tabelach:

Stan na 31 grudnia 2013	Podmiot o		Główna kadra kierownicza	Pozostałe jednostki z Grupy Kapitałowej Poczty Polskiej S.A.
	Podmiot dominujący	znaczącym wpływem na Grupę		
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Należności	43 251	25	10 535	364
Rachunki nostro	0	25	0	0
Kredyty udzielone	0	0	10 535	341
Inne należności	43 251	0	0	23
Zobowiązania	1 008 516	0	2 691	58 556
Depozyty otrzymane	900 085	0	2 691	49 929
Zobowiązania z tyt. sprzedaż papierów w artosciowych z przyrzeczeniem odkupu	0	0	0	8 182
Inne zobowiązania	108 431	0	0	445
Operacje pozabilansowe	73 753	2 374	308	205
Warunkowe zobowiązania pozabilansowe	73 753	2 374	308	205
- udzielone	73 753	0	308	205
- otrzymane	0	2 374	0	0
okres od 01.01.2013 do 31.12.2013				
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Przychody	22 785	0	530	28 803
- z tytułu odsetek	0	0	500	48
- z tytułu prowizji	22 360	0	29	28 721
- z tytułu innych przychodów	425	0	1	34
Koszty	(64 310)	(619)	(20 502)	(1 759)
- z tytułu odsetek	(17 138)	0	(108)	(968)
- z tytułu prowizji	(28 700)	(609)	(49)	0
- z tytułu kosztów rzeczowych	(18 472)	(10)	0	(770)
- z tytułu kosztów osobowych	0	0	(20 345)	(21)

Rok zakończony 31 grudnia 2012 (przekształcony)	Podmiot o znaczącym wpływie na Grupę		Główna kadra kierownicza	Pozostałe jednostki z Grupy Kapitałowej Poczty Polskiej S.A.
	Podmiot dominujący			
	tys. zł tys. zł	tys. zł tys. zł	tys. zł tys. zł	tys. zł tys. zł
Należności	75 497	42	2 826	2 469
Rachunki nostro	0	42	0	0
Kredyty udzielone	0	0	2 826	1 160
Inne należności	75 497	0	0	1 309
Zobowiązania	1 136 826	0	1 086	27 025
Depozyty otrzymane	1 009 974	0	1 078	26 802
Inne zobowiązania	126 852	0	8	223
Operacje pozabilansowe	28 044	1 409	81	3 170
Warunkowe zobowiązania pozabilansowe	28 044	1 409	81	3 170
- udzielone	28 044	0	81	3 170
- otrzymane	0	1 409	0	0
okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)				
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Przychody	29 650	285	193	6 665
- z tytułu odsetek	0	285	185	123
- z tytułu prowizji	29 484	0	7	6 487
- z tytułu innych przychodów	166	0	1	55
Koszty	(77 447)	(538)	(21 888)	(1 856)
- z tytułu odsetek	(33 607)	(49)	(36)	(1 548)
- z tytułu prowizji	(24 189)	(470)	(1)	(18)
- z tytułu kosztów rzeczowych	(19 651)	(19)	0	(290)
- z tytułu kosztów osobowych	0	0	(21 851)	0

	Stan na 31 grudnia 2013		Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	
	Spółki z udziałem Skarbu Państwa	Jednostki samorządu terytorialnego	Spółki z udziałem Skarbu Państwa	Jednostki samorządu terytorialnego
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Należności	40 899	356 680	61 213	413 558
Kredyty udzielone	14	356 673	40 970	413 535
Inne należności	40 885	7	20 243	23
Zobowiązania	36 649	98 747	1 080	226 052
Depozyty otrzymane	36 649	98 746	1 046	226 052
Inne zobowiązania	0	1	34	0
Operacje pozabilansowe	0	0	67 592	6 446
Warunkowe zobowiązania pozabilansowe	0	0	67 592	6 446
- udzielone	0	0	0	6 446
- otrzymane	0	0	67 592	0
	okres od 01.01.2013 do 31.12.2013		okres od 01.01.2012 do 31.12.2012 (przekształcony)	
	Spółki z udziałem Skarbu Państwa	Jednostki samorządu terytorialnego	Spółki z udziałem Skarbu Państwa	Jednostki samorządu terytorialnego
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Przychody	95	386	2 143	24 816
- z tytułu odsetek	95	382	490	23 736
- z tytułu prowizji	0	4	105	1 080
- z tytułu innych przychodów	0	0	1 548	0
Koszty	(443)	(42)	(1 147)	(7 663)
- z tytułu odsetek	(1)	(39)	(735)	(7 662)
- z tytułu prowizji	(416)	0	0	(1)
- z tytułu kosztów rzeczowych	(26)	(3)	(412)	0
- z tytułu innych kosztów	0	0	0	0

Transakcje z jednostkami zależnymi od Skarbu Państwa innymi niż wchodzące w skład Grupy Kapitałowej Poczty Polskiej S.A. są związane z działalnością bankową (udzielanie finansowania, deponowanie środków).

Wysokość kredytów i pożyczek udzielonych członkom Zarządu i Rady Nadzorczej

Transakcje zawierane z kadrą zarządzającą zawierane są w ramach standardowej oferty produktowej.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank nie posiadał zaangażowania kredytowego wobec Członków Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku, Członków Rady Nadzorczej jednostek zależnych Banku oraz Członków Rady Nadzorczej podmiotu dominującego wobec Banku.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank posiadał zaangażowanie kredytowe wobec dwóch Członków Zarządu jednostek zależnych Banku w wysokości 851 tys. zł, oraz wobec jednego z Członków Zarządu podmiotu dominującego wobec Banku w wysokości 91 tys. zł.

Również na dzień 31 grudnia 2012 roku Bank nie posiadał zaangażowania kredytowego wobec Członków Zarządu Banku i Rady Nadzorczej Banku oraz Członków Rady Nadzorczej i Zarządu jednostek zależnych Banku. Posiadał natomiast zaangażowanie kredytowe w wysokości 29 tys. zł wobec jednego z Członków Zarządu podmiotu dominującego wobec Banku.

Wynagrodzenie wypłacone lub należne członkom Zarządu i Rady Nadzorczej Banku i jednostek zależnych od Banku

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Zarząd	2 650	3 018
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (w wynagrodzenia, nagrody i narzuty)	2 556	2 963
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	94	55
Rada Nadzorcza	2 138	1 968
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (w wynagrodzenia, nagrody i narzuty)	2 138	1 968

Wynagrodzenie wypłacone lub należne pozostałym członkom głównej kadry kierowniczej Banku i jednostek zależnych Banku

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze (w wynagrodzenia, nagrody i narzuty)	15 487	16 706
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	70	159
Razem	15 557	16 865

45. Struktura zatrudnienia

Struktura zatrudnienia w Grupie w roku zakończonym dnia 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku kształtowała się następująco:

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
w pełnych etatach		
Grupa, w tym	1 700	1 571
Centrala Banku	727	712
Placówki i Oddziały Banku	244	270
Mikrooddziały	490	370
Jednostki zależne	239	219

46. Zdarzenia następujące po dniu bilansowym

Dnia 8 stycznia 2014 roku Bank Poczty S.A. zawarł umowę pożyczki podporządkowanej z Poczta Polska S.A. na kwotę 43.000 tys. zł. Pożyczka została udzielona na okres 7 lat. Jednocześnie zawarto porozumienie wcześniejszej spłaty pożyczki podporządkowanej udzielonej przez Poczta Polska S.A. na podstawie umowy z dnia 8 lipca 2011 roku. Spłata pożyczki podporządkowanej zostanie dokonana po uzyskaniu zgody KNF.

47. Cele i zasady zarządzania ryzykiem w Grupie

Głównym celem zarządzania ryzykiem w Grupie jest zapewnienie bezpieczeństwa środkom powierzonym przez klientów Grupy oraz zapewnienie skuteczności realizacji celów strategicznych Grupy poprzez podejmowanie decyzji nakierowanych na maksymalizację uzyskiwanych dochodów w dłuższym horyzoncie czasowym, przy podejmowaniu akceptowalnego poziomu ryzyka.

Zarządzanie ryzykiem w Grupie jest procesem zintegrowanym i odbywa się w oparciu o wymogi nadzorcze oraz o wewnętrzne regulacje zatwierdzone przez Radę Nadzorczą oraz Zarząd Banku. Obowiązujące regulacje wewnętrzne w tym zakresie podlegają okresowej weryfikacji stosownie do zmian uwarunkowań zewnętrznych i wewnętrznych funkcjonowania Grupy. Jednostką integrującą podejście do zarządzania ryzykiem w ramach Grupy jest Bank.

W Grupie przyjęto 3-stopniowy schemat organizacji regulacji wewnętrznych w zakresie zarządzania ryzykiem.

Ogólne ramy zarządzania ryzykiem zostały określone w następujących dokumentach przyjętych przez Radę Nadzorczą:

- Generalnych zasadach zarządzania ryzykiem w Banku Pocztowym S.A.,
- Generalnych zasadach zarządzania kapitałem w Banku Pocztowym S.A.,
- Strategii rozwoju Banku Pocztowego S.A. w latach 2012-2015,
- Planie Finansowy Banku Pocztowego S.A. na 2014 r.,
- Strategii zarządzania ryzykiem w Banku Pocztowym S.A. na rok 2014.

Ich uszczegółowieniem są, zaakceptowane przez Zarząd Banku, zasady zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka delegujące obowiązki na poziom poszczególnych Departamentów i Biur, w tym wytyczne dla jednostek zależnych Banku. Na ich podstawie opracowano szczegółowe procedury operacyjne zawierające opis poszczególnych czynności (w tym kontrolnych) przeprowadzanych przez Wydziały, Zespoły i Stanowiska.

W systemie zarządzania ryzykiem uczestniczą:

- Rada Nadzorcza,
- Zarząd,
- Komitety ds. zarządzania ryzykiem powołane przez Zarząd, zgodnie z obowiązującymi regulacjami wewnętrznymi,
- Komórki organizacyjne zarządzające poszczególnymi rodzajami ryzyka,
- Komórki kontroli (w tym komórka audytu wewnętrznego oraz komórka compliance),
- Pozostałe komórki organizacyjne,
- Wybrane komórki organizacyjne jednostek zależnych.

Rada Nadzorcza sprawuje nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem oraz nad kontrolą procesu zarządzania ryzykami, jak również zatwierdza jego główne cele i wytyczne.

Zarząd jest odpowiedzialny za całokształt zarządzania ryzykiem w Banku oraz na poziomie Grupy, jak również podejmowanie decyzji o charakterze strategicznym wpływającym na skalę i strukturę ryzyka. Zarząd zatwierdza metody zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka, które obejmują takie czynności jak: identyfikacja, pomiar, monitorowanie i kontrola, raportowanie, podejmowanie działań zaradczych, a także przegląd i weryfikacja procesu zarządzania wybranym rodzajem ryzyka.

Komitety ds. zarządzania ryzykiem w Banku powoływane są przez Zarząd Banku i uczestniczą w procesie zarządzania ryzykiem. Komitety w Banku pełnią także funkcje opiniodawczą i rekomendacyjną w stosunku do Zarządu Banku w zakresie strategii zarządzania ryzykami, zasad i procedur realizacji poszczególnych etapów procesu zarządzania ryzykami, a także decyzyjną w zakresie uprawnień delegowanych przez Zarząd Banku. Dotyczy to w szczególności ustalania i monitorowania przestrzegania limitów, a także podejmowania decyzji kredytowych zgodnie z obowiązującym w Banku systemem limitów kompetencji decyzyjnych.

Ze względu na szeroki aspekt i przenikanie poszczególnych rodzajów ryzyka, każdy rodzaj ryzyka posiada komórkę wiodącą, która jest odpowiedzialna za koordynację procesu zarządzania danym rodzajem ryzyka. Komórki te odpowiadają za identyfikację, pomiar, monitoring i koordynację działań zaradczych w zakresie poszczególnych

rodzajów ryzyka. Do zadań komórek należy także opracowywanie procedur dotyczących realizacji poszczególnych etapów procesu zarządzania ryzykiem.

W Banku funkcjonuje komórka audytu wewnętrznego, której celem jest badanie i ocena, w sposób niezależny i obiektywny, adekwatności i skuteczności systemu kontroli wewnętrznej, procedur i mechanizmów kontroli wewnętrznej oraz opiniowanie systemu zarządzania Bankiem, w tym skuteczności zarządzania ryzykiem związanym z działalnością Banku. Dodatkowo w celu zapewnienia zgodności działania Banku z odpowiednimi prawami, przepisami oraz standardami w Banku funkcjonuje wydzielona komórka compliance, której celem działania jest również właściwe zarządzanie ryzykiem braku zgodności.

Docelowa struktura ryzyka Banku oraz na poziomie Grupy jest uwarunkowana zdefiniowanym „apetytem na ryzyko”. Apetyt na ryzyko Banku określa gotowość Banku oraz Grupy do podejmowania określonej wielkości ryzyka w określonym horyzoncie czasowym i jest akceptowany przez Zarząd. Apetyt na ryzyko stanowi istotny element konstrukcji Strategii Banku i Planu Finansowego zatwierdzanych przez Radę Nadzorczą.

Efektom prowadzonych działań w zakresie identyfikacji i pomiaru poszczególnych rodzajów ryzyka jest określenie, które z nich są istotne z punktu widzenia Grupy, ich klasyfikacja z punktu widzenia stałej oceny istotności (ryzyka trwale istotne i okresowo istotne), a także z perspektywy celowości pokrycia danego ryzyka kapitałem.

Jako ryzyko trwale istotne Grupa uznaje następujące rodzaje ryzyka:

- ryzyko kredytowe,
- ryzyko operacyjne,
- ryzyko stopy procentowej księgi bankowej,
- ryzyko płynności.

Dodatkowo Grupa identyfikuje następujące istotne rodzaje ryzyka:

- ryzyko strategiczne,
- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko cyklu gospodarczego,
- ryzyka outsourcingu,
- ryzyko reputacji
- ryzyko kredytowe Filar II,
- ryzyko rezydualne,
- ryzyko koncentracji,
- ryzyko cen instrumentów dłużnych księgi handlowej.

W Banku prowadzone są prace mające na celu dostosowanie działalności Banku oraz Grupy do wymogów regulacyjnych wynikających z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 575/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 648/2012 oraz Dyrektywy Parlamentu i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniającej dyrektywę 2002/87/WE i uchylającej dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE.

47 a Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe jest to ryzyko, na jakie narażona jest Grupa z tytułu zawarcia transakcji kredytowych, skutkujące możliwością nie odzyskania udzielonych kwot, utratą dochodu lub poniesieniem straty finansowej. Jest ono wypadkową z obszaru opracowania i wprowadzenia produktu kredytowego, procesu kredytowania, a z drugiej strony działań ograniczających możliwość poniesienia strat. W ramach ryzyka kredytowego Grupa uwzględni zarówno ryzyko kontrahenta, jak również ryzyko rozliczenia i dostawy.

Ustalając bieżącą politykę zarządzania ryzykiem kredytowym, Grupa ma na względzie utrzymanie ustalonego w strategii poziomu apetytu na ryzyko mierzonego wskaźnikiem NPL, założonego kosztu ryzyka, utrzymanie właściwego poziomu funduszy własnych, przestrzeganie stosowanych przez Grupę limitów dotyczących działalności kredytowej, analizę mocnych i słabych stron działalności kredytowej Grupy oraz przewidywane możliwości i zagrożenia dla jej dalszego rozwoju. Polityka Grupy w zakresie akceptowalnego poziomu ryzyka kredytowego uwzględni również cykliczność procesów ekonomicznych oraz zmiany zachodzące w samym portfelu ekspozycji kredytowych.

Grupa dokonała przeglądu metodologii i wszystkich parametrów, aby dostosować je do zmieniających się warunków rynkowych.

Grupa kieruje się następującymi zasadami w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym:

- analizuje ryzyko kredytowe pojedynczej ekspozycji kredytowej, portfela kredytowego i wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego,
- stosuje limity wewnętrzne i zewnętrzne wynikające odpowiednio z apetytu na ryzyko w różnych obszarach portfela kredytowego oraz wynikające z ustawy Prawo bankowe i realizacji rekomendacji Komisji Nadzoru Finansowego, przy czym rodzaje i wielkość stosowanych przez Grupę limitów dotyczących działalności kredytowej określają przepisy wewnętrzne dotyczące limitowania działalności kredytowej w odniesieniu m. in. do koncentracji dużych zaangażowań, koncentracji branżowej, koncentracji zaangażowań ze względu na rodzaj zabezpieczenia oraz rodzaj produktu,
- funkcje związane z bezpośrednią analizą wniosków, oceną ryzyka i podejmowaniem decyzji kredytowych są oddzielone od funkcji związanych z pozyskiwaniem Klientów (sprzedażą produktów bankowych),
- podstawowym kryterium zawierania transakcji kredytowych jest posiadanie zdolności i wiarygodności kredytowej przez Klienta,
- podejmowanie decyzji kredytowych w Grupie odbywa się zgodnie z trybem i kompetencjami określonymi w przepisach wewnętrznych dotyczących oceny ryzyka kredytowego i podejmowania decyzji kredytowych.
- każda transakcja kredytowa od momentu zawarcia do pełnego rozliczenia jest monitorowana w zakresie wykorzystania kredytu, terminowości spłat, prawnych zabezpieczeń kredytu, powiązań kapitałowo-organizacyjnych dłużnika, a w przypadku klientów instytucjonalnych również pod względem bieżącej sytuacji ekonomicznej – finansowej,
- okresowo monitorowane są zmiany zachodzące na rynku nieruchomości oraz założenia i ramy prawno-ekonomiczne dokonywanych ocen wartości nieruchomości przyjmowanych jako zabezpieczenia ekspozycji kredytowych.

Zarządzanie ryzykiem kredytowym odbywa się w Grupie na podstawie pisemnych instrukcji i procedur, w których są określone metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania, limitowania oraz raportowania ryzyka kredytowego. Co najmniej raz w roku Grupa dokonuje przeglądu i weryfikacji instrukcji i procedur a także limitów ograniczających ryzyko kredytowe. W regulacjach jest określony zakres kompetencji poszczególnych jednostek Grupy w procesie zarządzania ryzykiem kredytowym.

W celu wyznaczenia poziomu ryzyka kredytowego Grupa wykorzystuje m. in. następujące metody jego pomiaru:

- prawdopodobieństwo niewypłacalności,
- stopy odzysków,
- udział i strukturę kredytów z utratą wartości,
- wskaźnik pokrycia kredytów z utratą wartości odpisami aktualizującymi,
- miary efektywności modeli scoringowych,
- koszt ryzyka.

Grupa przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko kredytowe:

- raport miesięczny dla Zarządu Banku i Komitetu Kredytowego Banku,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej i Zarządu Banku.

Maksymalne narażenie na ryzyko kredytowe bez uwzględnienia posiadanych zabezpieczeń (w podziale na klasy instrumentów finansowych)

	Wartość bilansowa netto	
	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
Kasa, środki w Banku Centralnym	327 242	934 743
Należności od innych banków	36 329	29 849
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 369	766
Kredyty i pożyczki udzielone klientom, w tym:	5 055 712	4 613 934
W rachunku bieżącym od klientów	71 625	64 384
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	4 984 087	4 549 550
- osoby fizyczne	4 018 533	3 510 320
- klienci instytucjonalni	608 964	626 210
- instytucje samorządowe	356 590	413 020
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 455 018	1 061 225
Notowane	615 185	891 297
Nieotowane	839 833	169 928
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	387 018	392 762
Notowane	372 080	392 762
Nieotowane	14 938	0
Pozostałe aktywa	37 284	15 279
Razem	7 299 972	7 048 558

Grupa jest dodatkowo narażona na ryzyko kredytowe z tytułu zawartych transakcji wykazywanych jako zobowiązania pozabilansowe. Wysokość maksymalnego narażenia na ryzyko kredytowe z tytułu tych transakcji wyraża ich wartość pozabilansowa zaprezentowana w nocie 41.

Struktura geograficzna portfela kredytowego

Stan na 31 grudnia 2013	Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:							Razem
	W rachunku bieżącym od klientów	osoby fizyczne			klienci instytucjonalni	instytucje samorządowe		
		kredyty konsumpcyjne	kredyty na nieruchomości	kredyty w rachunku karty kredytowej				
tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	
Dolnośląskie	7 884	149 411	215 008	888	59 507	51 835	484 533	
Kujaw sko-pomorskie	6 980	139 811	309 928	1 112	51 375	32 236	541 442	
Lubelskie	4 691	67 966	65 649	557	22 030	11 826	172 719	
Lubuskie	1 681	66 745	77 411	597	23 474	9 756	179 664	
Łódzkie	8 433	101 319	151 041	723	62 118	19 288	342 922	
Małopolskie	3 786	110 616	113 127	918	20 003	40 424	288 874	
Mazowieckie	10 370	155 154	400 893	1 222	84 027	16 358	668 024	
Opolskie	729	32 535	20 937	262	846	500	55 809	
Podkarpackie	829	48 349	38 922	413	4 516	31 643	124 672	
Podlaskie	836	26 356	31 272	306	1 458	0	60 228	
Pomorskie	2 368	124 415	207 071	955	66 965	8 653	410 427	
Śląskie	6 215	224 186	136 240	1 497	28 488	28 157	424 783	
Świętokrzyskie	790	28 829	22 806	358	1 143	1 298	55 224	
Warmińsko-mazurskie	1 696	76 540	122 882	561	44 458	63 031	309 168	
Wielkopolskie	8 788	201 417	311 279	1 905	83 516	35 436	642 341	
Zachodniopomorskie	5 504	106 945	113 162	1 075	55 040	6 149	287 875	
Nieprzypisane	45	6 907	0	55	0	0	7 007	
Razem	71 625	1 667 501	2 337 628	13 404	608 964	356 590	5 055 712	

Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:

Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	osoby fizyczne				klienci instytucjonalni	instytucje samorządowe	Razem
	W rachunku bieżącym od klientów	kredyty konsumpcyjne	kredyty na nieruchomości	kredyty w rachunku karty kredytowej			
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł			
Dolnośląskie	4 537	115 304	180 242	642	56 825	64 202	421 752
Kujaw sko-pomorskie	6 461	130 361	272 991	1 008	52 502	47 098	510 421
Lubelskie	5 481	60 527	62 162	444	17 665	22 452	168 731
Lubuskie	1 854	59 202	73 486	422	15 833	8 936	159 733
Łódzkie	6 983	87 445	127 773	543	67 502	19 201	309 447
Małopolskie	3 189	84 152	102 627	725	24 094	48 080	262 867
Mazowieckie	8 919	122 686	384 039	857	135 783	21 078	673 362
Opolskie	638	23 606	17 550	179	535	0	42 508
Podkarpackie	970	35 223	35 232	312	4 782	32 296	108 815
Podlaskie	856	21 602	29 698	237	1 530	0	53 923
Pomorskie	2 109	107 664	192 416	754	62 179	9 365	374 487
Śląskie	5 723	149 976	125 971	1 001	20 613	26 525	329 809
Świętokrzyskie	651	21 172	20 989	265	216	3 828	47 121
Warmińsko-mazurskie	1 893	67 311	107 703	425	43 568	41 819	262 719
Wielkopolskie	8 355	178 802	290 650	1 500	66 293	60 288	605 888
Zachodniopomorskie	5 723	89 183	100 594	808	56 274	7 852	260 434
Nieprzypisane	42	7 410	0	60	16	0	7 528
Razem	64 384	1 361 626	2 124 123	10 182	626 210	413 020	4 599 545

Struktura branżowa portfela kredytowego

Poniższa tabela prezentuje strukturę koncentracji zaangażowania Banku w poszczególne branże. W Banku utrzymuje się dominacja kredytów udzielonych osobom fizycznym.

	Wartość brutto		Wartość netto	
	Stan na 31 grudnia 2013		Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Osoby fizyczne	4 143 382	4 053 386	3 602 473	3 532 413
Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości w wykonaniu na zlecenie	356 408	355 685	335 858	334 988
Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	356 391	356 367	413 499	413 087
Handel hurtowy, z wyłączeniem handlu pojazdami samochodowymi	36 006	31 566	20 852	20 072
Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	29 654	29 395	26 641	26 455
Zakwaterowanie	26 681	25 181	27 564	25 266
Działalność usługowa związana z użytkowaniem budynków	18 327	6 824	17 858	7 410
Roboty budowlane związane z wznoszeniem budynków	17 194	16 007	41 243	40 628
Edukacja	17 030	16 054	22 130	21 984
Handel detaliczny, z wyłączeniem handlu detalicznego pojazdami samochodowymi	17 028	14 402	15 100	14 007
Produkcja papieru i wyrobów z papieru	17 016	16 871	8 060	8 017
Wynajem i zarządzanie nieruchomościami własnymi lub dzierżawionymi	15 341	13 399	19 362	17 495
Pozostała działalność	130 046	120 575	144 014	137 726
Razem	5 180 504	5 055 712	4 694 651	4 599 545

Zaangażowanie brutto Grupy wobec dziesięciu największych klientów (w tym zaangażowania wobec grup kapitałowych)

Stan na 31 grudnia 2013

Lp.	Nazwa kredytobiorcy	branża wg PKD	Zaangażowanie całkowite	Zaangażowanie bilansowe (kapitał)	Zaangażowanie pozabilansowe	Udział w portfelu kredytowym brutto
			tys. zł	tys. zł	tys. zł	
1.	Klient 1	Działalność pocztowa i kurierska	73 753	0	73 753	1,42%
2.	Klient 2	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	28 750	28 750	0	0,55%
3.	Klient 3	Produkcja papieru i wyrobów z papieru	21 618	15 059	6 559	0,42%
4.	Klient 4	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	20 736	0	20 736	0,40%
5.	Klient 5	Zakwaterowanie	17 521	17 472	49	0,34%
6.	Klient 6	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	16 003	16 003	0	0,31%
7.	Klient 7	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	15 098	15 098	0	0,29%
8.	Klient 8	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	14 281	14 281	0	0,28%
9.	Klient 9	Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	13 762	13 375	387	0,27%
10.	Klient 10	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	12 930	12 930	0	0,25%
			234 452	132 968	101 484	4,53%

Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)

Lp.	Nazwa kredytobiorcy	branża wg PKD	Zaangażowanie całkowite	Zaangażowanie bilansowe (kapitał)	Zaangażowanie pozabilansowe	Udział w portfelu kredytowym brutto
			tys. zł	tys. zł	tys. zł	
1.	Klient 1	Działalność firm centralnych (head offices); doradztwo związane z zarządzaniem	40 882	40 882	0	0,90%
2.	Klient 2	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	33 875	33 875	0	0,70%
3.	Klient 3	Działalność pocztowa i kurierska	28 044	0	28 044	0,60%
4.	Klient 4	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	21 403	21 403	0	0,50%
5.	Klient 5	Zakwaterowanie	18 161	18 158	3	0,40%
6.	Klient 6	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	18 000	18 000	0	0,40%
7.	Klient 7	Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	17 614	17 614	0	0,40%
8.	Klient 8	Realizacja projektów budowlanych związanych ze wznoszeniem budynków	17 339	3 506	13 833	0,40%
9.	Klient 9	Finansowa działalność usługowa, z wyłączeniem ubezpieczeń i funduszy emerytalnych	16 688	16 688	0	0,40%
10.	Klient 10	Wynajem i dzierżawa	14 200	14 164	36	0,30%
			226 206	184 290	41 916	4,80%

Struktura

jakościowa

Stan na 31 grudnia 2013	Nie wystąpiły przesłanki utraty wartości/zdarzenia powodujące stratę	Wystąpiły przesłanki utraty wartości, ale samej utraty wartości nie stwierdzono i nie ma konieczności utworzenia odpisu aktualizującego, w tym:				Wystąpiły przesłanki utraty wartości, rozpoznano utratę wartości i utworzono odpis aktualizujący		Razem
		wartość bilansowa netto	ekspozycje w przypadku, których w zdyskontowanych oczekiwanych przepływach pieniężnych uwzględniono wartość zabezpieczeń	finansowy efekt zabezpieczeń *)	ekspozycje opóźnione w spłacie kapitału lub odsetek	wartość bilansowa netto	finansowy efekt zabezpieczeń *)	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Należności od innych banków	36 329	0	0	0	0	0	0	36 329
Kredyty w rachunku bieżącym od klientów	57 935	4 445	4 467	2 270	0	9 245	2 995	71 625
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	4 793 188	32 844	32 869	15 531	5 788	158 055	32 493	4 984 087
osoby fizyczne	3 905 024	0	0	0	0	113 509	3 091	4 018 533
- kredyty konsumpcyjne	1 600 578	0	0	0	0	66 923	3 091	1 667 501
- kredyty na nieruchomości	2 292 214	0	0	0	0	45 414	0	2 337 628
- kredyty w rachunku karty kredytowej	12 232	0	0	0	0	1 172	0	13 404
klienci instytucjonalni	531 574	32 844	32 869	15 531	5 788	44 546	29 402	608 964
instytucje samorządowe	356 590	0	0	0	0	0	0	356 590
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 455 018	0	0	0	0	0	0	1 455 018
Notowane	615 185	0	0	0	0	0	0	615 185
Nienotowane	839 833	0	0	0	0	0	0	839 833
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	387 018	0	0	0	0	0	0	387 018
Notowane	372 080	0	0	0	0	0	0	372 080
Nienotowane	14 938	0	0	0	0	0	0	14 938
Razem	6 729 488	37 289	37 336	17 801	5 788	167 300	35 488	6 934 077

*) finansowy efekt zabezpieczeń uwzględnia odpisy aktualizujące ekspozycje bilansowe oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe

Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	Nie wystąpiły przesłanki utraty wartości/zdarzenia powodujące stratę	Wystąpiły przesłanki utraty wartości, ale samej utraty wartości nie stwierdzono i nie ma konieczności utworzenia odpisu aktualizującego, w tym:				Wystąpiły przesłanki utraty wartości, rozpoznano utratę wartości i utworzono odpis aktualizujący		Razem
		wartość bilansowa netto	ekspozycje w przypadku, których w zdyskontowanych oczekiwanych przepływach pieniężnych uwzględniono wartość zabezpieczeń	finansowy efekt zabezpieczeń *)	ekspozycje opóźnione w spłacie kapitału lub odsetek	wartość bilansowa netto	finansowy efekt zabezpieczeń *)	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Należności od innych banków	29 849	0	0	0	0	0	0	29 849
Kredyty w rachunku bieżącym od klientów	53 514	513	513	964	0	10 357	3 259	64 384
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	4 367 142	36 862	36 866	20 036	13 698	131 157	19 134	4 535 161
osoby fizyczne	3 392 894	4 797	4 800	3 332	4 797	98 240	0	3 495 931
- kredyty konsumpcyjne	1 296 432	4 797	4 800	3 332	4 797	60 397	0	1 361 626
- kredyty na nieruchomości	2 086 858	0	0	0	0	37 265	0	2 124 123
- kredyty w rachunku karty kredytowej	9 604	0	0	0	0	578	0	10 182
klienci instytucjonalni	561 228	32 065	32 066	16 704	8 901	32 917	19 134	626 210
instytucje samorządowe	413 020	0	0	0	0	0	0	413 020
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	1 061 225	0	0	0	0	0	0	1 061 225
Notowane	891 297	0	0	0	0	0	0	891 297
Nie notowane	169 928	0	0	0	0	0	0	169 928
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	392 762	0	0	0	0	0	0	392 762
Notowane	392 762	0	0	0	0	0	0	392 762
Nie notowane	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	5 904 492	37 375	37 379	21 000	13 698	141 514	22 393	6 083 381

*) finansowy efekt zabezpieczeń uwzględnia odpisy aktualizujące ekspozycje bilansowe oraz rezerwy na zobowiązania pozabilansowe

Zabezpieczenia oraz inne formy ograniczania ryzyka kredytowego

Zabezpieczenia i inne elementy prowadzące do poprawy warunków kredytowania:

- hipoteka wpisana w księdze wieczystej (KW), na pierwszym miejscu; możliwe także dalsze miejsce w KW (jeśli suma wszystkich dokonanych wpisów nie przekracza 50% wartości rynkowej nieruchomości). Stosuje się wpis hipoteki w wysokości 100% wartości transakcji na zabezpieczenie kapitału powiększony co najmniej o 60% wartości transakcji na zabezpieczenie odsetek, opłat i prowizji oraz kosztów Banku z tytułu niespłacenia przez kredytobiorcę, kredytu/pożyczki w terminie;
- cesja praw z polisy ubezpieczenia nieruchomości od ognia i innych zdarzeń losowych;
- oświadczenie Kredytobiorcy (i/lub Poręczyciela) o poddaniu się egzekucji do kwoty stanowiącej 150% udzielonego kredytu brutto wraz z datą, do której Bank będzie mógł wystąpić o nadanie tytułowi klauzuli wykonalności;
- oświadczenie Właściciela nieruchomości o poddaniu się egzekucji do kwoty hipoteki/hipotek ustanowionej/ych na nieruchomości/ach będącej/ych ich własnością, wraz z datą do której Bank będzie mógł wystąpić w oparciu o oświadczenie o poddaniu się egzekucji o nadanie tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności, która to data nie może być wcześniejsza niż 3 lata licząc od ostatniego dnia kalendarzowego miesiąca kredytowania.
- weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową dla Banku;
- w przypadku budowy domu/lokalu – cesja wierzytelności z umowy o budowę domu/lokalu z Deweloperem/Spółdzielnią Mieszkaniową;
- przelew środków pieniężnych należących do Kredytobiorcy na rachunek Banku – na podstawie art. 102 Prawa bankowego (depozyty i lokaty bankowe);
- zastaw rejestrowy wraz z blokadą na prawach wynikających z papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa i NBP (bony i obligacje skarbowe);
- cesja na jednostkach uczestnictwa w zaakceptowanym przez Bank towarzystwie funduszy inwestycyjnych;
- cesja polisy ubezpieczeniowej w zaakceptowanym przez Bank towarzystwie ubezpieczeń;
- zastaw finansowy, zastaw rejestrowy, cesja, kaucja lub blokada na innych produktach inwestycyjnych zatwierdzanych indywidualnie przy podejmowaniu decyzji kredytowej.

Wartość godziwa zabezpieczeń hipotecznych dla ekspozycji zabezpieczonych hipotecznie wynosiła 4.639,5 mln zł na dzień 31 grudnia 2013 roku oraz 4.469,3 mln zł na dzień 31 grudnia 2012 roku. Finansowy efekt uwzględnienia odzysku z zabezpieczeń dla należności analizowanych indywidualnie wyniósł na 31 grudnia 2013 roku 53,3 mln zł, natomiast na 31 grudnia 2012 roku wyniósł 43,4 mln zł. Jest to kwota, o którą poziom wymaganych odpisów z tytułu utraty wartości byłby wyższy, gdyby przy szacowaniu odpisu nie zostały uwzględnione przepływy z zabezpieczeń. W przypadku należności analizowanych indywidualnie, wartość odpisów bez uwzględnienia efektu finansowego odzysków z zabezpieczeń na dzień 31 grudnia 2013 roku wyniosłaby 77,0 mln zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2012 roku odpowiednio 60,2 mln zł.

Analiza wiekowa aktywów finansowych przeterminowanych bez rozpoznanej utraty wartości (w podziale na klasy instrumentów finansowych)

31 grudnia 2013	do 30 dni	31 – 60 dni	61 – 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	
Kredyty w rachunku bieżącym od klientów	2 318	389	82	0	2 789
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	337 100	25 022	6 603	0	368 725
osoby fizyczne	312 475	25 017	6 603	0	344 095
- kredyty konsumpcyjne	199 787	18 960	5 507	0	224 254
- kredyty na nieruchomości	111 926	5 730	962	0	118 618
- kredyty w rachunku karty kredytowej	762	327	134	0	1 223
klienci instytucjonalni	18 292	5	0	0	18 297
instytucje samorządowe	6 333	0	0	0	6 333
Razem	339 418	25 411	6 685	0	371 514

31 grudnia 2012 (przekształcony)	do 30 dni	31 – 60 dni	61 – 90 dni	powyżej 90 dni	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Kredyty w rachunku bieżącym od klientów	2 044	313	160	0	2 517
Kredyty i pożyczki terminowe, w tym:	310 620	28 727	8 399	7 242	354 988
osoby fizyczne	247 393	28 402	8 399	4 703	288 897
- kredyty konsumpcyjne	141 878	17 285	4 972	4 703	168 838
- kredyty na nieruchomości	104 977	10 921	3 308	0	119 206
- kredyty w rachunku karty kredytowej	538	196	119	0	853
klienci instytucjonalni	30 661	325	0	2 539	33 525
instytucje samorządowe	32 566	0	0	0	32 566
Razem	312 664	29 040	8 559	7 242	357 505

47 b Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest to ryzyko wystąpienia utraty zdolności do terminowego regulowania zobowiązań Grupy, na skutek niekorzystnego ukształtowania się struktury aktywów i zobowiązań. Źródłem ryzyka płynności może być niedopasowanie strumieni pieniężnych, nagłe wycofanie depozytów przez depozytariuszy, koncentracja źródeł finansowania oraz portfela kredytowego, utrzymywania nieadekwatnego poziomu portfela aktywów płynnych, ograniczona płynność aktywów, niedotrzymanie zobowiązań przez kontrahentów Banku i Grupy lub inna nieprzewidziana sytuacja na rynku finansowym.

Ryzyko płynności Grupy jest zarządzane na poziomie Banku, ponieważ ze względu na specyfikę działalności spółek zależnych ponoszone przez nie ryzyko płynności jest nieistotne.

Celem zarządzania ryzykiem płynności jest bilansowanie wpływów i wypływów środków z transakcji bilansowych i pozabilansowych w celu zapewnienia efektywnych kosztowo źródeł finansowania, generowania nadwyżek finansowych i odpowiedniego ich wykorzystania. Bank kształtuje strukturę aktywów i zobowiązań, zapewniającą osiągnięcie zakładanych wskaźników finansowych, przy zaakceptowanym przez Bank poziomie ryzyka płynności oraz w ramach zdefiniowanego przez Radę Nadzorczą apetytu na ryzyko.

Bank kieruje się m.in. następującymi zasadami w procesie zarządzania ryzykiem płynności:

- utrzymywany jest akceptowalny poziom płynności, którego podstawą jest utrzymanie odpowiedniego zasobu aktywów płynnych,
- główne źródło finansowania aktywów Banku stanowią stabilne środki finansowania,
- podejmowane są działania w celu utrzymywania poziomu ryzyka płynności w ramach przyjętego profilu ryzyka,
- nadzorcze miary płynności utrzymywane są powyżej ustalonych limitów.

Zarządzanie ryzykiem płynności odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, w których są określone metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania, limitowania oraz raportowania ryzyka płynności. W niniejszych regulacjach określony jest także zakres kompetencji poszczególnych jednostek Banku w procesie zarządzania ryzykiem płynności.

W celu zapewnienia wysokich standardów zarządzania ryzykiem płynności, zgodnych z najlepszą praktyką bankową, Bank co najmniej raz w roku dokonuje przeglądu oraz weryfikacji zasad oraz procedur, w tym także wewnętrznych limitów płynności.

W celu określenia poziomu ryzyka płynności Bank wykorzystuje różne metody jego pomiaru i oceny, w tym:

- metodę kontraktowej i urealnionej luki płynności,
- badanie stabilności i koncentracji bazy depozytowej,
- metodę nadwyżki aktywów płynnych nad pasywami niestabilnymi,
- analizy szokowe.

W celu ograniczania ryzyka płynności Bank stosuje limity płynności oraz progi ostrzegawcze nałożone na wybrane miary, m.in. na wskaźniki płynności czy niedopasowanie skumulowanych urealnioanych przepływów wynikających z aktywów i pasywów w poszczególnych pasmach czasowych.

Zgodnie z Uchwałą KNF nr 386/2008 z dnia 17 grudnia 2008 roku w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności (z późn. zm.) Bank monitoruje oraz przestrzega nadzorcze wskaźniki płynności. W 2013 roku Bank spełniał wymagania w zakresie minimalnych poziomów nadzorczych miar płynności wskazanych w powyższej Uchwale KNF.

Na dzień 31 grudnia 2013 roku wskaźniki płynności kształtują się w ramach obowiązujących limitów ograniczających ryzyko płynności. Poniższa tabela przedstawia nadzorcze miary płynności wg stanu na 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku.

	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	Limit
M1	447 457	702 417	0
M2	1,31	1,48	1,00
M3	2,88	4,17	1,00
M4	1,13	1,19	1,00

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko płynności:

- raport dzienny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu Banku i Departamentu Skarbu,
- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu Banku,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej Banku i Zarządu Banku.

Bank posiada zdefiniowane plany awaryjnego działania w sytuacji nagłych wahań poziomu bazy depozytowej. Z analizy szybko dostępnych źródeł finansowania wynika, iż w sytuacjach hipotetycznie obniżonej płynności, Bank jest w stanie pozyskać środki w odpowiedniej wysokości, bez uruchamiania, tzw. planów awaryjnych. Na dzień 31 grudnia 2013 roku Bank dysponował wystarczającym zasobem aktywów płynnych, aby przetrwać w sytuacji urzeczywistnienia się sytuacji kryzysowych.

Poniższa tabela przedstawia urealnione luki płynności dla Grupy wg stanu na 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku.

31 grudnia 2013	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy włącznie	Powyżej 6 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa bilansowe razem	1 934 268	235 420	325 237	579 081	2 748 359	3 524 105
Pasywa bilansowe razem	1 255 727	374 258	407 852	771 628	3 456 149	1 403 468
Luka urealniona bilansowa	678 541	(138 838)	(82 615)	(192 547)	(707 790)	2 120 637
Luka skumulowana bilansowa	678 541	539 703	457 088	264 541	(443 249)	1 677 388
Zobowiązania pozabilansowe	30 629	27 933	12 197	17 190	23 399	0
Luka urealniona ogółem	647 912	(166 771)	(94 812)	(209 737)	(731 189)	2 120 637
Luka skumulowana ogółem	647 912	481 141	386 329	176 592	(554 597)	1 566 040

31 grudnia 2012 (przekształcony)	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 6 miesięcy włącznie	Powyżej 6 miesięcy do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa bilansowe razem	2 331 955	209 453	269 531	508 343	2 248 010	3 175 923
Pasywa bilansowe razem	1 384 221	377 181	370 030	548 966	3 696 633	1 467 006
Luka urealniona bilansowa	947 734	(167 728)	(100 499)	(40 623)	(1 448 623)	1 708 917
Luka skumulowana bilansowa	947 734	780 006	679 507	638 884	(809 739)	899 178
Zobowiązania pozabilansowe	27 897	3 684	7 080	15 625	3 652	0
Luka urealniona ogółem	919 837	(171 412)	(107 579)	(56 248)	(1 452 275)	1 708 917
Luka skumulowana ogółem	919 837	748 425	640 846	584 598	(867 677)	841 240

Tabela poniżej przedstawia aktywa oraz zobowiązania finansowe Grupy według ich daty zapadalności i wymagalności na podstawie umownych niezdykontowanych płatności, według stanu na 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku.

Stan na 31 grudnia 2013	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesięcy do 1 roku włącznie	Razem poniżej 12 miesięcy	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem powyżej 12 miesięcy	O nieokreślonej zapadalności	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa									
Kasa oraz środki w Banku Centralnym	327 242	0	0	327 242	0	0	0	0	327 242
Należności od innych banków	6 147	0	181	6 328	10 000	20 001	30 001	0	36 329
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 369	0	0	1 369	0	0	0	0	1 369
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	92 682	96 644	387 644	576 970	1 363 562	3 023 725	4 387 287	91 455	5 055 712
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	839 825	0	212 630	1 052 455	327 620	74 935	402 555	8	1 455 018
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	4 996	9 942	54 153	69 091	317 927	0	317 927	0	387 018
Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0	0	0	0	0	44 666	44 666
Wartości niematerialne	0	0	0	0	0	0	0	30 215	30 215
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	0	0	98	98
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	0	0	0	0	0	0	0	18 004	18 004
Inne aktywa	22 190	193	4 613	26 996	5	0	5	73	27 074
Aktywa razem	1 294 451	106 779	659 221	2 060 451	2 019 114	3 118 661	5 137 775	184 519	7 382 745
Zobowiązania pozabilansowe otrzymane	1 653	0	53 600	55 253	51 265	0	51 265	0	106 518

Stan na 31 grudnia 2013	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesiący do 1 roku włącznie	Razem poniżej 12 miesięcy	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem powyżej 12 miesięcy	O nieokreślonej zapadalności	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania									
Zobowiązania w obec Banku Centralnego	11	0	0	11	0	0	0	0	11
Zobowiązania w obec innych banków	21 673	20 089	0	41 762	0	0	0	0	41 762
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów w artosciowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	49 610	0	0	49 610	0	0	0	0	49 610
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	17	0	0	17	0	0	0	0	17
Zobowiązania w obec klientów	1 662 387	650 141	726 704	3 039 232	313 948	437	314 385	2 876 961	6 230 578
Rezerwy	0	1 371	1 342	2 713	235	471	706		3 419
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	0	0	0	0	0	0	0	3 138	3 138
Pozostałe zobowiązania	79 078	7 557	1 490	88 125	73	168	241	455	88 821
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów w artosciowych	34 204	0	249 543	283 747	147 850	0	147 850	0	431 597
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0	0	43 036	98 991	142 027	0	142 027
Zobowiązania razem	1 846 980	679 158	979 079	3 505 217	505 142	100 067	605 209	2 880 554	6 990 980
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	11 913	23 850	124 893	160 656	121 765	0	121 765	131 249	413 670

Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesiący do 1 roku włącznie	Razem poniżej 12 miesiący	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem powyżej 12 miesiący	O nieokreślonej zapadalności	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa									
Kasa oraz środki w Banku Centralnym	934 743	0	0	934 743	0	0	0	0	934 743
Należności od innych banków	9 610	0	0	9 610	0	20 239	20 239	0	29 849
Aktyw a finansow e przeznaczone do obrotu	766	0	0	766	0	0	0	0	766
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	75 449	77 542	456 814	609 805	1 205 223	2 707 398	3 912 621	77 119	4 599 545
Inw estycyjne papiery w artościow e dostępne do sprzedaży	219 775	0	655 230	875 005	176 711	9 501	186 212	8	1 061 225
Inw estycyjne papiery w artościow e utrzymyw ane do terminu zapadalności	0	0	20 214	20 214	372 548	0	372 548	0	392 762
Rzeczow e aktyw a trwa łe	0	0	0	0	0	0	0	44 213	44 213
Wartości niematerialne	0	0	0	0	0	0	0	27 339	27 339
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodow ego	0	0	0	0	0	0	0	61	61
Aktyw a z tytułu odroczonego podatku dochodow ego	0	0	0	0	0	0	0	14 871	14 871
Pozostałe aktyw a	11 723	0	3 552	15 275	4	0	4	0	15 279
Aktywa razem	1 252 066	77 542	1 135 810	2 465 418	1 754 486	2 737 138	4 491 624	163 611	7 120 653
Zobowiązania pozabilansow e otrzymane	4 888	40 886	0	45 774	50 000	0	50 000	0	95 774

Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesiący do 1 roku włącznie	Razem poniżej 12 miesiący	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Razem powyżej 12 miesiący	O nieokreślonej zapadalności	Razem
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania									
Zobowiązania w obec Banku Centralnego	6	0	0	6	0	0	0	0	6
Zobowiązania w obec innych banków	2 824	0	0	2 824	0	0	0	0	2 824
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	14	3	0	17	0	0	0	0	17
Zobowiązania w obec klientów	1 642 968	409 580	1 238 312	3 290 860	360 160	420	360 580	2 666 509	6 317 949
Rezerwy	0	0	1 007	1 007	2 564	424	2 988	0	3 995
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego	7 826	0	0	7 826	0	0	0	0	7 826
Pozostałe zobowiązania	71 855	3 205	1 799	76 859	375	159	534	0	77 393
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów w artosciowych	6 560	0	0	6 560	199 722	0	199 722	0	206 282
Zobowiązania podporządkowane	0	0	0	0	43 030	99 861	142 891	0	142 891
Zobowiązania razem	1 732 053	412 788	1 241 118	3 385 959	605 851	100 864	706 715	2 666 509	6 759 183
Zobowiązania pozabilansowe udzielone	14 265	28 261	71 055	113 581	10 623	0	10 623	125 964	250 168

47 c Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku i Grupy oraz jej kapitału z powodu możliwości wystąpienia niekorzystnych zmian pozycji bilansowych i pozabilansowych, w wyniku zmian stóp procentowych oraz kursów walutowych.

Nadrzędnym celem zarządzania ryzykiem rynkowym w Banku i Grupie jest optymalizowanie procesu zarządzania ekspozycjami przy jednoczesnej ochronie wyniku finansowego.

Ryzyko rynkowe Grupy jest zarządzane na poziomie Banku, ponieważ ze względu na specyfikę działalności spółek zależnych ponoszone przez nie ryzyko rynkowe jest nieistotne.

Zarządzanie ryzykiem rynkowym odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, w których są określone cele zarządzania ryzykiem rynkowym, metody identyfikacji, pomiaru, monitorowania, limitowania oraz raportowania ryzyka rynkowego. W niniejszych regulacjach określony jest także zakres kompetencji poszczególnych jednostek Banku w procesie zarządzania ryzykiem rynkowym.

W celu zapewnienia wysokich standardów zarządzania ryzykiem rynkowym, zgodnych z najlepszą praktyką bankową Bank dokonuje corocznego przeglądu obowiązujących zasad i procedur.

W Banku występuje organizacyjne wyodrębnienie jednostek odpowiedzialnych za kontrolę, monitorowanie oraz zarządzanie ryzykiem rynkowym.

Raporty ryzyka rynkowego sporządzane są z podziałem na ryzyko stopy procentowej księgi bankowej, ryzyko stopy procentowej księgi handlowej oraz ryzyko walutowe. Dienne raporty służą do zarządzania operacyjnego ryzykiem rynkowym, natomiast raporty okresowe sporządzane są w celach zarządczych.

W zakresie zarządzania ryzykiem rynkowym Grupa Kapitałowa Banku nie stosuje rachunkowości zabezpieczeń.

Ryzyko stopy procentowej

Ryzyko stopy procentowej jest to ryzyko, na jakie narażony jest wynik finansowy oraz fundusze własne Banku oraz Grupy z powodu niekorzystnych zmian stóp procentowych.

Ryzyko stopy procentowej wynika z następujących źródeł:

- ryzyka niedopasowania terminów przeszacowania – polegającego na niedopasowaniu wielkości przeszacowywanych w danym czasie aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, ryzyko to wyraża się w zagrożeniu przychodów Banku, w tym przede wszystkim odsetkowych, w sytuacji niekorzystnych zmian rynkowych stóp procentowych lub istotnej zmiany struktury przeszacowania pozycji w bilansie powodującej zmiany w wyniku z tytułu odsetek,
- ryzyka bazowego – wynikającego z niedoskonałego powiązania (korelacji) stóp procentowych produktów generujących przychody i koszty odsetkowe, które to instrumenty mają jednocześnie te same okresy przeszacowania,
- ryzyka krzywej dochodowości – polegającego na zmianie relacji pomiędzy stopami procentowymi odnoszącymi się do różnych terminów, a dotyczącymi tego samego indeksu lub rynku,
- ryzyka opcji klienta – powstającego, gdy klient zmienia wielkość i harmonogram przepływów gotówkowych aktywów, pasywów i pozycji pozabilansowych, do czego ma prawo zgodnie z umową kredytową lub depozytową, bez ponoszenia dodatkowych kosztów oraz z różnymi typami instrumentów dłużnych zawierających opcje typu call lub put, dające możliwość np. wcześniejszego wykupu instrumentu.

Bank dostosowuje zarządzanie ryzykiem stopy procentowej do rodzaju i skali prowadzonej działalności. W Banku ryzyko stopy procentowej dzieli się na ryzyko stopy procentowej księgi bankowej i księgi handlowej.

Celem zarządzania ryzykiem stopy procentowej jest kształtowanie struktury aktywów i pasywów, zapewniające ochronę wartości bieżącej oraz wyniku odsetkowego Banku dla księgi bankowej, a także uzyskiwanie korzyści finansowych

poprzez zawieranie transakcji w instrumentach stopy procentowej na własny rachunek w ramach księgi handlowej, przy zaakceptowanym poziomie ryzyka stopy procentowej.

Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, które określają między innymi metody:

- identyfikacji ryzyka,
- wyliczania miar ryzyka (pomiar ryzyka),
- limitowania ekspozycji na ryzyko – określanie dopuszczalnego poziomu ryzyka,
- monitorowania pozycji i zmian w poszczególnych księgach, portfelach oraz poziomu wykorzystania limitów,
- raportowania ekspozycji na ryzyko,
- zabezpieczania ekspozycji narażonej na ryzyko stopy procentowej.

Pomiar i monitorowanie ryzyka stopy procentowej księgi bankowej dokonywane jest m.in. za pomocą następujących miar ryzyka:

- BPV (Basis Point Value) – oznacza wyrażone w wartościach pieniężnych ryzyko stopy procentowej, jakie wiąże się z utrzymaniem danej pozycji przy zmianie stóp procentowych o jeden punkt bazowy,
- NII (net interest income) – oznacza zmianę wyniku odsetkowego netto będącą różnicą między przychodami i kosztami odsetkowymi przy założonym poziomie zmiany stopy procentowej,
- wartości luki BPV w poszczególnych przedziałach przeszacowania,
- Duration – miara ryzyka stopy procentowej interpretowana jako średni czas trwania instrumentu lub portfela,
- wskaźników przedpłat kredytów i zrywalności depozytów dla poszczególnych typów produktów i podmiotów.

Z kolei pomiar i monitorowanie ryzyka stopy procentowej księgi handlowej dokonywane jest m.in. za pomocą następujących miar ryzyka:

- BPV oraz wartości luki BPV w poszczególnych przedziałach przeszacowania,
- wartości zagrożonej (VaR).

Dodatkowo Bank przeprowadza testy warunków skrajnych polegające na analizie wrażliwości, badającej wpływ zmian stóp procentowych na wartość bieżącą pozycji narażonych na ryzyko w oparciu o założone zmiany krzywej dochodowości, a także wpływ zmian stóp procentowych na wynik odsetkowy Banku.

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko stopy procentowej księgi bankowej i księgi handlowej:

- raport dzienny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu Banku i Departamentu Skarbu,
- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu Banku,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej i Zarządu Banku.

Poniższe tabele przedstawiają poziom ryzyka stopy procentowej księgi bankowej (miara BPV i testy warunków skrajnych) według stanu na 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku.

Zestawienie BPV księgi bankowej

	BPV (1 p.b.)	
	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
księga bankowa	40	61

Wyniki testów warunków skrajnych na +/- 200 p.b.

	Zmiana wartości bieżącej księgi bankowej	
	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
200 p.b. w dół	(7 837)	(11 802)
200 p.b. w górę	8 374	13 052

Poniższa tabela przedstawia poziom ryzyka stopy procentowej księgi handlowej (miara BPV) według stanu na 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku.

Zestawienie BPV księgi handlowej

	BPV (1 p.b.)	
	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł
księga handlowa	0	0

Poniżej przedstawione są aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe Grupy sklasyfikowane według kryterium ryzyka stopy procentowej – terminu przeszacowania dla pozycji o oprocentowaniu zmiennym lub terminu zapadalności / wymagalności dla pozycji o oprocentowaniu stałym, według stanu na 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku.

Stan na 31 grudnia 2013	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący włącznie	Powyżej 3 miesiący do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Aktywa/ zobowiązania	Razem
						nieoprocentowane	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Aktywa							
Kasa, środki w Banku Centralnym	321 958	0	0	0	0	5 284	327 242
Należności od innych banków	0	0	30 000	0	0	6 329	36 329
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	0	1 369	1 369
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	2 614 914	1 826 064	611 496	3 229	9	0	5 055 712
Inwestycyjne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży	895 000	0	219 000	318 364	10 000	12 654	1 455 018
Inwestycyjne papiery wartościowe utrzymywane do terminu zapadalności	5 000	10 000	52 000	307 271	0	12 747	387 018
Rzeczowe aktywa trwałe	0	0	0	0	0	44 666	44 666
Wartości niematerialne	0	0	0	0	0	30 215	30 215
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	98	98
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	0	0	0	0	0	18 004	18 004
Pozostałe aktywa	0	0	0	0	0	27 074	27 074
Razem aktywa	3 836 872	1 836 064	912 496	628 864	10 009	158 440	7 382 745

Stan na 31 grudnia 2013	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesiący włącznie	Powyżej 3 miesiący do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Aktywa/ zobowiązania nieoprocentowane		Razem
						tys. zł	tys. zł	
Zobowiązania	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	0	0	0	0	11	11	11
Zobowiązania wobec innych banków	18 000	20 000	0	0	0	3 762	41 762	41 762
Zobowiązania z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	49 599	0	0	0	0	11	49 610	49 610
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	0	17	17	17
Zobowiązania wobec klientów	4 573 462	625 067	688 607	324 451	237	18 754	6 230 578	6 230 578
Rezerwy	0	0	0	0	0	3 419	3 419	3 419
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	3 138	3 138	3 138
Pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0	88 821	88 821	88 821
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	230 000	0	197 850	0	0	3 747	431 597	431 597
Zobowiązania podporządkowane	90 340	0	50 000	0	0	1 687	142 027	142 027
Kapitały	0	0	0	0	0	391 765	391 765	391 765
Razem zobowiązania i kapitały	4 961 401	645 067	936 457	324 451	237	515 132	7 382 745	7 382 745
Luka	(1 124 529)	1 190 997	(23 961)	304 413	9 772	(356 692)	0	0
Pozycje pozabilansowe								
Transakcje stopy procentowej:								
Aktywa			50 000	50 000				100 000
Zobowiązania	50 000		50 000					100 000
Luka	(50 000)	0	0	50 000	0	0	0	0
Luka razem	(1 174 529)	1 190 997	(23 961)	354 413	9 772	(356 692)	0	0

	Waluta								Razem
	PLN	EUR		USD		CHF		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Stan na									
31 grudnia 2012									
(przekształcony)									
Aktywa	tys. zł	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys. zł
Kasa, środki w Banku Centralnym	932 961	1 576	385	169	55	0	0	37	934 743
Należności od innych banków	23 668	3 027	740	1 503	485	45	13	1 606	29 849
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	766	0	0	0	0	0	0	0	766
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 550 908	48 465	11 855	0	0	172	51	0	4 599 545
Inwestycyjne aktywa finansowe	1 453 979	8	2	0	0	0	0	0	1 453 987
- dostępne do sprzedaży	1 061 217	8	2	0	0	0	0	0	1 061 225
- utrzymane do terminu zapadalności	392 762	0	0	0	0	0	0	0	392 762
Inwestycje w jednostkach zależnych i w spółkontrolowanych	44 213	0	0	0	0	0	0	0	44 213
Wartości niematerialne	27 339	0	0	0	0	0	0	0	27 339
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	61	0	0	0	0	0	0	0	61
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	14 871	0	0	0	0	0	0	0	14 871
Pozostałe aktywa	15 275	4	1	0	0	0	0	0	15 279
Razem aktywa	7 064 041	53 080	12 983	1 672	540	217	64	1 643	7 120 653

Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)	Do 1 miesiąca włącznie	Powyżej 1 miesiąca do 3 miesięcy włącznie	Powyżej 3 miesiący do 1 roku włącznie	Powyżej 1 roku do 5 lat włącznie	Powyżej 5 lat	Aktywa/ zobowiązania	Razem
						nieoprocentowane	
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania							
Zobowiązania wobec Banku Centralnego	0	0	0	0	0	6	6
Zobowiązania wobec innych banków	0	0	0	0	0	2 824	2 824
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	0	0	0	0	0	17	17
Zobowiązania wobec klientów	4 362 162	376 916	1 183 741	376 108	107	18 915	6 317 949
Rezerwy	0	0	0	0	0	3 995	3 995
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	0	0	0	0	0	7 826	7 826
Pozostałe zobowiązania	0	0	0	0	0	77 393	77 393
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	0	0	200 000	0	0	6 282	206 282
Zobowiązania podporządkowane	43 000	50 000	47 340	0	0	2 551	142 891
Kapitały	0	0	0	0	0	361 470	361 470
Razem zobowiązania i kapitały	4 405 162	426 916	1 431 081	376 108	107	481 279	7 120 653
Luka	(318 062)	983 762	(490 136)	159 445	283	(335 292)	0
Pozycje pozabilansowe							
Transakcje stopy procentowej:							
Aktywa	0	0	0	50 000	0	0	50 000
Zobowiązania	0	50 000	0	0	0	0	50 000
Luka	0	(50 000)	0	50 000	0	0	0
Luka razem	(318 062)	1 033 762	(490 136)	109 445	283	(335 292)	0

Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe jest to ryzyko wynikające z narażenia aktualnego i przyszłego wyniku finansowego Banku i Grupy oraz poziomu jego kapitałów własnych z tytułu niekorzystnych zmian kursów walutowych.

Celem zarządzania ryzykiem walutowym jest ochrona wyniku finansowego z tytułu różnic kursowych oraz uzyskiwanie korzyści finansowych poprzez zawieranie transakcji w instrumentach walutowych na własny rachunek przy zaakceptowanym poziomie ryzyka.

Bank w procesie zarządzania ryzykiem walutowym dokonuje pomiaru tego ryzyka poprzez:

- wyliczanie pozycji całkowitej Banku,
- wyliczanie pozycji w poszczególnych walutach,
- wyliczanie wartości zagrożonej (VaR),
- przeprowadzanie testów warunków skrajnych.

Wartość narażona na ryzyko (VaR) definiowana jest jako maksymalna strata, którą może ponieść Bank w założonym horyzoncie czasowym, z określonym prawdopodobieństwem. Bank wylicza wartości VaR metodą symulacji historycznej przy założeniu 99,2% przedziału ufności i 10-dniowego okresu utrzymywania pozycji.

Testy warunków skrajnych będące dopełnieniem miary VaR dla ryzyka walutowego służą określeniu potencjalnej straty, na jaką narażony jest Bank przy wystąpieniu bardzo niekorzystnych (skrajnych) zmian kursów walutowych.

W procesie zarządzania ryzykiem walutowym Bank codziennie monitoruje:

- wartość pozycji w poszczególnych walutach,
 - limity ograniczające wartość VaR oraz całkowitą pozycję walutową,
- limity stop-loss ograniczające wartość straty w okresie dziennym, tygodniowym i miesięcznym.

Statystyka miary VaR dla ryzyka walutowego w 2013 roku oraz według stanu na 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku.

	Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Wartość średnia	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł	tys. zł
VaR	7	322	34	28	13

Bank przygotowuje następujące cykliczne raporty dotyczące ekspozycji na ryzyko walutowe:

- raport dzienny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami, Zarządu Banku i Departamentu Skarbu,
- raport miesięczny dla Komitetu Zarządzania Aktywami i Pasywami oraz Zarządu Banku,
- raport kwartalny dla Rady Nadzorczej i Zarządu Banku.

Poniższa tabela zawiera zestawienie wartości pozycji walutowych dla USD, EUR, GBP, CHF w 2013 roku oraz według stanu na 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku. Wartość maksymalna i średnia zostały przedstawione w odniesieniu do wartości bezwzględnych pozycji (w tys. waluty).

	Wartość minimalna	Wartość maksymalna	Wartość średnia	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
	tys.	tys.	tys.	tys.	tys.
USD	0	1 073	91	(12)	8
EUR	19	1 402	315	(445)	(247)
GBP	0	612	34	36	12
CHF	0	511	91	128	64

W 2013 i 2012 roku ryzyko walutowe Grupy kształtowało się na bardzo niskim poziomie, co wynikało z niewielkiego udziału aktywów i pasywów walutowych w sumie bilansowej (poniżej 2%). Wartość całkowitej pozycji walutowej nie przekraczała 2% funduszy własnych, co nie generowało wymogu kapitałowego na ten rodzaj ryzyka. W 2013 roku Grupa rozpoczęła działalność w następujących walutach: JPY, NOK i CZK.

Poniżej przedstawione są aktywa i zobowiązania oraz pozycje pozabilansowe Grupy na 31 grudnia 2013 roku i 31 grudnia 2012 roku według podziału walutowego

Stan na	Waluta								Razem
	PLN	EUR		USD		CHF		Pozostałe waluty	
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
31 grudnia 2013									
Aktywa	tys. zł	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys. zł
Kasa, środki w Banku Centralnym	324 928	2 125	512	152	50	0	0	37	327 242
Należności od innych banków	32 270	762	184	1 858	617	264	78	1 175	36 329
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	1 369	0	0	0	0	0	0	0	1 369
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	5 049 486	6 058	1 461	0	0	168	50	0	5 055 712
Inwestycyjne aktywa finansowe	1 842 028	8	0	0	0	0	0	0	1 842 036
- dostępne do sprzedaży	1 455 010	8	2	0	0	0	0	0	1 455 018
- utrzymywane do terminu zapadalności	387 018	0	0	0	0	0	0	0	387 018
Rzeczowe aktywa trwałe	44 666	0	0	0	0	0	0	0	44 666
Wartości niematerialne	30 215	0	0	0	0	0	0	0	30 215
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	98	0	0	0	0	0	0	0	98
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	18 004	0	0	0	0	0	0	0	18 004
Pozostałe aktywa	26 966	108	26	0	0	0	0	0	27 074
Razem aktywa	7 370 030	9 061	2 183	2 010	667	432	128	1 212	7 382 745

Stan na	Waluta								Razem
	PLN	EUR	USD		CHF		Pozostałe waluty		
	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN		
31 grudnia 2013									
Zobowiązania	tys. zł	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania w obec Banku Centralnego	11	0	0	0	0	0	0	0	11
Zobowiązania w obec innych banków	41 762	0	0	0	0	0	0	0	41 762
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	17	0	0	0	0	0	0	0	17
Zobowiązania z tytułu sprzedanych paierów w artościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	49 610	0	0	0	0	0	0	0	49 610
Zobowiązania w obec klientów	6 220 432	7 945	1 916	1 798	597	0	0	403	6 230 578
Rezerwy	3 419	0	0	0	0	0	0	0	3 419
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	3 138	0	0	0	0	0	0	0	3 138
Pozostałe zobowiązania	87 009	1 721	415	91	30	0	0	0	88 821
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów w artościowych	431 597	0	0	0	0	0	0	0	431 597
Zobowiązania podporządkowane	142 027	0		0		0			142 027
Razem zobowiązania	6 979 022	9 666	2 331	1 889	627	0	0	403	6 990 980
Kapitały	391 765	0	0	0	0	0	0	0	391 765
Razem pasywa	7 370 787	9 666	2 331	1 889	627	0	0	403	7 382 745
Zaangażowanie netto	(757)	(605)	(148)	121	40	432	128	809	0
Pozycje pozabilansowe	287 627	20 941	5 050	0	0	0	0	0	308 568
Aktywa	287 627	20 941	5 050	0	0	0	0	0	308 568
Pasywa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Luka	286 870	20 336	4 902	121	40	432	128	809	308 568

	Waluta								Razem
	PLN	EUR	USD		CHF		Pozostałe waluty		
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Stan na									
31 grudnia 2012									
(przekształcony)									
Aktywa	tys. zł	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys. zł
Kasa, środki w Banku Centralnym	932 961	1 576	385	169	55	0	0	37	934 743
Należności od innych banków	23 668	3 027	740	1 503	485	45	13	1 606	29 849
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	766	0	0	0	0	0	0	0	766
Kredyty i pożyczki udzielone klientom	4 550 908	48 465	11 855	0	0	172	51	0	4 599 545
Inwestycyjne aktywa finansowe	1 453 979	8	2	0	0	0	0	0	1 453 987
- dostępne do sprzedaży	1 061 217	8	2	0	0	0	0	0	1 061 225
- utrzymywane do terminu zapadalności	392 762	0	0	0	0	0	0	0	392 762
Inwestycje w jednostkach zależnych i w spółkontrolowanych	44 213	0	0	0	0	0	0	0	44 213
Wartości niematerialne	27 339	0	0	0	0	0	0	0	27 339
Należności z tytułu bieżącego podatku dochodowego	61	0	0	0	0	0	0	0	61
Aktywa lub składniki aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	14 871	0	0	0	0	0	0	0	14 871
Pozostałe aktywa	15 275	4	1	0	0	0	0	0	15 279
Razem aktywa	7 064 041	53 080	12 983	1 672	540	217	64	1 643	7 120 653

	Waluta								Razem
	PLN	EUR	USD		CHF		Pozostałe waluty		
		w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	w walucie	w przeliczeniu na PLN	
Stan na									
31 grudnia 2012									
(przekształcony)									
Zobowiązania	tys. zł	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys.	tys. zł	tys. zł
Zobowiązania w obec Banku Centralnego	6	0	0	0	0	0	0	0	6
Zobowiązania w obec innych banków	2 824	0	0	0	0	0	0	0	2 824
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	17	0	0	0	0	0	0	0	17
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów w artosciowych	206 282	0	0	0	0	0	0	0	206 282
Zobowiązania w obec klientów	6 310 813	5 098	1 247	1 285	415	0	0	753	6 317 949
Rezerwy	3 995	0	0	0	0	0	0	0	3 995
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego	7 826	0	0	0	0	0	0	0	7 826
Pozostałe zobowiązania	75 066	2 230	545	97	31	0	0	0	77 393
Zobowiązania podporządkowane	142 891	0	0	0	0	0	0	0	142 891
Razem zobowiązania	6 749 720	7 328	1 792	1 382	446	0	0	753	6 759 183
Kapitały	361 470	0	0	0	0	0	0	0	361 470
Razem pasywa	7 111 190	7 328	1 792	1 382	446	0	0	753	7 120 653
Zaangażowanie netto	(47 149)	45 752	11 191	290	94	217	64	890	0
Pozycje pozabilansowe	296 133	(45 586)	(11 450)	0	0	0	0	0	250 547
Aktywa	296 133	202	50	0	0	0	0	0	296 335
Pasywa	0	45 788	11 500	0	0	0	0	0	45 788
Luka	248 984	166	(259)	290	94	217	64	890	250 547

Pochodne instrumenty finansowe

W ofercie Grupy znajdują się instrumenty pochodne, jednak do tej pory Grupa nie była aktywnym uczestnikiem rynku instrumentów pochodnych. W ramach operacji wykonywanych przez Grupę zawierane są transakcje pochodne w celach zarządzania ryzykiem walutowym i ryzykiem stopy procentowej.

Grupa dokonuje codziennej wyceny instrumentów pochodnych wykorzystując model zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Podstawą wyceny są ogólnodostępne stawki oraz kwotowania rynkowe zapisywane w systemie Reuters. Z uwagi na nieznaczącą skalę zawierania transakcji pochodnych zawieranych wyłącznie z bankami, Grupa w wycenie instrumentów pochodnych nie uwzględnia ryzyka kredytowego kontrahenta oraz własnego ryzyka kredytowego, które w opinii Grupy ma nieznaczący wpływ na wycenę zawartych transakcji pochodnych.

47 d Ryzyko operacyjne

Grupa określa pojęcie ryzyka operacyjnego jako ryzyko poniesienia straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi, systemów technicznych lub ze zdarzeń zewnętrznych. Definicja nie obejmuje ryzyka strategicznego i ryzyka reputacji, którymi zarządza się odrębnie, natomiast uwzględnia ryzyko prawne.

Zgodnie z przyjętymi założeniami w Banku jak również Grupie, funkcjonuje struktura zarządzania ryzykiem operacyjnym obejmująca wszystkie komórki organizacyjne, oddziały oraz jednostki zależne. Bieżące zarządzanie ryzykiem operacyjnym realizowane jest przez wszystkich dyrektorów w podległych im komórkach organizacyjnych i oddziałach. W ramach bieżącego zarządzania podejmowane są działania mające na celu ocenę skali występującego ryzyka, ograniczenie skutków występujących zdarzeń oraz redukcję możliwości wystąpienia ryzyka w przyszłości. Nadzór nad całościowym procesem zarządzania ryzykiem operacyjnym sprawuje Zarząd Banku. Funkcję opiniodawczą w zakresie podejmowanych działań mających wpływ na ryzyko operacyjne pełni Komitet Ryzyka Operacyjnego. Z kolei funkcja koordynowania procesu zarządzania ryzykiem operacyjnym została umiejscowiona w Pionie Ryzyka.

Każdy pracownik w ramach swojego stanowiska pracy identyfikuje zdarzenia ryzyka operacyjnego, które następnie są gromadzone w dedykowanej do tego celu bazie danych. Zdarzenia są na bieżąco weryfikowane przez tzw. koordynatorów ryzyka operacyjnego oraz monitorowane przez komórkę koordynującą pod względem liczby występujących zdarzeń oraz wielkości strat. Monitorowanie zagrożeń pozwala na podejmowanie działań w zakresie ograniczania skutków zdarzeń oraz wdrażania instrumentów ograniczających ryzyko w przyszłości.

Rada Nadzorcza Banku, Zarząd Banku oraz Komitet Ryzyka Operacyjnego otrzymują cykliczne raporty dotyczące ryzyka operacyjnego.

Grupa nieustannie optymalizuje procesy zarządzania ryzykiem operacyjnym w ramach struktur Banku oraz w obszarze współpracy z podmiotami Grupy, jak i z Poczta Polska. W ocenie Banku prace rozwojowe w zakresie ryzyka operacyjnego mają pozytywny wpływ na kształtowanie się poziomu ryzyka operacyjnego zarówno w perspektywie bieżącej, jak również przyszłej działalności. W 2013 roku zostały m.in. przeprowadzone działania mające na celu dostosowanie działalności Banku do wymogów Rekomendacji M.

Dodatkowo w zakresie ograniczania ryzyka operacyjnego w Banku obowiązują między innymi procedury związane z realizacją „Generalnych zasad polityki bezpieczeństwa Banku Poczty S.A.” dotyczące przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy, przeciwdziałania przestępczości, zasad ochrony zasobów Banku, zarządzania ciągłością działania, ochrony danych osobowych, informacji niejawnych i tajemnicy przedsiębiorcy oraz zasad zarządzania bezpieczeństwem informacji w systemach teleinformatycznych.

47 e Pozostałe ryzyka

Poza powyżej wymienionymi i szczegółowo opisanymi rodzajami ryzyka Grupa identyfikuje i ocenia następujące rodzaje ryzyka:

- ryzyko braku zgodności,
- ryzyko strategiczne,
- ryzyko cyklu gospodarczego,
- ryzyko outsourcingu.

Ryzyko braku zgodności

Ryzyko braku zgodności to ryzyko wystąpienia skutków nieprzestrzegania przez Grupę przepisów prawa, przepisów wewnętrznych oraz przyjętych przez Grupę standardów postępowania. Grupa uwzględnia także ryzyko braku zgodności generowane zarówno przez Bank jak również przez jednostki zależne oraz zarządza ryzykiem braku zgodności wynikającym ze współpracy Banku z Poczta Polska S.A.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności jest realizowany na podstawie pisemnych zasad i procedur określających podstawowe zasady działania pracowników Banku i wyjaśniających główne procesy identyfikujące ryzyko braku zgodności oraz umożliwiającymi zarządzanie ryzykiem braku zgodności na wszystkich szczeblach organizacji Grupy.

Zakres zarządzania ryzykiem braku zgodności obejmuje następujące obszary:

- zgodność działania Grupy z przepisami prawa i wymogami obowiązującymi banki,
- przestrzeganie właściwych standardów rynkowych, dobrych praktyk i kodeksów postępowania przyjętych przez sektor bankowy,
- przeciwdziałanie praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu,
- przeciwdziałanie przestępczości na szkodę Grupy.

Proces zarządzania ryzykiem braku zgodności uwzględnia identyfikację ryzyka, pomiar, monitorowanie, ograniczanie i raportowanie.

Identyfikacja ryzyka braku zgodności jest procesem ciągłym i odbywa się:

- na etapie opiniowania przepisów wewnętrznych przez komórkę ds. compliance pod kątem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa i wymogami obowiązującymi banki,
- z wykorzystaniem wyników testów zgodności oraz procesów samooceny zgodności przepisów wewnętrznych Banku,
- na podstawie bieżących analiz m.in.: bazy zdarzeń ryzyka operacyjnego, protokołów z kontroli funkcjonalnej następczej oraz raportów z audytów wewnętrznych, rejestru spraw sądowych, informacji o reklamacjach i skargach klientów mających związek z ryzykiem braku zgodności, informacji od kierujących komórkami o występujących ryzykach braku zgodności, zgłoszeń popełnienia przestępstwa.

Zidentyfikowane przypadki występującego ryzyka braku zgodności komórka ds. compliance ewidencjonuje w bazie zdarzeń ryzyka braku zgodności.

Proces pomiaru ryzyka braku zgodności jest realizowany w okresach kwartalnych przez komórkę ds. compliance przy wykorzystaniu arkusza oceny ryzyka uwzględniającego prognozowany wpływ skutków ryzyka braku zgodności na organizację oraz klientów i prawdopodobieństwo jego wystąpienia, a także inne kryteria takie jak np.:

- liczba występujących zdarzeń ryzyka braku zgodności lub rzeczywistych strat z tytułu występującego ryzyka,
- liczba krytycznych artykułów, informacji w prasie oraz zarzutów wobec Banku w zakresie ryzyka braku zgodności.

Wynikiem pomiaru jest ocena poziomu ryzyka wg 3 stopniowej skali (poziom niski, średni, wysoki).

W zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności wynikającym ze współpracy Banku z Poczta Polska S.A. komórka ds. compliance ewidencjonuje zdarzenia ryzyka braku zgodności oraz monitoruje działania dotyczące wyjaśnienia i ograniczenia ryzyka braku zgodności.

Ryzyko strategiczne

Ryzyko strategiczne jest to ryzyko na jakie narażona jest Grupa, pośrednio jej wynik finansowy i kapitał, z tytułu niekorzystnych lub błędnych decyzji strategicznych, braku lub wadliwej realizacji przyjętej strategii oraz zmian w otoczeniu biznesowym lub niewłaściwej reakcji na zachodzące w nim zmiany.

W listopadzie 2012 roku Rada Nadzorcza Banku zatwierdziła „Strategię Banku Pocztowego S.A. w latach 2012-2015”, której założenia zmodyfikowały dotychczasowy kierunek i tempo rozwoju Banku oraz wyznaczyła 5 celów strategicznych. Głównym założeniem strategicznym jest koncentracja na akwizycji najbardziej rentownych produktów z punktu widzenia obciążenia kapitału przy utrzymaniu dyscypliny kosztowej w obszarze kosztów eksploatacyjnych oraz kosztów osobowych.

Monitorowanie realizacji Strategii, z uwzględnieniem wpływu (bezpośredniego lub potencjalnego) czynników zewnętrznych, ma na celu badanie skuteczności podejmowanych działań w ramach dążenia do osiągnięcia celów Banku zdefiniowanych w Strategii.

Ryzyko cyklu gospodarczego

Ryzyko cyklu gospodarczego to ryzyko długotrwałego wpływu niekorzystnej fazy cyklu gospodarczego (np. spowolnienia lub recesji) na wynik finansowy lub poziom kapitałów własnych Grupy.

Sytuacja w gospodarce wpływa na kondycję sektora bankowego i w związku z tym ocena sytuacji makroekonomicznej powinna być uwzględniana przy podejmowaniu decyzji w bankach. Bank prowadzi stały monitoring wskaźników makroekonomicznych obrazujących stan polskiej gospodarki, jak również raz w miesiącu przygotowuje szczegółowe raporty makroekonomiczne będące podstawą do podejmowania odpowiednich decyzji przez władze Grupy.

Ryzyko cyklu gospodarczego ujawnia się w przypadku pogorszenia koniunktury gospodarczej. W przypadku wzrostu bezrobocia, wzrostu podatków lub inflacji, wzrostu stóp procentowych lub występowania istotnych zmian kursów walutowych należy liczyć się z możliwością pogorszenia sytuacji finansowej klientów (w tym Nestorów, jako grupy docelowej Banku), co może przełożyć się na obniżenie ich zdolności do terminowego regulowania zaciągniętych zobowiązań oraz popytu na produkty oferowane przez Bank (depozyty, kredyty). Pogorszenie się koniunktury może spowodować również wzrost odpisów z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek lub ograniczyć wzrost wartości portfela kredytowego Banku za sprawą mniejszego popytu na kredyt oraz niższej liczby klientów spełniających warunki umożliwiające uzyskanie pożyczki. W warunkach utrzymującej się niestabilnej sytuacji rynkowej, spowolnienia gospodarczego i rosnącego bezrobocia może również nastąpić istotny spadek wartości aktywów klientów Banku, m.in. wartości nieruchomości stanowiących zabezpieczenie udzielanych przez Bank kredytów.

Ze względu na nadal umiarkowaną aktywność gospodarczą w kraju oraz utrzymującą się w 2013 roku trudną sytuację na rynku pracy ocena ryzyka cyklu gospodarczego w Banku została utrzymana na poziomie istotnym. Pomimo stopniowej poprawy wskaźników aktywności gospodarczej w drugiej połowie roku, ożywienie gospodarcze dopiero nabiera tempa, a sektor bankowy może z opóźnieniem odczuwać skutki pogorszenia się sytuacji na rynku pracy i trudnej sytuacji w sektorze przedsiębiorstw.

Ryzyko outsourcingu

Ryzyko outsourcingu jest to ryzyko negatywnego wpływu ze strony podmiotu zewnętrznego na ciągłość, integralność lub jakość funkcjonowania Banku, jego majątku lub pracowników.

Powierzenie czynności bankowych oraz czynności faktycznych związanych z działalnością bankową podmiotom zewnętrznym niesie ze sobą konieczność przeprowadzenia przez Bank szeregu analiz, zarówno przed, jak i w trakcie współpracy z insourcerem. Ocena istotności ryzyka outsourcingu zależy od zakresu zleczonych czynności oraz liczby podmiotów wykonujących te czynności w imieniu i na zlecenie Banku. Powierzenie szerokiego zakresu czynności małej liczbie podmiotów zewnętrznych powoduje ryzyko koncentracji i potencjalne problemy związane z zapewnieniem terminowego wykonania czynności, w przypadku zaprzestania przez te podmioty świadczenia usług. Z kolei zbyt duża liczba insourcerów powoduje, że Bank nie może wykluczyć możliwości utraty choćby częściowej kontroli nad wykonywaniem zleczonych czynności.

Biorąc pod uwagę fakt, że Bank zawarł umowę agencyjną z Poczta Polska S.A. oraz szereg umów outsourcingowych z podmiotami zależnymi Banku, tj. Centrum Operacyjnym Sp. z o.o. oraz Spółką Dystrybucyjną Banku Pocztowego Sp. z o.o., należy uznać, iż obecnie Bank musi liczyć się przede wszystkim z ryzykiem koncentracji wykonywania powierzonych czynności, w tym z ryzykiem zaprzestania wykonywania przez w/w podmioty zleczonych czynności.

Zarządzanie ryzykiem outsourcingu odbywa się w Banku na podstawie pisemnych zasad i procedur, w których są metody identyfikacji, pomiaru oraz monitorowania ryzyka outsourcingu. W niniejszych regulacjach określony jest także zakres kompetencji poszczególnych jednostek Banku w procesie powierzenia czynności bankowych oraz czynności faktycznych związanych z działalnością bankową podmiotom zewnętrznym.

48. Zarządzanie kapitałem

Zarządzanie adekwatnością kapitałową ma na celu utrzymywanie posiadanych przez Grupę kapitałów własnych na poziomie nie niższym niż wymagany przez zewnętrzne i wewnętrzne regulacje. Regulacje te uzależniają wymagany poziom kapitałów od skali działalności i podejmowanego ryzyka przez Grupę.

Mając na uwadze powyższy cel Grupa regularnie:

- identyfikuje ryzyka istotne z punktu widzenia swojej działalności,
- zarządza ryzykami istotnymi,
- wyznacza kapitał wewnętrzny, który zobowiązuje się posiadać na wypadek materializacji ryzyka,
- kalkuluje i raportuje miary adekwatności kapitałowej,
- dokonuje alokacji kapitału wewnętrznego na obszary biznesowe,
- przeprowadza testy warunków skrajnych,
- porównuje potrzeby kapitałowe z posiadanym poziomem kapitałów własnych,
- integruje proces oceny adekwatności kapitałowej z procesem opracowywania Strategii Banku, planów finansowych i sprzedażowych.

W 2013 roku poziom nadzorczego współczynnika wypłacalności oraz wewnętrznego współczynnika wypłacalności Grupy kształtował się powyżej wymaganego minimalnego poziomu regulacyjnego.

Fundusze własne i współczynnik wypłacalności

Fundusze własne Grupy składają się z funduszy podstawowych i uzupełniających. W 2013 roku fundusze podstawowe Grupy obejmowały:

- fundusze zasadnicze (kapitał zakładowy, zapasowy i rezerwowy), oraz
- fundusz ogólnego ryzyka,

i były pomniejszane o:

- wartości niematerialne i prawne według ich wyceny bilansowej,
- ujemne różnice z wyceny instrumentów dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
- inne pozycje wskazane w regulacjach nadzorczych.

Z kolei fundusze uzupełniające Grupy w 2013 roku stanowiły:

- określoną, przez stosowne przepisy, część dodatnich różnic z wyceny instrumentów dłużnych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży,
- środki pieniężne pochodzące z uzyskanej w 2011 roku pożyczki podporządkowanej oraz dwóch emisji obligacji podporządkowanych (przeprowadzonych odpowiednio w 2011 roku oraz 2012 roku),
- Inne pozycje wskazane w regulacjach nadzorczych.

Poniższa tabela prezentuje wartości funduszy własnych, współczynnika wypłacalności oraz Tier 1 na 31 grudnia 2013 roku oraz 31 grudnia 2012 roku.

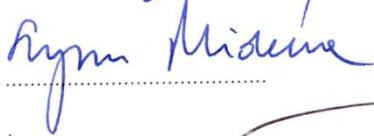

Fundusze własne (tys. zł)	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
I. Fundusze podstawowe (Tier I)	360 121	329 660
1. Fundusze zasadnicze	267 220	224 776
a) Kapitał zakładowy	97 290	97 290
b) Kapitał zapasowy	34 068	33 761
c) Kapitał rezerwowy	135 862	93 725
2. Pozycje dodatkowe funduszy podstawowych	142 372	140 294
a) Fundusz ogólnego ryzyka	106 345	101 345
b) Zysk netto bieżącego okresu	36 027	38 949
3. Pozycje pomniejszające fundusze podstawowe, w tym:	(49 471)	(35 410)
a) Wartości niematerialne wycenione według wartości bilansowej	(30 215)	(27 339)
b) Strata z lat ubiegłych	(16 476)	(7 981)
c) Pozostałe	(2 780)	(90)
II. Fundusze uzupełniające (Tier II), w tym:	123 810	135 946
1. Zobowiązania podporządkowane zaliczone do funduszy uzupełniających	123 140	131 740
2. Pozostałe	670	4 206
Fundusze własne	483 931	465 606

Fundusze własne (tys. zł)	Stan na 31 grudnia 2013	Stan na 31 grudnia 2012 (przekształcony)
Wymogi kapitałowe dla ryzyka kredytowego, kredytowego kontrahenta, rozmycia i dostawy instrumentów do rozliczenia w późniejszym terminie, w tym dla ekspozycji	267 672	233 697
z wagą ryzyka 0%	0	0
z wagą ryzyka 20%	5 884	6 800
z wagą ryzyka 35%	45 440	42 305
z wagą ryzyka 50%	1 091	737
z wagą ryzyka 75%	145 771	121 279
z wagą ryzyka 100%	69 086	61 232
z wagą ryzyka 150%	400	1 344
pozostałe wagi ryzyka	0	0
Wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka operacyjnego	35 390	33 179
Całkowity wymóg kapitałowy	303 062	266 876

Wsółczynnik wypłacalności	12,8%	14,0%
----------------------------------	--------------	--------------

Tier 1	9,5%	9,9%
---------------	-------------	-------------

Podpisy wszystkich członków Zarządu

19 marca 2014 roku	Tomasz Bogus	Prezes Zarządu	
19 marca 2014 roku	Szymon Midera	Wiceprezes Zarządu	
19 marca 2014 roku	Radosław Sałata	Członek Zarządu	
19 marca 2014 roku	Michał Sobiech	Członek Zarządu	

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

19 marca 2014 roku	Michał Sasim	Dyrektor Departamentu Rachunkowości	
--------------------	--------------	--	---